

Jože Borštner, direktor tehničnega razvoja

INVESTICIJSKA DEJAVNOST V ŽELEZARNI

Modernizacija obratov je nuja

Znano je, da danes znanje zastari vsaj v 5 letih in da se je potrebno vedno ponovno in sproti izobraževati. Tudi osnovna sredstva zastarijo, da z njimi sploh ni mogoče več ali pa ne dovolj kvalitetno opravljati predpisanih operacij v tehnološkem procesu. Stroški vzdrževanja in zastoji narastejo, produktivnost pade, stroj ali naprava postane ekonomsko in tehnično ne-gospodarna, če že ne neuporabna. Treba jih je nadomestiti z novimi, vendar ne z enakimi, temveč boljšimi. Proizvodni načrti in razvojni programi predvidevajo tudi razširitev proizvodnje in uvajanje novih izdelkov. Tehnologija se menja z uvajanjem novih učinkovitejših postopkov na novih ali dodatnih napravah.

Od obnavljanja naprav in strojev, razširitve zmogljivosti z dodatnimi stroji in od novih naprav pri uvajanju tehnoloških postopkov je med drugim odvisno, ali bomo izdelali določeno količino izdelkov kvalitetno in na gospodaren način. Od tega je odvisno tudi, ali se bomo lahko pojavili na trgu z novim izdelkom ali z izdelkom z izboljšanimi lastnostmi. Vse to je vezano na naložbe v stroje in naprave, v ustrezne zgradbe, povezane s transportnimi potmi.

Proizvodnja ni nikoli odvisna samo od enega samega obrata. Vedno je splet več faz, ki so pogoj za dober izdelek, dobavljen v pravem času, po konkurenčni ceni. Proces se začne pri vložku, dovodu potrebne energije, sama izdelava je vezana na vzdrževanje, na rezervne dele, skladiščenje in odpremo. Glavni proizvodni procesi torej spremljajo vzporedni procesi, kjer so prav tako potrebni ljudje in sredstva za delo.

IZ VSEBINE

Investicijska dejavnost v železarni — Kako izvajamo akcijski program v TOZD metalurške proizvodnje in TOZD mehanske obdelave — Uvedba numeričnih strojev — Podpora duha svobode — Toplovodno ogrevanje — Proizvodnja slovenskih železarn — Vodenje delovnih skupin — Iz železarnе in kraja — Kultura — Sport — Pohvale — Zahvale — Cestitke

Velikokrat je tako, da so za te dejavnosti potrebne velike in drage naprave, ki v ničemer ne zaostajajo za proizvodnimi npr. v energetiki.

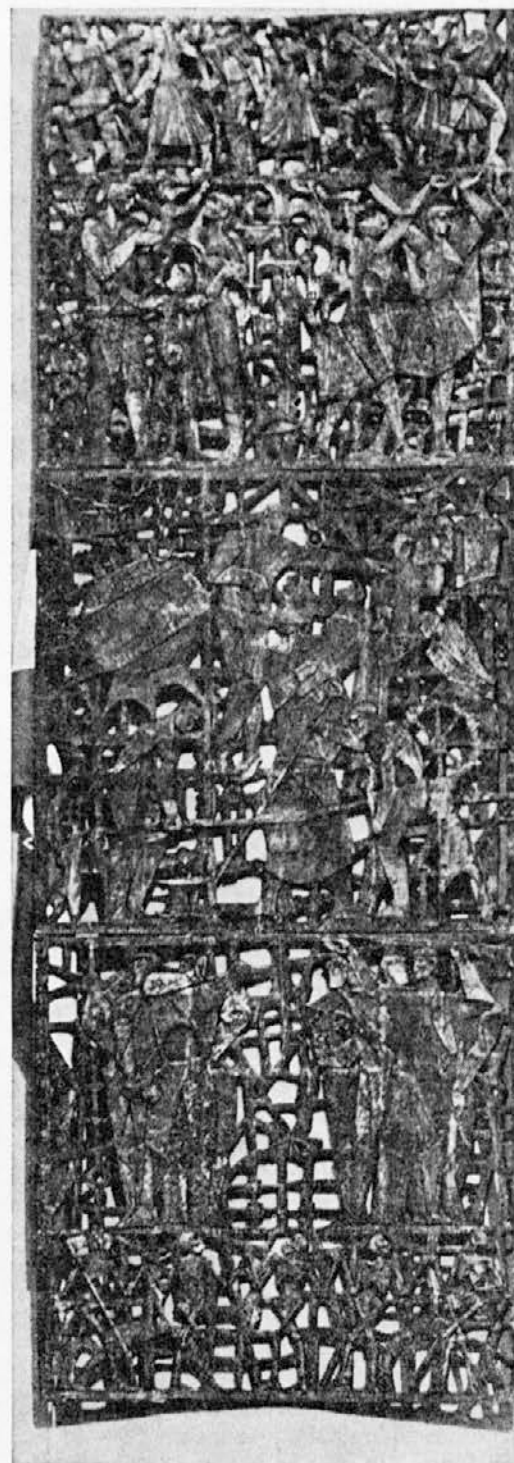
Neskladna izgradnja v posameznih fazah tehnološkega postopka se nam je v preteklosti večkrat maščevala. Po zatišju treh ali štirih let smo začeli z živahnjšo investicijsko dejavnostjo zopet l. 1972. Zgrajen je bil obrat nožev, predelali smo vse peči na butan-propan oz. mazut ter postavili ustrezne rezervoarje in razvodne postaje ter omrežja. Tako smo lahko ukinili plinske generatorje in odpravili nevaren izvor onečiščenja okolja. Dobili pa smo tudi tehnološko boljši vir energije za ogrevanje. Pri težki progi valjarne smo dogradili novo globinsko ogrevno peč in v kovačnici sodobno žarilno peč. Ob koncu lanskega leta smo se tudi preselili v novo poslovno zgradbo, v kateri so združene praktično vse skupne službe delovne organizacije, vključno z novim računskim centrom. S tem je bilo tudi bistveno spremenjeno lice železarnе in od starih poslopij na vzhodnem delu železarnе čez nekaj mesecev skoraj nič ne bo več ostalo.

V naši železarni potekata vzporedno dve vrsti proizvodnje: izdelava in metalurška predelava jekla ter mehanska obdelava izdelkov iz jekla. Procesna tehnika je bistveno različna, zato je tudi oprema popolnoma drugačna po obsegu, vrednosti in življenjski dobi. Metalurgija je proizvodna veja, kjer je treba za določeno proizvodnjo vložiti velika izdelovalna sredstva, ki pa imajo relativno daljšo življenjsko dobo. Mehanska obdelava ima manjše proizvodne enote, ki prej zastarijo. Sicer gre tudi v jeklarstvu razvoj tako hitro naprej, posebej kar se tiče dodatnih ali novih postopkov, da se metalurškim napravam zaradi ekonomske zastarelosti življenjska doba vedno bolj krajša.

Za ustrezen zdrav razvoj delovne organizacije je torej poleg drugih znanih dejavnikov potrebna:

- stalna obnova izrabljenih osnovnih sredstev z modernejšimi,
- zagotovitev dodatnih zmogljivosti z novimi napravami in
- uvajanje novih tehnologij s pomočjo nove opreme.

Vlaganje sredstev naj bi potekalo zaokroženo in istočasno s potrebnimi vzporednimi dejavnostmi. Le tako je namreč možno zagotoviti nemoten proces brez grl in s čim manjšim rizikom. Nova oprema naj bo sodobna, staro je pa treba takoj izločiti. Naj ne bo nikomur žal za njo, ker je le potuha za nizko produktivnost in iz-

Spomenik revoluciji in delu

Dipl. inž. Jože Borštner — za čim gospodarnejše naložbe

vor napačnih kalkulacij in nepravilnih rokov.

Koliko trošimo za osnovna sredstva?

Poglejmo vrednosti naših osnovnih sredstev! V tabeli 1 je podana nabavna in sedanja vrednost naših osnovnih sredstev.

Nabavna in sedanja vrednost osnovnih sredstev za razdobje 1971—1974 (v 000 din):

Tabela 1

	nabavna vrednost	sedanja vrednost	delež sedanje vrednosti %
1971	794.601	457.480	57
1972	823.336	415.733	50
1973	890.668	411.797	46
1974	998.524	411.655	41

Delež sedanje vrednosti v nabavni vrednosti osnovnih sredstev kljub aktiviranju novih zmogljivosti od l. 1972 naprej pada oz. ostaja na približno isti ravni. To je posledica pospešene obračunane amortizacije, katere stopnja rasti je večja ali skoraj enaka od stopnje rasti nabavne vrednosti osnovnih sredstev. Med aktiviranjem in porabo je namreč nekajmesečni časovni premik, tako da se velik del porabljenih sredstev aktivira šele v naslednjem letu. Vendar smo v zadnjih letih uspeli s povečanim vlaganjem v osnovna sredstva vsaj obdržati sedanjo vrednost na približno enaki višini.

Velik problem je pa v tem, da je na splošno sedanja vrednost naših osnovnih sredstev zelo nizka. Kmalu namreč ne bo več od česa odpisovati amortizacije. To je očiten znak, da je v prejšnjih letih obnova osnovnih sredstev potekala odločno prepočasno in da so naša osnovna sredstva zastarela.

Celotna sedanja vrednost osnovnih sredstev komaj odtehta kakšno investicijo v večji obrat, kot je jeklarna, kovačnica ali valjarna, kjer so za naslednje obdobje tudi predvidene naložbe v zneskih 300 do 400 milijonov din. Res je, da ima inflacija svoj vpliv in da revalorizacija osnovnih sred-

stev ni bila sprotna in dovolj učinkovita. Vendar tudi podvojitve vrednosti še ne bi pomenila posebnega bogastva.

Natančnejše analize sicer ni, možno pa je oceniti, da je vsaj polovica mehanskih strojev starih nad 10 let, nekateri pa so še iz vojne. Tudi metalurška oprema je v poprečju stara prek 10 let, čeprav se nam zdi, da smo jo komaj začeli uporabljati. Do nedavna smo še npr. vedno govorili o »novi« valjarni, čeprav obratuje že 10 let. Normalna odpisna doba za obdelovalne stroje je danes v svetu 5 let, za nekatere še manj. Ni nam v čast in ne govori v prid napredne tehnične miselnosti, če kujemo še s kladi iz prevaljske železarne in obdelujemo s stroji iz vojnih časov. Mogoče zveni to kot karikatura, je pa bridko dejstvo, ki kaže na to, da samo s sredstvi iz amortizacijskega sklada ne bo mogoče obnoviti, še manj pa rekonstruirati oz. modernizirati naše opreme za večjo proizvodnjo in sodobno tehnologijo.

Poleg amortizacijskega sklada je pri lastnih virih možno financirati investicije še iz poslovnega sklada. To so sredstva, ki smo jih namenili za naložbe v osnovna sredstva iz dobička. Vemo, da iz tega vira v zadnjih dveh letih zaradi ne preveč uspešnega poslovnega rezultata nismo namenili nobenih sredstev, kar razširjene reprodukcije gotovo ni pospešilo in je amortizacijski sklad ostal praktično edini lastni vir.

V tabeli 2 so podane naložbe v osnovna sredstva v zadnjih letih. Razvidno je, da posebej od l. 1973 naprej naraščajo, kar se ujema s sliko o sedanji vrednosti osnovnih sredstev.

Naložbe v osnovna sredstva v obdobju 1970—1975 in struktura financiranja:

Tabela 2

	naložbe (v 000 din)	struktura financiranja		
		lastna sredstva	bančni krediti	drugo
1970	33.101	36	64	—
1971	44.121	58	42	—
1972	47.388	84	15	1
1973	68.829	73	24	3
1974	122.318	68	10	22
1975 (ocena)	199.418	57	19	24

Struktura financiranja naložb ne kaže ravno vzpodbudne slike. Delež lastnih sredstev se sicer zmanjšuje, je pa še vedno mnogo previsok. Na ta način ni mogoče financirati večjih investicij, saj je za to v absolutnem znesku lastna reproduktivna sposobnost premajhna. Visok delež bančnih kreditov v letu 1970 in deloma v letu 1971 je rezultat porabe denarja iz državnih sredstev 47. natečaja. Sedanji delež bančnih kreditov je dokaj skromen.

Zadnja leta bolj kot doslej izkoriščamo inozemske komercialne kredite. Doslej se le-teh nismo posluževali, ker so bili predpisi glede depozitov zelo neugodni. Domači komercialni in finančni krediti so pri fi-

nanciranju večjih investicij za sedaj praktično nepomembni.

Poleg lastnih sredstev bančnih in komercialnih kreditov se pojavlja še dodaten vir financiranja — sovlaganja domačih in tujih udeležencev. Tega načina se doslej nismo posluževali. Pri nadaljnjih investicijah bo pa to najbrž važen vir, čeprav to pomeni, da partner deli z investitorjem dobro in slabo, dobiček in izgubo. Zato pa ima tudi pravico soodločanja.

Iz amortizacijskega sklada je treba vračati tudi dolgove iz kreditov za investicije prejšnjih let (47. natečaj).

Amortizacija iz anuitete kreditov za osnovna in obratna sredstva (v 000 din):

Tabela 3

	obračunana amortizacija	plačilo anuitet	delež anuitet v obrač. amortiz. %
1971	43.436	10.710	25
1972	70.905	42.709	60
1973	77.360	32.244	42
1974	104.133	31.059	30
1975 (plan)	150.000	48.797	33

V tabeli 3 je videti, da je v zadnjih letih praktično tretjina in več amortizacije že vnaprej namenjena za odplačilo dolgov. Računajoč, da dajemo približno 25 % za neposredne drobne nadomestitve, ostane za večje obnovitve v povprečju le 40 % amortizacije. To je še dokaz več, da so velike rekonstrukcije možne le z dodatnimi viri financiranja.

Kaj imamo v delu?

Ob sorazmerno majhnih sredstvih za nadomestitve in nove naložbe so bila za izvajanje letošnjega načrta naložb v osnovna sredstva sprejeta načela:

— Novih del ni mogoče začeti, dokler ne dokončamo starih.

— Nadaljevati je treba z začetimi deli v obsegu, ki jih sredstva dovoljujejo.

— Združiti je treba sredstva vseh TOZD in pritegniti še nova v obliki bančnih in komercialnih kreditov.

— Zavestno angažiramo pri nadaljevanju določenih del sredstva iz amortizacije za leto 1976.

Doslej nismo teh stvari tako določeno postavljali, ker enostavno nismo imeli takega obsega in tudi ni bilo tako strogih omejitev s predpisi. Kot dobri gospodarji pa gotovo prav ravnamo, da začeto čimprej končamo, da se izognemo podražitvam, neučinkovitemu drobljenju sredstev in seveda posamezne naprave čimprej začnemo uporabljati.

Dela, ki so v teku po posameznih obratih:

Jeklarna

V sami jeklarni ni posebnih del, razen neposrednih nadomestitvenih. Nadaljujejo se pa dela na kemijskem laboratoriju, ki je neposredno vezan z jeklarno, tako da je v naslednjem letu računati s končno preselitvijo.

ŽELJEZARA RAVNE

Generalnom direktoru

Ravne

Obradovao sam se, kad sam prilikom nedavnog službenog boravka u SSSR-u vidio isporučenu opremu Vaše tvornice Zavodu za proizvodnju kombajna »G. I. Petrovskog« u Hersonu. Još me se više dojmila vrlo visoka ocjena, koja je o Vašoj tvornici izrečena tom prilikom od strane direktora i njegovih suradnika u spomenutom Zavodu. Tom su me prilikom predstavnici Zavoda zamolili da posredujem kod Vas u njihovoj želji i potrebi da im odmah poslije 1. I. 1976, a ne kasnije kako je ugovoreno, uputite stručnjake radi montaže isporučene opreme. Imaju puno razloga da ubrzaju čitavu rekonstrukciju, kojoj su prišli.

Obzirom da sam u posjeti bio sasvim iz drugih razloga, nisam prikupio sve precizne podatke o njihovoj intervenciji. Stoga bih Vas zamolio, družite direktore, da zatražite od njih naknadne informacije i preciziranje svih elemenata oko ove zamolbe.

Topli pozdrav

Zvonko Špoljar l. r.
član Izvršnog vijeća
Sabora SR Hrvatske

Slovenski prevod:

Železarna Ravne
generalnemu direktorju

Razveselil sem se, ko sem nedavno bil službeno v SSSR in videl opremo, ki jo je vaša tovarna dobavila Zavodu za proizvodnjo kombajnov »G. I. Petrovskega« v Hersonu. Še bolj mi je bilo prijetno čuti zelo visoko oceno, ki so jo ob tej priložnosti izrekli naši tovarni direktor in njegovi sodelavci v tem zavodu. Predstavniki zavoda so me ob tej priložnosti zaprosili, naj posredujem pri vas v njihovi želji in potrebi, da jim takoj po 1. 1. 1976 — a ne pozneje, kakor je dogovorjeno — pošljete strokovnjake zaradi montiranja dobavljene opreme. Imajo polno razlogov, da pošepešijo celotno rekonstrukcijo, ki so se je lotili.

Z ozirom, da sem bil na obisku iz čisto drugih razlogov, nisem zbral vseh preciznih podatkov o njihovi intervenciji. Zato bi vas zaprosil, tovariš direktor, da se obrnete nanje po naknadne informacije in preciziranje vseh elementov okoli te prošnje.

Take pohvale so vedno vzpodbudne

Livarna

Opravljajo se samo nadomestitvena dela, predvsem še povezana z odpraševanjem. Postavljen je bil nov peskalni stroj.

Kovačnica

V oktobru bo zaključena rekonstrukcija žarilnice, ki je med najstarejšimi stavbami v železarni, tako da bo dobila sodobno podobo in direktno povezavo s kovačnico prek prenosnice za prevoz vročih odpadkov. Pri 1800-tonski stiskalnici je bila vgrajena avtomatika, v adjustaži pa nova kovaška žaga za rezanje težkih odkovkov.

Valjarna

Nadaljuje se modernizacija adjustaže. Prva etapa je praktično končana skupno s težkim ravnalnim strojem. Izgradnja se bo nadaljevala s prestavitvijo garderob in nadaljnjim podaljšanjem gredične hale. Sredstva za to so zagotovljena z bančnim kreditom. Končana je, sicer z zamudo, mehanizacija drugega ogrodja srednje proge.

Jeklovlek

Nova lužilnica bo začela obratovati meseca oktobra. Do konca oktobra bo postavljen tudi nov vlečno ravnalni stroj in dva brusilna stroja. S tem se bo kapaciteta in možnost kvalitetnega dela za nekatere izdelke bistveno spremenila. Dokončevalna dela pri lužilnici so zagotovljena z bančnim kreditom.

Stroji in strojni deli

Dokončana je bila težka mehanična delavnica. V teku so tudi dobave strojev iz SSSR v vrednosti ca. 13,0 milijonov din.

Vzmetarna

Odprema iz ČSSR je že izdobiljena, domači dobavitelji kasnije z dobavami peči in peskalne komore. Morala bi se že začeti montaža uvozne opreme in dela domače opreme, vendar zaradi pomanjkanja sredstev tega nismo mogli. Zaprosili smo Ljubljansko banko za kredit v višini 10,0 mili-

jonov din, ki pa še ni odobren. V tem času so namreč začeli veljati novi predpisi glede plačevanja investicij in banke do sedaj niso odobravale kreditov, niti dajale garancij. S tem je računati v mesecu oktobru. Začetek obratovanja se bo pa zavlekel najmanj za 6 mesecev.

Industrijski noži in pnevmatski stroji

Razen neposrednih manjših nadomestitev ni v teku drugih investicijskih del.

Energetika

Vgraditev dopolnilne opreme pri kotlih zaradi priključitve toplovodnega omrežja.

Skladišča

Dokončano je odpremno skladišče in carinsko skladišče. Začetna dela so bila narejena na lesnem skladišču, kjer je na voljo sedaj tudi moderen vilicar.

Promet

V maju mesecu je bil dokončan prehod iz ozkotirnega na cestni promet. V teku so popravila in rekonstrukcije posameznih cest.

V letošnjem letu smo za angažiranje predvideli vključno z anuitetami 317 milijonov din. To je veliko denarja. Približno 20 do 30 % teh sredstev bo ostalo neangažiranih in se bo tudi določen del naložb zavlekel v naslednje leto. Posebej velja to za vzmetarno. Dejstvo je, da smo prisiljeni k večji finančni disciplini, ki je pa še bolj nujna zaradi naše stalne nelikvidnosti. S težavo namreč plačujemo račune za redno proizvodnjo, za investicije pa zelo težko. Če računov ne bomo mogli poravnati, tudi ne bo možno sklepati pogodb na podlagi predvidenih lastnih virov, ker so v takem primeru sredstva samo na papirju, ki jih ni mogoče rabiti. Ob skupni angažiranosti sredstev smo namreč v prvem polletju finančno porabili le 22 % sredstev. Prvo polletje sicer ne daje odločilne slike, vendar je precej slabše kot lani. Ob koncu

Pa še vedno jih je premalo

letošnjega poslovnega leta bo potrebno o tem temeljito razmisliti pri delitvi dohodka.

Čeprav so letos glede na razpoložljiva sredstva in glede na stabilizacijska stremjenja težave pri izvajanju del, vendar kljub temu posamezne objekte in naprave dokončujemo oziroma jih še bomo. Tako v letošnjem letu z ozirom na plan ne bo bistvene zastoja.

Kako je z družbenim standardom?

V zadnjih štirih letih moremo ugotoviti, da smo po zatišju, ki je trajalo prav tako štiri leta, zopet začeli intenzivno vlagati v družbena stanovanja. V tabeli 4 so prikazana sredstva, ki smo jih v zadnjih letih vložili za družbena in individualna stanovanja. Vir za to je stanovanjski prispevek, ki ga že drugo leto odvajamo v višini 10 %, sredstva iz dobička preko sklada skupne porabe in bančni krediti.

V letu 1973 smo si zadali nalogo, ob žgočem pomanjkanju stanovanj, zgraditi letno skupaj z individualnimi sto novih stanovanj. V ta namen smo tudi povišali stanovanjski prispevek, ki je najvišji v Sloveniji, izločevali sredstva preko sklada skupne porabe in jih še oplemenitili z bančnimi sredstvi. Ta izredni napor je bil kronan z uspehom, saj smo v zadnjih štirih letih vselili 145 novih stanovanj (tabela 5), do konca leta pa jih bo še 46. Od tega jih bo na letošnje leto odpadlo 142. Precejšnje število naših sodelavcev je dobilo tudi stanovanja na račun solidarnostnega sklada, ki je v veliki meri financiran s sredstvi našega stanovanjskega sklada. Dodeljeni so bili tudi večji krediti za individualna stanovanja, tako je to bil dodaten vir za lastna stanovanja delavcev v našem kolektivu.

Sredstva za stanovanjsko izgradnjo (v 000 din) Tabela 4

	za družbena stanovanja	individ. stanov. izgradnja (dolgoročni krediti)
1970	3.404	1.533
1971	414	1.192
1972	8.188	2.020
1973	13.916	3.005
1974	19.133	8.350
1975 (plan)	15.194	6.257

Število vseljenih družbenih stanovanj Tabela 5

	število stanovanj
1970	31
1971	—
1972	29
1973	52
1974	58
1975 (plan)	142 (vseljenih 96)

Na žalost nam je letos pošla sapa. Dodatnih sredstev iz dobička ni bilo, pogoji za bančne kredite so se poslabšali. Za drugo

leto bo možno dograditi le ca. 50 stanovanj in se je bilo za to treba že zadolžiti na račun sredstev za leto 1976. Pri tem je vpliv inflacije gotovo zelo močan. Stanovanja bomo gradili še naprej, sicer ne s takim zaletom kot v zadnjih dveh letih, saj ni mogoče računati na stalna tako velika sredstva.

Pri družbenem standardu je treba omeniti še dve investiciji, tj. toplovod in telovadnico pri osnovni šoli na Ravnah. Toplovod smo začeli graditi l. 1973 kot prispevek železarne k izboljšanju ozračja na Ravnah. Posebno pozimi namreč večji del strupenih plinov nad Ravnami ni iz železarne, temveč iz dimnikov stanovanjskih naselij. Izgradnja toplovodnega omrežja se načrtno nadaljuje, delno neposredno iz sredstev sklada skupne porabe, delno preko komunalnega sklada. Dobili pa smo v lanskem letu tudi namenski kredit v znesku 10 milijonov din. Prav bi bilo, da izgradnja v skladu s sredstvi, ki jih bo kolektiv za to namenil, poteka tudi naprej. Opozoriti je pa potrebno, da bo treba v letu 1977 računati z novo kotlovsko enoto v železarni, kar pomeni dodatno investicijo.

Pri telovadnici je trenuten zastoj v izgradnji, kar je povezano s strožjimi predpisi. Kolektiv železarne se je že ob sprejetju zavezal, da bo sredstva, zbrana po samoupravnem sporazumu z občino namensko uporabil za gradnjo telovadnice. Na vidiku so rešitve, da bo ta sredstva tudi dejansko možno rabiti in tako ne bo zastojev v izgradnji.

Naloge v neposredni bodočnosti

O naših možnostih in načrtih v srednjeročnem obdobju do l. 1980 in še dlje bo veliko govora v naslednjih mesecih. Poudariti hočem le nekaj neposrednih nalog, ki smo jih začeli ali pa se jih bomo v bližnji prihodnosti lotili. O nekaterih so samoupravna telesa že odločala, o drugih bodo na osnovi predloženih elaboratov še morala odločiti.

Omenjeno je bilo že nadaljevanje modernizacije adjustaže valjarne v drugi etapi, za kar so zagotovljena sredstva. Nadaljevati bo treba takoj s tretjo etapo, tj. s postavitvijo oz. rekonstrukcijo peči za ohlajanje, hitro ogrevanje in termično ob-

delavo. S tem bodo v obstoječi valjarni dani pogoji za kvalitetnejši sortiment jekel in boljše oskrbovanje lastnih obratov.

V to vrsto modernizacije valjarne spada tudi avtomatizirana naprava za kontrolo gredic, ki naj bi prinesla bistvene prihranke v izplenu pri brušenju in seveda večjo zanesljivost, posebno pri kvaliteti površine valjanih izdelkov.

V delu je investicijski program za modernizacijo orodjarne. Pri tem gre na eni strani za modernizacijo sedanje orodjarne, na drugi strani pa zahteva vse večja proizvodnja stiskalnic tudi ustrezno razširitev izdelave orodja predvsem za stiskalnice. Usposabljanje na tem področju je nujno, če hočemo kupcem ustreči. Pri tem pa je seveda tudi zanimivo za prihodnost, ker stiskalnic brez orodja ni mogoče uporabljati.

V teku je projekt izgradnje obrata za izdelavo hladnih valjev. Že sedaj jih, kot veliko drugih izdelkov, izdelujemo, vendar v majhni količini, s tehnologijo, ki ni naj-sodobnejša, in z opremo, ki dovoljuje le omejen dimenzijski in kvaliteten izbor izdelkov. V naslednjem letu bodo potrebne odločitve, s katerimi bodo valji uvrščeni med glavne finalne izdelke.

Pri načrtih za naslednje leto bo treba upoštevati tudi rekonstrukcijo garderob livarne, ki so v izredno slabem stanju.

Velike zaloge lesa, ki se naravno suši, vežejo znatna obratna sredstva. Z izgradnjo sušilnice za les bi se ta zaloga zmanjšala za dve tretjine. Sama investicija bi s prihrankom pri obratnih sredstvih bila vrnjena v ca. 3 do 4 letih. Investicijski program za to je pripravljen.

Pri družbenem standardu bo poleg stanovanj treba vlagati še v družbeno prehrano, tako razdeljevanje kot pripravljajanje obrokov. Seveda na osnovi utemeljenih elaboratov.

Še več manjših stvari je nujnih in jih bo moral predvideti načrt v okviru razpoložljivih sredstev. Pri tem bo treba upoštevati, da se bomo odločali kot dobri gospodarji z združevanjem sredstev za čim gospodarnейše naložbe in z veliko mero iznajdljivosti pri zbiranju dodatnih virov financiranja.

Jože Žunec, šef proizvodnje TOZD MP

Kako izpolnjujemo akcijski program v obratih TOZD metalurške proizvodnje

Akcijski program, ki je bil izdelan v začetku leta v posameznih obratih in službah TOZD metalurške proizvodnje, je zajel predvsem kazalce proizvodnje, produktivnosti, izplena, izmečka in porabo le nekaterih najosnovnejših surovin. Praksa pa je pokazala, da ga je potrebno razširiti še na nekatere kazalce, ki sicer tako bistveno ne vplivajo na kvaliteto proizvodnje, vendar pa doseganje le-teh lahko bistveno zboljša in racionalizira proizvodnjo.

Topilnica je izredno dobro zastavila proizvodnjo v prvih štirih mesecih letošnjega

leta, pozneje pa je proizvodnja zaradi prevelike odsotnosti sodelavcev ter zastojev, ki so nastali zaradi okvar na 25- in 40-tonski elektro obločni peči, padla. Za zadnje mesece tega leta je napravljen program, ki naj delno ublaži prekomerne izpade v proizvodnji, ki so nastali v poletnih mesecih. Stanje z izmečkom je bilo v prvem polletju ugodno, posebno če vemo, da je na izmeček delno vplival tudi vložek (prevelika vsebnost Cu), največ izmečka pa je nastalo zaradi napak v livni jami ter je potrebna predvsem tu večja akcija v naslednjih me-

Mag. Jože Žunec — predočiti aktualno problematiko

secih. Če je topilnica zmanjšala izmeček, ni rečeno, da tu ni več rezerv. So in jih bo potrebno poiskati neposredno v vseh fazah izdelave jekla. Nadaljnji uspeh bo dosežen le še z večjim angažiranjem maloštevilnega strokovnega kadra v obratu.

Z zmanjšanjem zastojev ni bil dosežen v prvem polletju predviden akcijski načrt, čeprav je bilo nekaj manj zastojev, kot jih predvideva letni plan. Posebno pri zmanjševanju zastojev bodo še potrebne akcije, predvsem v smeri varovanja naših agregatov, da bo čimmanj okvar pa tudi vzdrževanje mora postati kvalitetnejše in hitrejše.

Pri porabi kokil nismo dosegli niti letnega načrta niti akcijskega programa. Kvaliteta kokil se je poslabšala in zelo pokajo po dolžini. Vzdrževanje pa tudi ni bilo zadostno, saj so bili delavci, ki opravljajo to delo, bolni.

Poraba ognjevzdržnega materiala in drugega pomožnega materiala se je gibala v normalnih mejah in ni bilo posebnih odstopanj.

Za dobro delo topilnice je zelo važna kvaliteta vložka oziroma starega železa. Vedeti je treba, da prave priprave vložka nimamo, ampak le premajhno skladišče starega železa. Zaradi takšne situacije ne moremo sortirati starega železa po obliki in kvaliteti. Večje nabave starega železa nam povzročajo plačilo stojnin železniških vagonov, materialno škodo na objektu nove topilnice in nevarno nalaganje starega železa za stebre na pripravi vložka.

Kljub zadovoljivemu številu zaposlenih na delu ni vedno dovolj delavcev. Vznesmirljivo je dejstvo, da je odsotnost v maju in juniju narasla na 20,5%. Povečano je bilo predvsem število bolezenskih odsotnosti ter neopravičenih izostankov.

Kljub sorazmerno dobremu delu topilnice in ugodnim poslovnim rezultatom bo potrebno še boljše doseganje že zastavljenih kazalcev akcijskega programa, hkrati pa potrebno postaviti nove ali eventualno pregledati stare normative o porabi elekferolegur ter vseh dodatkov. Preveriti bo ra; natančneje tehtanje osnovnega vložka, ferolegur teh vseh dodatkov. Preveriti bo potrebno uporabo legiranih odpadkov,

vzdržnosti peči (obok, stene, dna), porabo sintermagnezita in sinterdolomita, zmanjšati zastoje pri popravilih, skrbeti za redno dobavo jekla po programu ter drugo. To naj bo naša akcija v bodoče, hkrati pa bo tudi potrebno zaostri delovno in tehnološko disciplino, predvsem odgovornost topilcev za vzdrževanje peči in odgovornost delovodij za izdelavo kvalitetnih šarž. Vsekakor pa mora akcija priti do vsakega delavca v obratu, saj bo le tako zagotovljen uspeh in napredek.

Livarna je imela zelo dobro količinsko proizvodnjo ob povišanju deleža visokolegiranih jekel, kar je vsekakor posledica nekaterih novih organizacijskih prijemov in ker se je zboljšala delovna disciplina. V mini livarni so prešli na večizmensko delo, v kaluparnici in čistilnici pa so nekatere proste sobote izkoristili za proizvodno delo. Boljše izkoriščanje proizvodnih naprav pa omogoča doseganje večje proizvodnje.

Napori pri znižanju izmečka niso bili uspešni, saj je ostal na približno isti ravni kot v preteklem letu. Nujno bo potrebno poostri tehnološko disciplino ter povečati dosledno angažiranje vsega strokovnega kadra v obratu in službah.

Tudi pri izplenu akcijski program ni bil dosežen, čeprav beležimo boljše rezultate kot v enakem obdobju preteklega leta.

Vsi kazalci produktivnosti kažejo v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta zelo ugodne rezultate, kar je posledica boljšega izkoriščanja proizvodnih naprav in skrajšanja izdelovalnih časov.

Poraba osnovnih surovin je v livarni približno enaka kot v istem obdobju preteklega leta. Bolj zaskrbljivo pa je kvaliteta nekaterih domačih surovin, predvsem kremenčevega peska, čeprav je zaradi tega problema bilo že nešteto razgovorov s proizvajalcem.

Pri delovni disciplini je potrebno omeniti močan porast števila neopravičenih izostankov, žal predvsem pri mlajših sodelavcih, kjer se kaže tudi močna tendenca po premestitvi v mehanske obrate. Zaskrbljivo je tudi stalež bolnih, saj je na mesec poprečno 750 izpadlih delovnih dni zaradi boleznih.

Razen že omenjenih kazalcev pa bo potrebno za naslednje mesece vnesti v akcijski program tudi naslednje točke: zmanjšanje popravil v čistilnici, kar je vezano na boljšo kvaliteto ulitkov; izdelovati optimalne programe proizvodnje in doseči kompletne dobave; pojačati kontrolo nad peskovnimi mešanici, povečati koristne čase pri kaluparjenju in litju, zmanjšati neplanirane zastoje, povečati odgovornost pri prevzemanju šarž iz topilnice, omogočiti boljše izkoriščanje strojev v čistilnici ter drugo. To bo potrebno dejansko doseči, če hočemo nadaljnje korake rasti in kvalitete proizvodnje livarne.

Valjarna ni dosegla bistvenega napredka pri količini proizvodnje v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta. Lepe rezultate pa je obrat dosegel z zmanjšanjem izmečka in povečanjem izplena. Ker gre skozi valjarno zelo velika količina materiala, je bistvene važnosti, kakšen je izplen. Že povečanje samo za 1% predstavlja precejšnje finančne prihranke. Zadovoljivi rezultati so doseženi tudi pri porabi

energije, prav tako se je dobro izkoristil časovni fond na srednji progi (seveda moramo tu odšteti obdobje rekonstrukcije in mehanizacije II. ogrodja, ki je trajala predolgo), čeprav bo prav tu potrebno dodatnih naporov za boljše izkoriščanje časa, saj je naročil dovolj, vložka tudi, zaostanki pa so še vedno preveliki.

Akcijski program v čistilnici ni dosežen. Če pa vemo, da na nadaljnji dvig kvalitetne proizvodnje valjarne bistveno vpliva prav čistilnica gredic, so v oddelku nujno potrebni energični ukrepi za sanacijo proizvodnje čistilnice. Potrebna je hitra akcija, ki mora zajeti vse neposredne sodelavce, nosilci akcije pa morajo biti prek obratovodje neposredni vodje proizvodnje, to so delovodje.

Ozka grla v obratu: skladišče gredic in adjustaža, so zraven čistilnice gredic, tista žarišča, ki najbolj zavirajo proizvodnjo. Za izboljšanje stanja v adjustaži (zmanjšanje zaloga), pa je valjarna v drugem polletju šla s ključnimi delovnimi mesti v adjustaži ponovno na večizmensko obratovanje. Zelo pa kasnijo s postavitvijo novega ravnalnega stroja, ki bo bistveno vplival na hitrejšo odpremo materiala.

Za boljše poslovanje pa mora valjarna vnesti v svoj akcijski program za naslednje mesece še kazalce za zboljšanje produktivnosti v vseh oddelkih, predvsem pa boljše izkoriščanje kapacitete srednje proge, ker je tu tudi ozko grlo; naprave v čistilnici gredic morajo biti maksimalno izkoriščene in s stalno zasedbo delovnih mest; akcija mora poteči tudi v smeri izboljšanja kvalitete termične obdelave in boljšega izkoriščanja obstoječih kapacitet; treba bo racionalneje koristiti stroje in naprave v adjustaži; zboljšati moramo tehnološko disciplino pri ogrevanju v globinskih in koračnih pečeh ter zmanjšati porabo energije za ogrevanje; poostri moramo samokontrolo pri valjanju na srednji progi, skrbeti za kompletne dobave kupcem ter drugo.

Vodstvo obrata bo izdelalo, kjer še niso izdelani, normative, tako da bo možno akcije oziroma rezultate točno ovrednotiti.

Kovačnica dosega približno enako proizvodnjo kot v istem obdobju lanskega leta. Narasla pa je produktivnost, kar je vsekakor zelo pozitivno. Zelo lep napredek je obrat dosegel pri zmanjšanju izmečka in neuspele proizvodnje, kar se tudi odraža v boljšem izplenu. Če vemo, da se je delež visokolegiranih jekel povečal, je kazalec manjši izmeček in boljši izplen še toliko pomembnejši.

Poraba energije je manjša kot v enakem obdobju lani, pa tudi z akcijskim programom zastavljeni kazalci so v glavnem doseženi, dodatni napori pa so potrebni še pri zmanjšanju energije za ogrevanje vložka, kar pa ne sme iti na račun kvalitete ogrevanja, temveč je potrebno boljše in racionalneje planirati program kovanja.

Odpraviti bo potrebno tudi nekatere pomanjkljivosti za zmanjšanje zastojev zaradi predolgotrajnih popravil oziroma rekonstrukcij. V splošnem pa lahko trdimo, da je obrat dobro delal, za nadaljnjo racionalizacijo proizvodnje pa moramo v akcijski program nujno vključiti še akcijo za boljše izkoriščanje kovanja predvaljanih gredic, povečati izkoriščanje kapacitet

ogrevnih peči, še povečati izplen z ekono- mičnejšo izbiro ingotov, izboljšati izkori- ščanje prevelikih odpadkov, povečati koli- čino proizvodnje z ozirom na dejstvo, da imamo dovolj surovega jekla ter drugo.

Jeklovlek beleži visoko povečanje pro- izvodnje. Vzroki so vsekakor v boljši orga- nizaciji in pripravi proizvodnje ter boljši preskrbi obrata z vložnim materialom iz valjarne. Zastavljene kazalce za izplen in produktivnost je obrat presejal. Velika zavora nadaljnje rasti proizvodnje pa je dotrajan strojni park, ki zahteva nenehna popravila ter so zastoji na proizvodnih agregatih zelo visoki.

Razen pri produktivnosti in izplenu pa mora akcija v prihodnje potekati tudi v smeri večje skrbi za pripravo materiala ter za dobavo planiranih vložnih mate- rialov, boljšega izkoriščanja proizvodnih kapacitet, skrbeti moramo za optimalno količino materialov na zalogi, za izboljša- nje tehnologije itd. Razen v obratih pa mora akcija prav tako teči tudi v posamez- nih službah. Nekateri kazalci, ki so pove- zani z obrati, so ozko povezani s posamez- nimi službami. Vendar bo materialna služ-

ba še postavila normative za varčevanja ter naročala samo materiale, ki jih res po- trebujemo. Priprava dela mora v prihodnje še poostri skrb za izkoriščanje obstoječih kadrov, vse z namenom, da izboljšamo teh- nologijo, normiranja in programiranja. Po- sebna naloga pa poteka za enakomerno in potrebno plansko dobavo vložka predelo- valnim obratom v naši TOZD in dobavi obratom TOZD mehanske obdelave in TOZD TRO. Nič manj važna ni skrb za optimalno kompletiranje naročil oziroma dobav zunanjim kupcem, posebno je treba poudariti izvoz. Vse to je sicer že v akcijs- kem programu, vendar bo potrebno še bolj zaostri izvajanje. Obratovodje mora- jo nujno sodelovati pri sestavi optimalnih programov proizvodnje, nujno pa je, da se ti programi v večji meri in bolj discipli- nirano izvajajo.

V svojem prispevku sem nalašč izpuščal številke, ki so bile že tako ali tako objavl- jene, omejil sem se zato bolj na komen- tiranje uspehov in neuspehov oziroma že- lel sem podati tisto problematiko, ki je trenutno najbolj aktualna.

Dipl. inž. Tone Pratnekar — akcijski program tudi za disciplino!

Tone Pratnekar, šef proizvodnje TOZD MO

Kako izvajamo akcijski program v TOZD mehanske obdelave?

Poostreni tržni in proizvodni odnosi do- ma in v svetu pogosto zahtevajo posebno obravnavanje nastalih razmer. Različna krizna obdobja posežejo včasih bolj, vča- sih manj boleče v naše ustaljene proiz- vodne odnose. V obrambo pred takimi motnjami izdelamo vsako leto poleg osnov- nega proizvodnega načrta še različne akcijske programe, v katerih želimo svoja hotenja še poudariti.

Tudi letošnji akcijski program je v na- ših obratih in službah doživel različen uspeh. Ponekod so zastavljene naloge ob- rodile uspehe, drugod je ostalo samo pri željah ali hotenjih. Na splošno bi lahko rekli, da se akcijski program prepleta s standardnimi delovnimi nalogami, ki se morajo opraviti tudi, če akcijskega pro- grama ne bi bilo. Namen široko zastavljen- jih akcijskih programov namreč ni v tem, da si zadamo veliko nalog naenkrat, ampak bolj v tem, da se akcijski program vplete v vsakega zaposlenega. Dobro za- stavljen akcijski program je primerna ob- lika poglobljanja samoupravnih odnosov.

S takimi željami, poleg želje po povečani proizvodnji, smo se tudi letos lotili reali- zacije akcijskega programa.

V obratu strojev in delov, kjer se tipi- čna individualna proizvodnja prepleta že s serijsko izdelavo stiskalnic, smo uspeli z dnevnim obhodom obratovodje, terminca, tehnologa itd., da se posamezne tehnološke operacije ne spreminjajo samovoljno. Re- gistriranje motilnih funkcij pri proizvod- nem procesu je tudi pri individualni pro- izvodnji še toliko večjega pomena. Sprot- no registriranje in reševanje motilnih si- tuacij v proizvodnem procesu je prvi pogoj za nemoteno razvijanje tehnoloških ope- racij.

Druga velika naloga, ki smo jo začrtali v akcijskem programu in ki smo jo tudi že uspešno pričeli izvajati, je sistematična preskrba z orodjem. Do sedaj smo že iz- delali klasifikacijski ključ za vsa standard- na orodja in kompletno tehnično doku- mentacijo za izdelavo ali nabavo orodij, ki se uporabljajo na horizontalno vrtnih frezalnih strojih; v kratkem bodo prišli iz SZ. Neorganizirana preskrba s standard- nim orodjem je bila zlasti v obratu stro- jev in delov najbolj pereč problem, ki je povzročal veliko in včasih tudi dolgih zas- tojev na dragih obdelovalnih agregatih.

Akcijskemu programu v obratu pnevmati- čnih strojev, ki smo ga sprejeli in se za- dolžili za njegovo izvajanje, so se pridru- žile še naloge, ki izhajajo iz stabilizacij- skega programa. Predvsem so to naloge: ustvariti večji izvoz, dvigniti produktiv- nost dela ter splošno varčevanje. Vse to je seveda pogojeno še z dvigom kvalitete, konkurenčnosti ter zagotovila sodelavcem za primeren standard. Obrat pnevmatičnih strojev izvaja naloge akcijskega programa. Ker so nekatere naloge tudi dolgoročne- ga značaja, ne bodo v celoti letos rešene, ampak jim bo potrebno še naprej slediti. Kri- tično bi ocenili, da je akcijski program pri- nesel določene rezultate predvsem na pod- ročju izvoza ter zmanjšal izmečke in zas- toje strojev.

Uspešno smo letos osvojili nekaj vrst novih proizvodov iz programa pnevmati- čnih strojev. Predvsem so to kotni brusilni stroji, ki so doma in v svetu zelo iskano orodje. Nekateri od teh proizvodov dose- gajo ali celo presegajo pričakovane učinke in vsestransko uporabnost. Naslednja ak- cija, ki je v obratu pnevmatičnih strojev zelo močna, je tehnološka priprava in za-

četek proizvodnje različnih vrst zobnikov, ki se uporabljajo v stiskalnicah. Akcija teče v tesni povezavi med obratom strojev in delov, obratom pnevmatskih strojev, tehnološko pripravo dela, ki tehnološko dokumentacijo za obdelovance in orodje ter priprave.

V obratu industrijskih nožev smo pro- blem preskrbe z orodji v glavnem rešili tako, da zastojev zaradi teh vzrokov ni več. Prav tako smo uspeli dvigniti kvaliteto raven industrijskih nožev, ki je bila po- goj za izvoz na zahtevno ameriško tržišče. Žal moramo ugotovljati, da se teh proble- mov ne zavedajo vsi sodelavci, in se še vedno najdejo nekateri, ki so popolnoma brezbrizni do izmečka oziroma do težnje vzdrževanja kvalitete ravni.

Nenehen problem v obratu industrijskih nožev je bila preskrba z vložnim materia- lom. V ta namen smo v akcijskem progra- mu izdelali projekt za proizvodnjo gredic, iz katerega se valja platirani vložni mate- rial za industrijske nože. Pred kratkim se je obdelava in priprava gredic v obratu industrijskih nožev že pričela. S tem smo rešili zelo pereč problem, ki je bil nenehno prisoten v obratu industrijskih nožev.

V obratu vzmetarne je letošnje leto žal odpadla rekonstrukcija nove proizvodne linije, zato akcijski program nima takega učinka, kot bi ga sicer lahko imel. Pospe- šena akcija je bila zato usmerjena v zmanj- ševanje zastojev stare proizvodne linije. Izboljšani rezultati glede na lansko leto se vidijo v porastu produktivnosti in izplena vložnega materiala.

Akcijski program kalilnice je bil usmer- jen v optimalno izkoriščenost peči in dru- gih agregatov v kalilnici. To je pomenilo pripravo programov za toplotno obdelavo, tako da se razpoložljiva toplotna energija čim bolje izkoristi. Boljše gospodarjenje s toplotno energijo kažejo zelo ugodni po- slovni rezultati obrata kalilnice, ki so v veliki meri rezultat optimalnejšega zala- ganja obdelovancev v peči. Z boljšo teh- nološko pripravo smo prav tako uspeli zmanjšati število ponavljanj toplotne ob- delave.

Akcijski program skupnih služb je bil usmerjen v pripravo obširne tehnične do-

kumentacije, ki je potrebna v proizvodnji. Informacijski sistem, ne glede ali je v pisni ali ustni obliki, je namreč bistvene pomena pri vsakem proizvodnem procesu. Tako pripravljena tehnologija ali slabo posredovana informacija je večinoma glavna motilna funkcija v proizvodnji. Priprava dela skupno z drugimi službami pospešeno izvaja moderne tehnološke metode v tesni povezavi z računalnikom. Računalniška tehnologija je danes prvi pogoj za učinkovito vodenje proizvodnih sistemov, zato bomo morali v kratkem pričeti z vključevanjem procesnih računalnikov, sicer ne bomo več šli v korak z moderno tehnologijo. Numerični obdelovalni centri, od katerih trije pri nas že tečejo, nujno zahtevajo nove prijeme, ki bazirajo na metodah grupne tehnologije.

Akcijski program vsekakor omogoča pri doslednem izvajanju vseh prizadetih moč-

no poživitev proizvodnih procesov in odnosov. Menim pa, da bi se morali bodoči akcijski programi izključno posvečati delovni in tehnološki disciplini. Poglobljena samouprava daje delavcem v združenem delu vedno več pravic, dolžnosti, ki so prav tako sestavni del samoupravnih odnosov, pa pogosto močno zanemarjamo. Stanje delovne in tehnološke discipline, kamor spada individualna odgovornost, je v zadnjem času izredno slaba in skoraj ponekod prihaja že v anarhijo. Meril za ukrepanja proti takim motilnim funkcijam v proizvodnem procesu kot so lenost, neodgovornost, nediscipliniranost itd., praktično ni, ali pa se ne izvajajo. Skrajni čas je, da si izdelamo akcijski program, ki bo trajnega značaja za dvig in vzdrževanje delovne in tehnološke discipline, sicer nam tudi nova proizvodna sredstva ne bodo dosti koristila.

lja; posebno »Livarske diagonale« nam bliže predstavijo njegovo okolje, njegovo razmišljanje. S podobno motivnostjo razpolaga tudi Štefan Bobek, predvsem po svoji barvitosti izstopata oljna pastela »Litje« in »Stara ulica«, z risarsko natančnostjo pa sta podana črno-bela motiva. Tudi Matevž Šumah je predvsem vezan na koroško krajino. Z vso natančnostjo riše kmečke hiše, vaške motive, ki se vklaplajo v pokrajino. Včasih je njegova natančnost že prevelika, ko ob stari propadajoči arhitekturi stoji tudi moderna stavba, res pa je, da je takšno življenje — ob starem raste novo. Drago Štekl je med dva črno-bela efekta vključil tudi dve temperi, ki nam prav tako pripovedujeta o njegovem odnosu do sveta. Posebno opazne so Porijske kompozicije izrisane s tušem. Kontrast med črnim in belim izpričuje močno dinamiko in podobe nam kažejo fabriški svet, ljudi in okolje, ki ga vsak dan oklepa. Kersnikovo izrazno sredstvo je grafika, predvsem linorez. Njegovi motivi so razčlenjene celote in kažejo na to, da avtor precej razmišlja in nam želi ta svoj svet tudi povedati. Nekaj drugega pa so Večkove kompozicije; tu prevladuje barvitost ploskve. Posreduje nam vizijo nekega drugega sveta, ki je poln nasprotij in izbruhov, sveta, ki se ga bojimo.

Razstavljeni so bili tudi štirje pasteli Franca Boštjana. Iz njih diha velika ljubezen do koroške pokrajine, vanje je ujel šepet pokrajine v različnih dnevnih in letnih otenkih. Barve so svetle in nežne, da v nas prebujajo sentimentalna čustva.

S plastiko se je predstavil Alojz Potočnik. Izdajajo nam človeka, ki je v stalnem stiku z železarno. Posamezne dele skrbno niza kot bisere v podobo. Skulpture izražajo poslušnost za človeka, kažejo nam ga v vsakdanji borbi z delom.

O razstavljenih delih bi lahko še veliko govorili, vendar je vsako vrednotenje umetnine odvisno od posameznika; večkrat od tistega, ki o teh stvareh piše ali govori.

VSEBINA SEDMIH DNI

O prireditvah ob 25-letnici samoupravljanja

Druga četrtina preteklega meseca je bila povsem posvečena praznovanju velikega zgodovinskega dogodka — 25-letnici samoupravljanja v naši železarni. V enem tednu so se vrstile razstave, proslave, nastopi pevskih zborov, na steni stavbe TKR so odkrili spomenik revoluciji in delu (delo akademskega kiparja Stojana Batiča), pa oddaje preko razglasne postaje in nemara še kaj. Bogata vsebina vsake prireditve je dala svojevrsten pečat praznovanju, ki mu nismo priča vsak dan niti ne vsako leto.

Pa pogledjmo po vrsti, kaj smo lahko videli in slišali v tistih prazničnih dneh: v centralni jedilnici je bila razstava fotografij pod imenom »Delu čast in oblast«. Svet fotografij je vsakogar popeljal skozi dve in pol desetletji, od prvega delavskega sveta, prvega upravnega odbora, preko predaje podjetja, gradnje novih objektov, skratka proces ustvarjanja skozi petindvajset let v tovarni in kraju. Razstavo so pripravili: Franci Kamnik, Maks Dolinšek in Franc Johman.

Odbor za informiranje in kulturno dejavnost je organiziral razstavo likovnih ustvarjalcev v likovnem salonu. Razstavo je otvoril predsednik delavskega sveta železarne tov. Alojz Knez.

Ob tem je prijetno pomisliti, da se umsko in fizično delo skladno vraščata. Profesorica Silva Breznik pa je o naših likovnih ustvarjalcih povedala naslednje: »Ljudje se izpovedujejo na različne načine. Eni pišejo v poznih večerih verze, drugi so se zapisali odrskim deskam, tretji se ukvarjajo z glasbo, četrti slikajo in kiparijo. Vsi pa imajo nekaj skupnega: čutijo potrebo, da se izpovedo, da svoja čustva zaupajo drugim, jim povedo, kaj oni mislijo o svetu, o življenju, o sebi. Njihova nuja je dovolj močna, da morajo na glas povedati.

Takih ljudi je pri nas precej, le da jih največkrat ne poznamo, ker pač delajo v svojem okolju. Tako nas je s svojo razstavo presenetilo deset avtorjev iz železarne. Za sabo nimajo dolgih let študija na slikarskih akademijah in specialkah, njihova šola je življenje, je okolje iz katerega prihaja

jajo. Zato tudi ni čudno, ampak je popolnoma razumljivo, da jim pravilo ni likovna teorija, pač pa predvsem čustvo. Navezani so na svoj vsakdan, železarna jim je vsakdanji dom, koroška pokrajina prijateljica. Stroji in železo jim ne pomenijo samo predmetnosti, ob nekem stiku z njimi so postali del njih. S svojimi deli nam hočejo prikazati svet, kakršnega oni vidijo.

Med razstavljalci je bilo največ takih, ki jih je pritegnila barvitost krajine. Stanislav Bričman je s pastelno tehniko pričaral žametasto pokrajino. Čeprav so motivi čisto realistični v gledalcu vzbujajo nekaj davnega, neresničnega, pozabljenega romantiko, ki jo v današnjem hitrem tempu večsah zmanjšamo. Temna paleta barv odseva fantastičen svet.

Johmanov svet je razpet med tovarno in krajino, motivnost, ki ga vsakdan sprem-

Na razstavi

Foto: F. Kamnik

Niso vsi ljudje glasbeno, literarno ali likovno izobraženi, marsikdo si barvne simbole ne zna razložiti, vseh pa mu je realistično naslikani kozolec. Podpirati moramo amatersko dejavnost, saj tako razširjamo kulturo. Tako je tudi ta razstava dragocen most sporazumevanja med avtorji in njihovim okoljem.»

9. septembra je bila v Domu železarjev svečana seja delavskega sveta podjetja, kjer je direktor železarne Franc Fale označil naš čas kot prelomnico razvoja železarne, kakor tudi celotne družbe. Njegove besede pa smo objavili že v prejšnji številki Fužinarja. Ta isti dan je bilo tudi odkritje spomenika »Revoluciji in delu«, ki ga je oblikoval akademski kipar Stojan Batič. Odkril ga je prvi predsednik prvega delavskega sveta, tovariš Maks Večko. Ob otvoritvi pa je predsednik ZB, komercialni direktor Boris Florjančič spregovoril takole:

»Pred tem spomenikom se spomnimo vseh tistih prvih revolucionarjev, ki so iskre socializma netili že po prvi svetovni vojni v tem kraju, od katerih so bili zvečina delavci železarne. Znana so nam imena Teršek, Ditinger, Prežih, Kokal, Mezner in drugi. Mnogo pa je neznanih junakov, ki so opravljali požrtvovalno svoje revolucionarno poslanstvo v času med prvo in drugo svetovno vojno in v času NOV.

Ko so nemški nacisti 6. aprila 1941 napadli staro Jugoslavijo in ko se je v dobrem tednu zrušil kraljevski režim in izdana vojska, katere kralj je zbežal v inozemstvo, je v Jugoslaviji ostal le narod in njegova komunistična partija s tov. Titom na čelu. Ta partija je uspela dvigniti upor proti okupatorju na celotnem ozemlju Jugoslavije.

V drugi svetovni vojni se niso vodile borbe na zahodni in vzhodni fronti ter na Daljnem vzhodu, temveč so je vodila težka partizanska borba v Jugoslaviji, tj. v srcu zaslužene Evrope.

Da ne bi nikdar več prišlo do takšnega svetovnega pokola, kot je bila druga svetovna vojna, je dobro, da prikažemo le nekaj podatkov, o katerih je govoril naš predsednik:

Bilo je okoli 50 milijonov mrtvih, kar znaša okoli 4 % vsega prebivalstva obeh vojskujočih strani.

Uničenih je bilo 30 milijonov stanovanjskih hiš.

V vojne namene je bilo porabljenih 4.000 milijard dolarjev, v primerjavi s porabo 200 milijard dolarjev v prvi svetovni vojni.

Za vojne potrebe so vojskujoče države porabile 60—70 % vsega narodnega dohodka.

Svet je osupnil nad temi statističnimi podatki!

V tem svetovnem globalu strahotnih izgub nosi tudi Jugoslavija svoj krvni davek: 1,700.000 mrtvih.

Komunisti so bili na čelu s Titom prvi, ki so prijeli za orožje in njih zgled je pritegnil v boj vse rodoljube iz vrst delavcev, kmetov in inteligence, ki so se vsa 4 leta neprekinjeno borili z nadmočnim sovražnikom.

Ko so fašistične horde čvrsto držale obroč okoli Leningrada, ko so z vnukovskega letališča nacisti že z daljnogledi gledali zlate kupole Kremlja, ko so fašisti ropali po ukrajinskih mestih in vaseh, ko so zrač-

ni pirati napadli nedolžno prebivalstvo Londona, Portsmonta in Coventryja, so jugoslovanski partizani že imeli osvobojene teritorije in partizanska vojska je vodila neprestane borbe. To je trajalo dolga štiri leta. Na raznih obalah, na raznih planinah in ravninah, na raznih blatnih poteh in na asfaltiranih ulicah mest so partizani in ilegalci streljali na sovražnika in prepevali, streljali in peli za svobodo, za ljudsko oblast, za novo.

Spočetka tiho, nato vse glasneje se je čulo skozi eter, da z orožjem, ki so ga partizani odvzeli sovražniku, bijejo v Jugoslaviji trde boje. Partizanska vojska, ki je imela leta 1941 80.000 borcev, je do leta 1945 narasla v armado 800.000 borcev, obojnih z vsemi vrstami orožja.

Kozara in Sutjeska, Romanija in Fruška gora, Durmitor, Drvar in Jajce, Neretva in Slavonija, Dolenjska, Gorenjska, Štajerska in Koroška so bila področja v Jugoslaviji, ki so skupno vezala 30 do 35 nemških, italijanskih, madžarskih in bolgarskih fašističnih divizij.

V narodnoosvobodilni vojni je skupaj padlo 305.000, ranjenih pa je bilo 425.000 partizanskih borcev, komandirjev in komisarjev. Vse to se je zgodilo v sedmih sovražnih ofenzivah, okrutnih in brezobzirnih, pri tem pa neuspešnih, bilo letnih bilo zimskih — ker zmagala je naša narodnoosvobodilna vojska.

Prišel je 9. maj 1945, dan zmage.

Plod te zmage je padel na zelene gore in polja, borba je prenehala ali ni obstala, kajti sedaj že traja 3 desetletja nova, delovna borba!

Borci narodnoosvobodilne vojske so se vrnili domov. Borci-kmetje so pričeli obdelovati zemljo, borci-delavci so se vrnili v tovarne. Po prvi petletki, ko se je izgrajevala naša do tal porušena domovina, so borci in revolucionarji ter vsi delovni ljudje z enako vnemo delali, se žrtvovali, stiskali pasove in gradili in ustvarjali. Na osnovah revolucionarnega dolgega boja in dela so jugoslovanski narodi prešli leta 1950 na sistem delavske samouprave, katere 25-letnico praznujemo danes tudi mi v železarni Ravne.

Ko stojimo danes pred spomenikom revolucije in dela, bi omenil sodelovanje borcev NOV pri aktivnem delu v železarni Ravne:

leta 1950 je imela železarna 1543 delavcev, med njimi 318 borcev ali 20 %,

leta 1958 je imela železarna 2251 delavcev, med njimi 292 borcev ali 12 %,

leta 1972 je imela železarna 3862 delavcev, med njimi 173 borcev ali 4 %,

letos, 1975. leta, ima železarna 4465 delavcev, med njimi 123 borcev ali 2,7 %.

Borci in revolucionarji so se z vsemi delavci brez razlike zliili v kolektiv dela, zgradili so novo železarno, nove obrate, pomagali graditi nove šole, gimnazijo, stanovanja, trgovske lokale in dom telesne kulture. V času samouprave se je proizvodnja surovega jekla povečala 15 × naspoti letu 1950 in bomo letos dosegli 200.000 t surovega jekla, pri čemer se je pa število ljudi povečalo le za 2,88-krat, kar kaže na visoko povečanje produktivnosti. No, o drugih potankostih o delu železarne bo govoril glavni direktor na svečani seji delavskega sveta.

Stoječ pred tem spomenikom revolucije in dela so borci NOV ponosni, da je v teh 30 letih zrasla nova generacija, ki je večino dela že prevzela v železarni v svoje roke. Ta generacija je že dokazala, da revolucionarna borba ni bila zaman.

In rasla bo zopet nova generacija, kateri boste vi za zgled.

Ponovil bi besede direktorja celovške gimnazije, ki je skupno z maturanti pred leti obiskal našo železarno in rekel:

V tej železarni sem videl toliko zgrajenega, da bi se pred vsakim delavcem posebej odkril.»

Dom telesne kulture je bil tisti teden galerija vsakovrstnih športnih prireditev. Razpoloženje delavcev železarne je izdajalo, da jim DTK veliko pomeni, da je v njem nekaj prijetnega, nemara zato, ker je bil grajen na njihovih žuljih. Sproščenost in pristni medčloveški odnosi med igralci, ki niso profesionalci, so pokazali da je železarna vendarle družina, ki jo spletajo človečnost in čut za kolektivnost.

V nekem smislu se je slavje končalo s konceptom pevskega zborov v Titovem domu. Sodelovali so: Vres, Fužinar, Koroški oktet in oktet TRO. Besede tovariša Jožeta Borštnerja, ki je spregovoril zbranim na tem koncertu so bile take:

»Delovni kolektivi praznujejo različne obletnice, spomine na dogodke v preteklosti, ki so bistveno vplivali na obstoj in življenjsko pot kolektiva. Te dni praznujemo posebni jubilej, 25-letnico odločilnega trenutka, ko je bilo odločeno, da ne bomo hodili v tovarno samo na delo in po plačo, temveč da bo beseda delavca tudi edina in dokončna pri upravljanju družbenih sredstev, pri pridobivanju ter delitvi dobrin, ki jih s svojim delom ustvarijo. Takih praznikov drugod po svetu ne praznujejo, ker je samoupravljanje za sedaj edinstven način oblasti delavcev, ki je vznikel in obstaja samo v naši deželi. Zvestobo, nesebično razumevanje za težave sodelavcev in skupno odločanje o sedanosti in bodočnosti so si takrat delavci železarne obljubili z zavezo, da bodo kot dobri gospodarji ne le čuvali to, kar so prevzeli, temveč tudi razvijali naprej, v svoje dobro, dobro svojih otrok, kraja in cele domovine.

Naša dežela je bila takrat še polna ran iz vojne. Gradili smo novo na ruševinah, tudi v srcih so celile rane, čeprav so marsikje brazgotine ostale. Težko je bilo predvideti, kaj nam bo prinesel čas. Povsod pa je ostala vera v lepšo prihodnost, z zavestjo, da nam ne bo poklonjena, temveč si jo bo treba priboriti.

Dolga je bila pot naše železarne od kovačij vzdolž Meže do današnje sodobne železarne. Dolga je bila pot od cehovskega trga Guštanj do mesta Raven z lepimi stanovanjskimi naselji na obronkih Mežiške doline. Naši delovni ljudje so v teh stoletjih preživeli fevdalno gospodo in kapitalistični sistem. Novo Jugoslavijo smo začeli z administrativnim socializmom, zdaj gradimo edinstveni samoupravni socializem.

Ljudje so različno pojmovali v teh letih samoupravljanje. Marsikdo je hotel videti samo pravice, ki iz tega izvirajo, ne pa tudi neločljivo povezanih dolžnosti. Potreben je bil in še bo čas, da bo utrjen sistem, ki omogoča dejansko odločanje, da se bo izoblikoval človek, ki ve kaj in kako odločati,

odgovoren do sebe in sodelavcev, s kulturo in nesebičnostjo v srcu, ker je večkrat treba odločiti v nasprotju s trenutno osebno koristjo.

Zavestne, zrele odločitve za življenje v skupnosti je zmožen le razsvetljen človek. Izobraževanje v različnih na novo zgrajenih šolah in na delovnem mestu, za mladino in odrasle je nujno za uspešnega samoupravljalca. Tega se je kolektiv ves čas zavedal in je tako izobraževanje tudi materialno in moralno podprl.

Človek ni stroj, človek čuti. Ne da se programirati, četudi bi ga še toliko plačali. Kjer so na to pozabili, so prej ko slej nastali hudi družbeni spori, ki smo jim pričali tudi v razviti zapadni industrijski družbi. Nismo šli to pot, človek je z vsemi svojimi dobrimi in slabimi lastnostmi osrednji cilj samoupravne družbe. Poleg strojev in hal, lepih domov, smo postavili tudi hrame duhovne in telesne kulture. Naši ljudje so vključeni v kulturne in telesno vzgojne organizacije, kjer z aktivnim sodelovanjem gojijo kulturo srca, čut vzajemnosti in tovarištva in imajo možnost kulturne zabave. Študijska knjižnica, likovni salon, železarska godba, pevski zbori, dramske družine, folklor, domači likovni ustvarjalci, Dom telesne kulture, športna društva in še kaj, dokazujejo, da se je v kulturno ureditvovnanje vključila velika večina sodelavcev in so kulturo in telesno kulturo vzeli prav tako za sestavni del svojega življenja kot delo v železarni. S slikarskimi kolonijami smo razširili naš kulturni pogled na Slovenijo in Jugoslavijo, z udeleženci pri Formi vivi pa tudi na ves svet. Ponosni smo na to, da Ravne niso postale znane samo po zvenu žlahtnega jekla, temveč tudi po oblikovalcih kulture in po svojih športnikih.

Jeklo je bilo že od nekdaj vir sredstev za življenje pri nas, bodisi v siromaštvu, bodisi v blagostanju. Treba je bilo preživeti, da lahko danes bolje živimo. Samo materialno izobilje, ki je zrastle iz uspešne rasti podjetja, še ni pogoj tudi za zadovoljno življenje. Kulturna vzgoja, sodelovanje v duhovnem in telesno kulturnem življenju je nujen delež pri oblikovanju našega človeka. Sredstva, ki jih je naša skupnost pri tem doslej odmerjala, niso bila skopa.

Različna obdobja je prehodila naša samouprava, od ozke povezanosti na samo delovno organizacijo, do zadnjih ustavnih sprememb, kjer je samoupravno obdobje prodrlo v vse celice našega družbenega življenja.

Svoboda je širok pojem. Poleg osebne in narodne je še svoboda pri delu in odločanju o sadovih dela. Prav tu so nekateri pojmovali samoupravljanje kot svobodo, kjer vsak počne, kar hoče. Toda svoboda je neustvarjalna in samo kazen za posameznika. Zavestno, složno odločanje o lastni usodi in neoviran prenos te zavesti z vsemi izkušnjami na mlajši rod je tudi svoboda.

Smisel za delo, za človekoljubno sožitje, odločnost pri uveljavljanju pravic iz dela in zrelost pri samoupravnih odločitvah, naj bi prevzeli naši otroci in negovali tudi takrat, ko bodo na obzorju temnejši oblaki, ko se bo treba boriti za obstoj delovne skupnosti in kraja, ali mogoče celo za obstoj naroda. Tega si ne želimo, vemo pa, da je le celovit značaj človeka zmožen prenesti tudi udarce. Zato mora biti vsestranska

izgradnja človeka tudi naše vodilo za naprej.

Zlata palača izobilja, kjer prebivaš v nezadovoljstvu sam, je lahko ječa in skromen dom, v krogu tovarišev je lahko toplo zavetje. Zato poskrbimo, da toplina našega doma z nesoglasji in mlačnostjo, s prevelikim hlastanjem za materialnimi dobrinami ne zapravimo.

Resničen konec vseh prireditvev je bila delovna konferenca sindikata v Domu železarjev, kjer so kritično ocenili doseženi delo samouprave na vseh nivojih. Kritična ocena stanja pa se je motivno vezala z mislijo, da je potrebno napake začeti intenzivno popravljati. Govorili so tudi o izboljšanju dela samoupravnih organov, o dosledni uveljavitvi poslovnika samoupravnih organov, o delavski kontroli, kjer je problematično kadrovanje v celoti, predvsem pa izobraževanje teh kadrov ter podpora vodilnih struktur, ki je občutno preskromna. Izrečena je bila tudi misel, da bi člani delavske kontrole morali imeti imuniteto.

Konferenca je potekala pod motom »Delu čast in oblast«, povabljeni so bili vsi povojni predsedniki sindikata. Poročilo o konferenci lahko sklenemo z mislijo, ki jo je povedal direktor Franc Fale, da je razvoj samouprave odvisen od ekonomskih rezultatov.

Taka je bila vsebina sedmih dni proslavljanja 25-letnice samoupravljanja. Mnogo

Gregor Klančnik

Podpora duha svobode

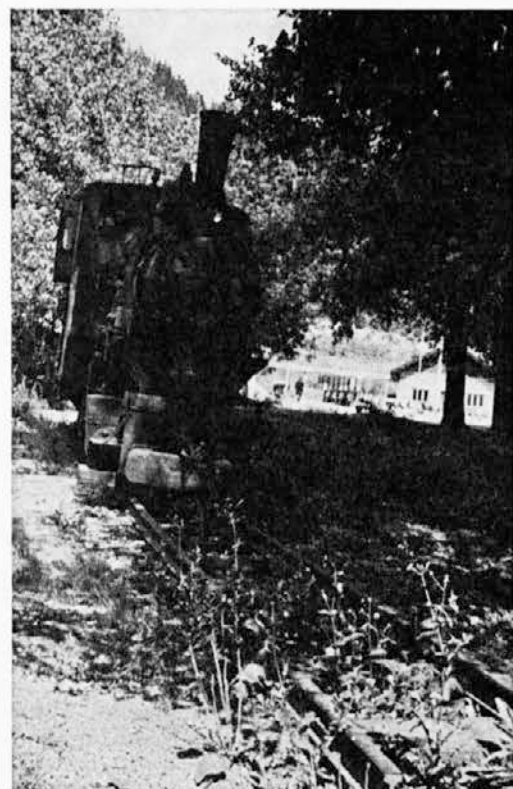
(Govor na III. srečanju borcev NOV SŽ v Štorah)

Tovarišice in tovariši, dragi borci, cenjeni gostje!

Srečanje borcev Slovenskih železarn, ena od pridobitev integracije, je že postalo tradicionalno. Tretjič smo se letos zbrali tisti, ki smo v zgodovinsko odločilnem trenutku, ko je slovensko ljudstvo in z njim vsi jugoslovanski narodi, ječalo pod fašističnim škornjem in s tveganjem lastnih življenj prijeli za orožje.

Zavest se resnično pokaže v težkih prizkušnjah in kdor se je v najbolj kritičnih dneh odločil za brezkompromisni upor, je najbolj izpričal svoj značaj in pripadnost. Ne osebne koristi, ne stremenje po položaju, nista takrat bila gonilna sila, vse nas skupaj je privlačil edini cilj — nacionalna in socialna osvoboditev lastnega naroda. Ob velikih izgubah najbolj zvestih mater, očetov, sinov in hčera, ki so za svobodo vseh žrtvovali najdražje — svoja življenja, smo se tisti, ki nam smrt ni bila usojena, prebili do konca in maja 1945 doživeli naj-srečnejši dan svojega življenja — osvoboditev domovine.

S solzami v očeh ter nepopisnim zanosom enotnosti in vzajemnosti smo puške zamenjali z orodjem in brez pravih izkušenj pohiteli h gradnji porušene domovine. Na Jesenicah sem takrat doživljal dneve radosti in veselja. Veličastna je bila manifestacija »Gorenjska v svobodi«, ki je

Staro se umika ...

misli se je utrnilo na posameznih prireditvah, utrdila se je zavest samoupravljalcev, kar pomeni novih moči za ustvarjanje, novih moči za uresničevanje ustave.

prikazala pošastne dni vojne in eno samo vero v srečno prihodnost.

Brez zahtev in sanjanja o gradovih v oblakih so mir, delo in kruh bili edina naša želja. Maloštevilne tovarne so na stežaj odprle svoja vrata, sam pa sem z drugimi srečneži zopet prestopil prag jeseniške železarne. V prvih prejemkih ni bilo razlik, vsi zaposleni smo dobivali po tisočaka takratnih dinarjev, delovna morala pa je vendar bila na izredni višini.

Trideset let je minilo, odkar je bila zaključena naša težka partizanska borba in bila osvobodjena domovina. Letos proslavljamo tudi 25-letnico odkar smo, dosledni marksizmu in leninizmu, uvedli samoupravno in družbeno upravljanje. Naše tretje srečanje bork in borcev NOV ter naših družinskih članov, dopolnjeno z mladimi delavci in povabljenimi gosti, je torej v jubilejnem letu, kar je prav za nas posebno pomembno.

V SPREDNJIH VRSTAH REVOLUCIJE

Zavidanja vredni so uspehi tridesetletne gradnje našega socializma. Federativna, socialistična republika Jugoslavija je iz porušene ter zaostale postala razvita dežela s humano, samoupravno družbeno ureditvijo in doslednim spoštovanjem načela suverenosti, nacionalne svobode in gospodarske enakopravnosti vseh narodov in narodnosti sveta. V družbi z drugimi jugoslovanskimi republikami in pokrajinama se je posebno uspešno razvijala SR Slove-

nija. Pomembno vlogo pri prodiranju iz zaostalosti, v borbi za nacionalni obstoj in socialno enakopravnost, pri gradnji domovine in družbene zavesti je na Slovenskem odigralo železarstvo.

Ponosni smo lahko, ker pripadamo tej temeljni proizvodni dejavnosti, saj ima pred drugimi vidne prednosti. Slovenske železarnice so dejavnost:

— ki ima najstarejšo zgodovino in največjo industrijsko tradicijo v Sloveniji,

— ki je prispevala pomemben delež med narodnoosvobodilno vojno,

— ki je dosledno iztrebila ostanke močnih nemčurških usedlin,

— ki je s kadri in izdelki učinkovito sodelovala pri obnovi ter industrializaciji Jugoslavije,

— ki ima zdravo proizvodno, poslovno in ekonomsko sedanost,

— ki skladno z ustavo uspešno gradi dohodkovno soodvisen gospodarski organizem združenega dela proizvodnje in predelave jekla,

— ki ima realen in z drugimi ubran razvojni program za še plodnejšo prihodnost.

Vsi dosedanji poskusi, da bi se na slovenskem železarstvu zmanjšal pomen v družbeni reprodukciji, so se do sedaj razbili na plodnem delu železarjev. Tako bo tudi v prihodnje.

Ne bom ponavljal podatkov o visokem krvnem davku železarjev med vojno, ker je bilo to povedano na našem prvem in drugem srečanju udeležencev narodnoosvobodilne borbe. Za velik prispevek v nacionalnem in socialnem osvobojanju je na veličastni proslavi 40-letnice stavke, 30-letnice osvoboditve in 25-letnice samoupravljanja 23. avgusta jeseniškimi delavcem izrekel posebno priznanje predsednik CK ZKS France Popit. Ob tej priložnosti je poudaril tudi pomembno vlogo železarstva v izgradnji domovine po osvoboditvi in govoril o naših sedanjih aktualnih nalogah za stabilizacijo gospodarstva ter realen in učinkovit razvoj. Prepričan sem, da bodo te njegove besede pohvale in napotkov padle na plodna tla.

Nahajamo se v zadnjem letu petletnega razvoja od leta 1971 do 1975. Po dosežkih poslovanja letos smo v Slovenskih železarnah lahko zadovoljni, saj smo na najboljši poti, da bomo glavne količinske in vrednostne petletne obveze do konca leta ustvarili. Veselimo se lahko, da bomo med redkimi industrijskimi grupacijami, ki bodo tekoči srednjeročni načrt izpolnili. Pohvalimo se lahko tudi znotraj jugoslovanskih železarn, saj bodo naši dosežki nadpovprečni. Medtem ko bo cela jugoslovanska črna metalurgija dosegla le okrog 63% za zadnje leto petletnega načrta predvidene količine surovega jekla, v Slovenskih železarnah z gotovostjo lahko trdimo, da bomo našo obvezo, 800.000 ton tega vira celotne naše ustvarjene dejavnosti, v celoti dosegli.

ZDRUŽENA TVORBA SŽ SE KREPI

Letos teče drugo leto, kar so se naše delovne organizacije: železarnice Jesenice, Ravne, Štore, predelovalci Veriga Lesce, Plamen Kropa, Tovil Ljubljana, Žična Celje in Metalurški inštitut, novembra 1973 s samoupravnim sporazumom združile v

sestavljeno organizacijo združenega dela Slovenske železarnice. Od prve integracijske tvorbe slovenskih železarn leta 1969 je bilo pri združevanju dela in sredstev že veliko doseženega. Na podlagi izkušenj in otipljivih koristi pa bo v smeri dohodkovne soodvisnosti v slovenskem železarstvu treba ustvariti v prihodnje še mnogo več. Nihče tega prizadevanja vzajemnosti in tovarištva bolj ne podpira kot borci. Utemeljitev za to so vzori v enotno povezani narodnoosvobodilni borbi in ne nazadnje v že doseženih proizvodnih ter ekonomskih rezultatih enotne družine slovenskega železarstva.

V prvem polletju 1975 smo dosegli:

— prek 400 tisoč ton surovega jekla, kar je 26 tisoč ton ali 7% več kot v istem obdobju lani,

— 375 in pol tisoč ton blagovne proizvodnje, kar 35 tisoč ton ali 10% več kot v prvem polletju lani,

— 3640 milijonov realizacije, kar je 64% več kot v istih mesecih leta 1974,

— 4259 milijonov celotnega dohodka ali 68% več kot v istem času lani.

Ker smo te osnovne postavke gospodarskega načrta dosegli ob poprečju 16.269 zaposlenih, kar je 6% več kot v prvem polletju lani, sledi, da je produktivnost v blagovni proizvodnji porastla za 4%.

Kot učinek boljšega koriščenja proizvodnih potencialov in znižanja cen nekaterih surovin je bila zboljšana tudi ekonomika poslovanja. Osebnih dohodkov je bilo izplačanih bruto 502,3 milijona din ali 40% več kot v istem času lani, ob tem pa smo kljub povečanim družbenim dajatvam zbrali 483,2 milijona din bruto akumulacije, to je amortizacije, povečane za dobiček, ali 49% več kot lani.

Spodrsnilo pa nam je pri izvozu, ki smo ga realizirali le 16,8 milijona dolarjev ali 10% manj kot v istem času lani. Težjo nalogo imamo na tem področju v drugem polletju.

Surovo jeklo je vir proizvodnje, dela in zaslužka vseh TOZD in obratov železarn in tovarnih predelovalcev, zato mu moramo posvetiti posebno pozornost.

Od količine in kvalitete te substance je odvisen obseg blagovne proizvodnje, prodaje doma in v inozemstvu ter dohodek vseh delovnih organizacij. Nihče drug ne bo dal našemu programu primerne surovega jekla, zato nam preostanejo na to naravnane lastne topilnice. Tega se v vseh naših železarnah ne zavedajo v celoti, kar se odraža s podcenjevanjem kadrovske zasedbe. Tudi borci kot čuvarji naših pridobitev moramo imeti to pred očmi.

Slovenske železarnice so od marca pri gospodarskem sodišču registrirane kot prva SOZD z neomejeno solidarno odgovornostjo. To pomeni velik kvaliteten premik, ki se na žalost v celoti še ne odraža v medsebojnih odnosih. Pomeni pa, da v SŽ delovne organizacije morajo biti zainteresirane ne le na dobrem lastnem poslovanju, temveč tudi na uspešnem delu drugih delovnih organizacij, podpisnic samoupravnega sporazuma.

ODSTRANIMO OVIRE STABILIZACIJE

V Slovenskih železarnah se nismo omejevali le na reševanje problemov znotraj SOZD, temveč smo vedno tudi bili med

pobudniki za urejevanje širše ekonomske problematike. Ni zato naključje, da tudi na srečanjih borcev NOV opozarjamo na slabosti, ki zavirajo naš zdrav razvoj. Na prvem, na Pokljuki, in zlasti na drugem srečanju v Kotljah, smo opozorili na nezasluženo in pretirano porabo in na kritični zunanji trgovinski primanjkljaj — in zahtevali resen pristop k izdelavi in izpeljavi splošnega nacionalnega načrta varčevanja, povečevanja izvoza in borbe za znižanje inflacije. Zadovoljni smo lahko, da je letos ta pobuda dobila splošni družbeni značaj.

Kar moramo borci s posebnim odobranjem poudariti, je najnovejša akcija za znižanje cen. Ta bo pripeljala do bitke za znižanje stroškov proizvodnje, znižanja porabe, umiranja inflacije in do jačanja dinarja. Ta akcija ima velik družbenoekonomski in moralnopolitični pomen. Pomeni preobrat našega obnašanja in dosedanjega reševanja ekonomskih problemov le s poviševanjem cen, obrat na prizadevanje za večjo rentabilnost in produktivnost dela. Tudi Slovenske železarnice se od te zdrave akcije ne smejo distancirati, temveč jo morajo z lastnimi programi za večjo gospodarnost podpreti.

Pokazalo se je, da se s povečanjem proizvodnje in zlasti porabe materialnih dobrin ter s kulturnim bogatenjem družbe reproducirajo tudi slabosti, ki so spremljvalke vsega razvitega sveta.

Ob nastanku ljudske oblasti in samoupravne družbene ureditve smo idealno predvidevali le hiter in skladen razvoj, ne pa tudi nastanek grupno-lastniške mentalitete, socialne diferenciacije, kopičenja zasebne lastnine. Nismo pričakovali takega odnosa do dela v interesu družbe in tako obsežne privatizacije, kot sta se v teku desetletij razvila. Čudno je, da si ob tem, ko se cela Jugoslavija zvija v krčih visokega zunanjetrgovinskega primanjkljaja, ki je odraz prevelike investicijske, splošne, skupne in osebne porabe, nekatere delovne skupnosti z visokimi cenami, ne pa z delom, prisvajajo družbeni dohodek, posameznikom pa se kopiči imovina.

Kljub temu, da se samo s prejemi od dela ni možno neupravičeno bogatiti, so si mnogi ob botrovanju špekulacije, visokih kreditov, ki jih žre inflacija ter podobno, pridobili velika premoženja. Za tako moralo, ki maso razlašča, da bi si nekateri prisvajali nezasluženi standard, se nismo borili. V pogojih inflacije bi morali zato kredite sproti revalorizirati, da bi vsak vračal, kar je dobil. To bi najbolj učinkovito vplivalo na stabilizacijo, znižanje inflacije in nezaslužene porabe.

Ob tridesetletnem jubileju se moramo spomniti na prva leta osvoboditve domovine, ko smo, ne oziraje se na položaj, z dodatnim prostovoljnim delom opravljali javna dela in pospeševali obnovo ter razvoj. Tak duh vzajemnosti in solidarnosti nam je potreben tudi sedaj, zato ga v Slovenskih železarnah ohranimo in posredujmo novemu rodu!

OBNAVLJANJE DUHA REVOLUCIJE

Naša organizacija — zveza borcev NOV — počasi usiha. Medtem ko je ob lanskem srečanju delalo v Slovenskih železarnah še 935 bork in borcev, kar je bilo 6% vseh

zaposlenih, nas je sredi letošnjega leta bilo le še 833 ali le 5 % zaposlenih. Med tistimi, ki so odšli, je tudi 14 umrlih.

Slava jim!

Osip borcev bo vedno večji, zato moramo še bolj kot do sedaj skrbeti, da bo za nami ostal revolucionarni duh. Tega moramo prenašati na mlajši rod, naše letno srečanje pa naj zato preraste v zbor slovenskih železarjev. Letos je med nami že 170 mladincev in mladink, z leti pa bo to število moralo skokovito rasti. Ta srečanja morajo biti spodbuda za voljo in napredek. Pomeniti morajo manifestacijo bratstva in enotnosti, podporo jugoslovanske samoupravne družbene ureditve in njene pravične borbe za neodvisnost vseh narodov sveta.

S posebnim žarom radosti borci SŽ pozdravljamo zmago vietnamskega naroda, ki je po dolgi in mučni borbi končno postal samostojen in enakopraven član človeške družbe.

V času, ko mi zborujemo na Teharjih, so se v Limi zbrali zunanji ministri nevezanih dežel. Ponosni smo lahko, da Jugoslavija v nevezanem svetu, ki se stalno širi, nosi prapor in da je vzor sodobnih družbenih odnosov. Z dobrim delom, uspešno proizvodnjo in ekonomsko trdnostjo bomo najbolje podprli to našo zdravo, uspešno ter pravično zunanjo politiko.

Iz naših TOZD

POROČILO O DELU SAMOUPRAVNIH ORGANOV V TOZD METALURŠKE PROIZVODNJE

DS TOZD metalurške proizvodnje se je dne 15. 9. 1975 sestal na I/17 — 17 zasedanju. Ugotovili so, da je akcija izobraževanja ob delu (pridobivanje deficitnega kadra v metalurških obratih) v toku in teče preko kadrovske službe. Poteka v dveh smereh:

— dveletno večerno šolo za metalurške poklice bomo organizirali (najmanj 40 slušateljev). Pouk bo potekal v dveh izmenah. Dvoizmenski pouk je potreben zaradi večizmenskega dela. Organizirali bomo enoten oddelek za vse metalurške poklice, ker so splošni izobraževalni predmeti isti. Ločeno bi se podala le poklica tehnologija.

— Funkcionalno izobraževanje za delo, ki ne zahteva poklicno izobrazbo v skladu z novo sistemizacijo delovnih mest, bo trajalo približno 3 mesece.

— Akcija za vpis v I. letnik FNT (I. stopnja metalurške fakultete) je bila izvedena, vendar ni bilo dovolj ustreznih prijav. Organizator FNT ni pripravljen organizirati letnika za leto 1975/76 na Ravnah. Akcija se bo ponovila prihodnje leto.

Amortizacijska stopnja je uresničena. Stopnja amortizacije je bilo potrebno povišati, ker bi bila osnovna sredstva vedno manj ovrednotena zaradi inflacijskega faktorja. Kljub povišani stopnji amortizacije imamo še premalo sredstev, da bi dokončali dela, ki so v načrtu naložb za leto 1975: DS je dal soglasje, da najamejo kredita v višini 20.000 milijonov din.

Garderobni prostori v jeklolivarni so zelo kritični in so potrebni takojšnje adaptacije. Letos je primanjkovalo finančnih sredstev. DS sklone, da bo leta 1976 adaptacija garderobe za jeklolivarno na prioritetnem mestu. Po zagotovitvi službe za tehnični razvoj, bodo sklep upoštevali v planu naložb v osnovna sredstva za leto 1976.

Poleg odobritve bonifikacij za upravičene reklamacije inozemskih kupcev (reklamacije sicer niso po vrednosti velike, vendar so pa vzroki po naši krivdi, zaradi premale tehnološke discipline), je DS sklepal o delu za solidarnostno akcijo. Na podlagi določil zakona

Smo pred vstopom v novo petletno obdobje gradnje samoupravnega socializma od leta 1976 do leta 1980. V naši SOZD že imamo za to obdobje izdelana izhodišča razvoja delovnih organizacij in SŽ kot celote.

Do leta 1980 naj bi s proizvodnjo presegle milijon ton surovega jekla, dosegli blizu milijon ton blagovne proizvodnje, 12 milijard din realizacije in presegle 100 milijonov dolarjev izvoza. Z orientacijo na žlahtna jekla smo v razvoju odvisni predvsem od elektro energije, ki jo bomo leta 1980 rabili blizu milijarde kWh ali 10 % celotne proizvodnje v SR Sloveniji. Prepričani smo, da bo družba upoštevala pomembnost slovenskega železarstva in z energijo omogočila njegov daljni razvoj.

Borci Slovenskih železarn se obvezujemo, da bomo varovali naše pridobitve, krepili samoupravno ureditev in z lastnim vzorom v delovnih organizacijah pomagali krepiti duha vzajemnosti in tovarištva, da bi celotna naša sestavljena organizacija postala dohodkovna soodvisna vertikalno povezana reprodukcijska celovitost izdelave ter predelave jekla.

Naj živi revolucionarni duh delavcev Slovenskih železarn!

Naj živi naš vzor, učitelj in tvorec marsal Tito!

SRS (Ur. list 3/75), smo vsi zaposleni dolžni v koledarskem letu prispevati enodnevni neto OD za oblikovanje republiškega solidarnostnega sklada. Čeprav organizacijsko slabo pripravljeni, smo 12. julija delali za to akcijo. Ni še na razpolago podatkov, koliko sredstev

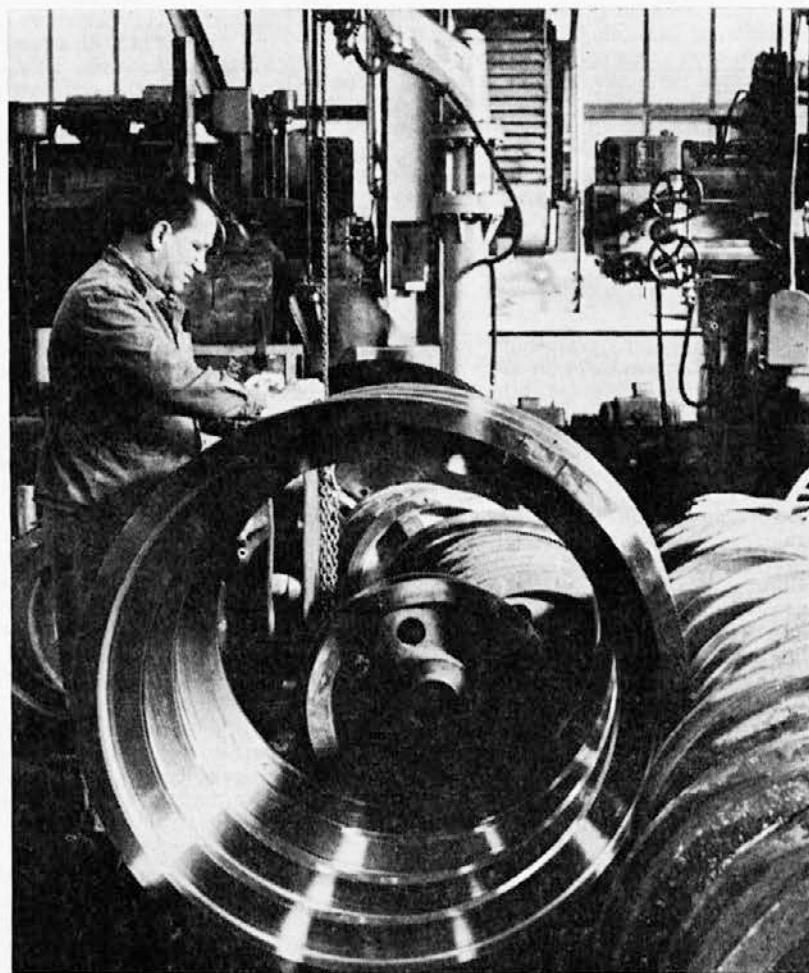
se je zbralo v železarni Ravne, znano pa je, da je morala železarna vplačati v ta sklad 824.467,30 din in to od vseh zaposlenih.

Med časom I/16 — 16 in I/17 — 17 zasedanja se je DS dne 7. julija sestal na izrednem zasedanju skupno z DS TOZD mehanike obdelave. Oba DS sta na izrednem zasedanju obravnavala in podala soglasje k predlogom o brezplačnem prenosu in upravljanje komunalnemu skladu do sedaj ustvarjenih osnovnih sredstev toplovodnega omrežja na Ravnah; o sklenitvi najemne pogodbe med Železarno Ravne in SD Fužinar. Na podlagi te pogodbe dobi SD Fužinar v najem dom telesne kulture in plača mesečno najemnino. Kredit, ki ga je dobila Železarna Ravne za nakup družbenih stanovanj v znesku 300.000 din se odstopi TOZD TRO.

Osrednja točka dnevnega reda I/17 — 17 zasedanja DS je bila obravnavati in sprejem poročila o doseženih rezultatih poslovanja TOZD MP in železarne v I. polletju 1975, ter o potrebnih ukrepih za doseganje rezultatov začrtanih obveznosti, ki jih določa resolucija o uresničevanju ekonomske politike za leto 1975.

Po obširni razpravi o aktualnih problemih v proizvodnji, osvetlitvi perspektivnega ekonomskega položaja TOZD MP in Železarne ter veljavnih ukrepov in smernic za stabilizacijo gospodarstva, so bili po tej točki sprejeti naslednji sklepi:

Znižati zaloge materiala v medfazah in povečati odpremo (predvsem kompletiranje naročil) valjarne, kovačnice in livarne s sodelovanjem PD in prodajne službe; pregledati zaloge reprodukcijskega materiala in rezervnih delov ter ugotoviti, kateri materiali so neuporabni in predolgo v skladišču. Nekurantno zalogo je treba prodati ali odpisati; reprodukcijski material je treba racionalno trošiti, znižati moramo stroške proizvodnje in zaostri tehnološko in delovno disciplino; maksimalno omejiti novo zaposlovanje in stalež zaposlenih držati v mejah plana števila zaposlenih. Novo zaposlovanje je možno le na podlagi ekonomske utemeljitve. Izjema je pri zaposlovanju naših študentov in nadomeščanje fluktuacije; aktivno podpirati politiko kadrovske službe glede izobraževanja ob delu; vztrajati pri dosedanjem izvrševanju nor-

Za potrebe ladjedelnštva

mativov akcijskega programa TOZD metalurške proizvodnje in programa varčevanja DO. Prodajna služba mora (pospešeno) zmanjševati zaostale terjatve in aktivno spremljati plačilno sposobnost kupcev — slednje mora še posebej upoštevati pri sklepanju naročil za naslednje leto. Aktivno mora pomagati k izboljšanju likvidnosti DO. Vključiti se mora v akcijo za zmanjšanje zalog, urediti funkcijo prodaje med TOZD, ter aktivno sodelovati s službo za izvoz, da bomo zanesljivo dosegli plan za leto 1975. Gibanje cen se mora držati v okviru ekonomske politike za leto 1975; preko delegatov TOZD oz. DO v skupščinah SIS in skupščini občine vztrajati, da se sredstva prispevanih stopenj obdržijo v mejah resolucije oz. splošna in kupna poraba v okvirih dogovorjene politike za leto 1975; nosilci akcije, obratovodje in vodje služb se zadržujejo, da mesečno v pisni obliki obveščajo vodstvo TOZD o rezultatih akcije, vodstvo TOZD pa DS in DO; komisija predlaga eventualno potrebne ukrepe; vodstvo TOZD mora izdati konkretne zadolžitve za uresničevanje navedenih sklepov.

Veliko upravičenih pripomb o razmerah družbene prehrane v Železarni je bilo izrečenih že na javni tribuni, ki jo je dne 12. avgusta organizirala sindikalna organizacija, zato verjetno na DS ni bilo bistvene razprave. DS daje popolno podporo predlogu SKLEPOV »O ureditvi družbene prehrane v Železarni« sprejetih na javni tribuni. Predlogi sklepov

so posebej objavljeni v tej številki Informativnega Fužinarja.

DS pa ni le podprl predloge, ampak je sprejel konkreten sklep, s katerim zavezuje strokovne službe Železarne Ravne za izvedbo predloga sklepov sprejetih na javni tribuni. Vsebina sklepa se glasi:

DS TOZD MP sprejema sklepe javne tribune, ki je bila dne 12. 8. 1975 »O ureditvi družbene prehrane v ŽR« s tem, da pristojni dejavniki takoj izvedejo konkretno akcijo za izvedbo teh sklepov; zadolžiti moramo skupne strokovne službe ŽR, da do konca tega leta izdelajo in posredujejo samoupravnim organom TOZD, DSSS in DO predlog uresničitve sklepov sprejetih na javni tribuni; v predlogu morajo biti nakazane konkretne rešitve, ureditve družbene prehrane v Železarni v letu 1976 in v naslednjih letih; za izdelavo predloga so odgovorni:

— služba za razvoj ŽR — načrt gradenj objektov

— finančno-računovodski sektor — finančno konstrukcijo

— kadrovsko-spolni sektor — ukrepe za izboljšanje kvalitete in organizacijo družbene prehrane v Železarni.

DS je bil tudi seznanjen s poročilom službe VPD za leto 1974, ter o pregledu števila nesreč za I. polletje 1975 in predlogu sl. VPD za izboljšanje položaja VPD v Železarni.

Navajam statistični pregled o številu nesreč in izgubljenih delovnih dnevih:

O B R A T	poprečje jan. - junij			j u n i j		
	stalež	št. nesreč	%	stalež	št. nesreč	%
sk. sl. MP	780	3+1	1,07	375	—	—
topilnica	297	18+3	7,07	301	7	2,33
livarna	447	18+2	4,47	445	1+1	0,45
valjarna	353	20	5,67	348	3	0,86
kovačnica	229	10+3	5,68	223	1	0,45
jeklovlek	80	2	2,50	79	—	—
Skupaj TOZD	1.780	71+9	4,49	1.771	12+1	0,73

Pregled izgubljenih delovnih dni po obratih:

1975 — obrat						VI. mesec
	I.	II.	III.	IV.	V.	
topilnica	46	83	38	64	55	102
livarna	81	110	113	38	29	43
valjarna	144	84	129	134	108	49
kovačnica	54	64	115	25	37	58
jeklovlek	—	—	—	—	4	6
sk. sl. MP	47	48	77	23	46	23
skupaj izgubljeni dnevi	372	389	472	284	279	291

Iz statističnih podatkov v primerjavi s prvem polletjem 1974 in 1975 je razvidno, da je bilo v letu 1974 izgubljenih zaradi nesreč pri delu v TOZD metal. proizvodnje 2569 delovnih dni, v prvem polletju oz. v celotnem letu 1975 pa 2.078 ali 491 delovnih dni manj, kot v prvem polletju leta 1974.

Predlog sl. VPD »Program nalog in ukrepov za izpopolnitev in napredek VPD« je bil objavljen v prejšnji številki Informativnega fužinarja. Po krajši, precej živahni razpravi, predvsem o stanju in vsakodnevnih problemih VPD je DS sprejel naslednji sklep: v celoti podpira predlog SL. VPD »Program nalog in ukrepov za izpopolnitev in napredek VPD«; komisija VPD pri DS TOZD MP mora takoj opraviti pregled in izdelati poročilo o najbolj perečih problemih v VPD v TOZD metalurške proizvodnje; na podlagi poročila komisija predlaga sl. VPD ukrepe za izboljšanje položaja VPD; DS mora komisija podati poročilo o dejanskem stanju VPD, poročilo o predvzetih ukrepih in predlagati morebitne dodatne ukrepe.

Na podlagi predloga izvoznega oddelka je DS odobril bonifikacije: inozemni firmi Ferro Terra v vrednosti US\$ 588,63, ker je moral

kupec oz. končni prejemnik reklamiranih 13.265 kg paličastega jekla uporabiti v podrejene svrhe; bonifikacija v vrednosti DM 4.660,20 inozemski firmi HAGESTA, ker je moral kupec zaradi previsoke trdote reklamiranega materiala izvesti popravilo, ter si je navedeni znesek že odtegnil, kot nadomestilo stroškov; bonifikacijo v vrednosti US\$ 250,— inozemski firmi Ferro Terra — Triesen, zaradi dodatnih stroškov, ki jih je imela omenjena firma pri prevzemu pošiljke; bonifikacija v vrednosti US\$ 141,06 inozemski firmi Ferro Terra — Triesen, ker kupec reklamiranih 3179 kg palic ni mogel uporabiti v prvotne namene.

V obrazložitvi predloga za odobritev bonifikacije omenjenih firm je razvidno stališče naše kvalitetne kontrole, da je reklamacija upravičena. V Železarni imamo kvalitetno kontrolo, ki je pooblaščen, da med ostalim tudi strokovno rešuje reklamacije prodanih izdelkov.

DS je soglašal s predlogom odbora za oblikovanje in delitev OD »Sprememba in dopolnitev samoupravnega sporazuma o uveljavitvi sindikalne liste v Železarni«. Gre za to, da se omogoči delavcem, ki se ob delu izobra-

žujejo ali strokovno dopolnjujejo, uveljavljajo pravice iz samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu TOZD, DS SS (na podlagi posebnih dogovorov poenostavitve obračuna potnih in drugih stroškov).

Komisija za odpis in prodajo osnovnih sredstev, ki je zadovoljivo opravila zadolžitve, je DS podala poročilo. DS je bil seznanjen, da je na podlagi 4. sklepa I/11-11 in 5. sklepa I/15-15 zasedanja bilo odpisanih 136 pozicij.

Odpisana osnovna sredstva so imela še določeno vrednost. Tako je ta vrednost os. sredstev po oceni komisije znašala 818.262,34 din. Od tega je bilo: odposlano na skladišče starega železa 214.467 kg, v vrednosti 528.817,12 din; uskladiščeno kot rezervni deli 223 kg v vrednosti 22.550,00 din; uskladiščeno kot odpadni les v vrednosti 1.800,00 din; predlagano za prodajo 104.985 kg ali v vrednosti 265.108,22 din.

Za prodajo predlagana os. sredstva so jih na licitaciji uspeli prodati le v vrednosti 18.500,00. Razlika v vrednosti za prodajo predlaganih odpisanih os. sredstev in pridobljeno vrednostjo z uspešno prodajo nastopa zato, ker niso bili vključeni plinski generatorji in nekaj rabljenih ventilatorjev za katere ni bilo kupcev. Zato je potrebno material odposlati na skladišče starega železa.

DS je na podlagi predloga službe za tehnični razvoj in v soglasju obratovodstva elektro obrata odobril odpis amortiziranega transformatorja AEG 630 KVA — ev. št. 309-2. Dovolili so odprodajo omenjenega transformatorja ponudniku TOZD TRO za vrednost 20.000 din.

Na tem zasedanju je DS obravnaval in sprejel predlog direktorja TOZD metalurške proizvodnje, da se predlaga zborom v TOZD MP v obravnavo in sprejem, da se dopolni 13. člen statuta, in sicer s sledečo vsebino: Vodja službe za razvoj tehnologije in metal. raziskav samostojno podpisuje za TOZD MP iz področja razvoja tehnologije in metalurških raziskav v prisotnosti direktorja TOZD metalurške proizvodnje.

Kot obrazložitev predloga navajajo, da je narava dela vodje službe za razvoj in tehnologijo metal. raziskav taka, da precej sodeluje na poročju razvoja tehnologije in metal. raziskav z zunanji sodelavci. To področje spada v samostojno dejavnost, ki jo opravlja TOZD MP. Za uspešno delo te službe pa odgovarja vodja službe, zato je potrebno, da pridobi samostojno pooblastilo za podpisovanje potrebnih listin.

Kljub obsežnemu dnevnomu redu so obravnavali nekaj pritožb posameznih delavcev. Imenovali so novega člana v stanovanjsko komisijo. Zavrnili so predlog »sprememba organizacijske sheme in sistematizacije delovnih mest v obratu jeklovlek«. Ta predlog je DS zavrnil zato, ker ga niso izvedli po postopku v skladu z določili samoupravnih splošnih aktov.

Leskošek

MOŽNOSTI UPORABE PROCESNEGA RAČUNALNIKA V JEKLARNI

V dvorani uprave je bilo 24. septembra posvetovanje o uporabi računalnika v jeklarni. Udeležilo se ga je okoli trideset sodelavcev. Med udeleženci so bili mojstri iz jeklarne in predstavniki iz tistih obratov in služb, ki so posredno ali neposredno povezani z uvajanjem procesnega računalnika v jeklarno.

Posvetovanje je organiziral sektor za gospodarjenje z namenom, da seznanijo širšo javnost o uporabnosti procesnih računalnikov, ki se v zadnjih letih koristno uporabljajo za kontrolo in vodenje procesov v industriji. V skladu s stabilizacijskimi težnjami v neposredni proizvodnji je uvedba procesnega računalnika racionalna, saj kaže na velike prihranke pri materialnih in

energetskih stroških. Poveča se produktivnost, enakomernost proizvodnje in kakovost izdelkov.

Na posvetovanju so bili podani naslednji referati:

— inž. Jože Šegel: Projekt za uvedbo procesnega računalnika v jeklaro Železarne Ravne,

— inž. Janez Bratina: Uporaba procesnega računalnika za vodenje porabe in razdelitve električne energije v jeklarni,

— inž. Janko Štimnikar: Možnosti uporabe računalnika in linearnega programi-

ranja pri optimizaciji mešanja vložka in minimizaciji porabe dragih ferolegur in

— inž. S. Kovačič: Optimizacija sestave vložka za elektroobložne peči s pomočjo računalnika.

Referati so bili z zanimanjem sprejeti. Iz predavanj in živahne diskusije se je izkristaliziralo mnenje, da je postopna uvedba procesnega računalnika v jeklaro realna in gospodarna. V železarni je že organizirana ožja in širša delovna skupina, ki se je lotila priprav, vendar bo z delom lahko uspešno nadaljevala le, če bo dobila orodje, to je mali procesni računalnik.

Jože Šegel, dipl. inž.

Poročilo o delu samoupravnih organov v TOZD mehanske obdelave

Po počitniškem mrtvili v mesecu juliju in avgustu se je dejavnost organov upravljanja in drugih organov spet poživila. V obdobju med 25. avgustom in 25. septembrom je bila ta aktivnost sledeča:

Komisija samoupravne delavske kontrole se je sestala na 17. redni seji dne 26. avgusta. Še nadalje so raziskovali kdo je odgovoren, da so na Japonskem naročili večjo količino paličastega jekla z nepravilnimi povečanimi dimenzijami. Zaradi tega je potrebno za izdelavo preveliko obdelovalnih ur. Skupna škoda zaradi tega znaša čez milijon dinarjev.

Komisija delavske kontrole raziskuje to že od pomladi. Ker nima učinkovite pomoči v železarni, ji zaenkrat še ni uspelo zadovoljivo rešiti.

Od pomladi se vleče tudi preiskava, kdo je odgovoren za naročilo večje količine ročajev vклоpa za pnevmatska kladiva. Ti so prispeli od firme Flottmann nenaročeni — vsaj uradnega naročila ni. Vsekakor pa se je kdo iz železarne za to naročilo na nek način vendarle moral pogoditi. Ta komisija za enkrat teh zadev še ni uspela dokončno rešiti, iz preprostega vzroka, ker je prepuščena sama sebi. Videti je, da se večina delavcev, zlasti vodilnih, premalo zaveda, da je samoupravna delavska kontrola ustavna pravica in dolžnost vseh delavcev in delovnih ljudi. Problemi, ki jih komisija delavske kontrole v mehanični poizkuša rešiti, kažejo na čudna pota komercialne v naši delovni skupnosti.

Komisija za stanovanjske zadeve se je 3. septembra 1975 sestala na 9. seji. Obravnavala je ugovor delavca Jožeta Kovačiča iz obrata strojev in delov. Ta je kritiziral postopek dodeljevanja stanovanj in zahteval, da se njegov stanovanjski problem takoj reši. Zahteval je, da mu komisija da pismeno zagotovilo, po katerem bi stanovanje pri naslednji delitvi zanesljivo dobil. Takega zagotovila mu komisija seveda ni mogla dati, ker zanj nima pravne podlage.

Ugovor smo na prosilčev željo posredovali delavskemu svetu TOZD MO, obenem z mnenjem, da bo prosilec dobil stanovanje šele takrat, ko bo na prioritetni listi prosilcev dosegel zanesljivo število točk skladno z določili samoupravnega sporazuma o stanovanjskih razmerjih. Komisija se je pri dosedanjem delu dosledno držala dogovorjenih kriterijev.

Komisija za medsebojna razmerja v združenem delu se je sestala 8. 9. 1975 na 22. redni seji. Sprejela je sklep, da pridobi lastnost delavca v združenem delu 19 delavcev, ki so prišli v glavnem iz industrijske šole in JLA. Vsi ti so bili sprejeti za nedoločen čas; sprejeta pa je bila tudi ena delavka za določen čas, kot nadomestilo delavke obračuna OD TOZD MO, ki je na porodniškem dopustu. Komisija je dala tudi soglasje za nekatere premitivne delavcev v okviru temeljne organizacije in odobrila posameznim sodelavcem nekajdnevno odsotnost z nadomestilom oz. brez njega, pač skladno z določili samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih.

Komisija za gospodarjenje se je sestala 10. 9. 1975, vendar ni bila sklepna. Sestala se je spet 15. 9. 1975; tokrat so bili sklepni.

Na tej seji je komisija za gospodarjenje analizirala splošno gospodarsko situacijo v TOZD MO. Pred zasedanjem delavskega sveta TOZD MO, je ta komisija, kot njegov kolektivni izvršilni organ, obravnavala del gradiva za zasedanje DS predlogov mnenja in stališča.

DS so posredovali predloge, kako bi povečali produktivnost in kako bi pomagali izboljšati splošni gospodarski položaj.

Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti in izrekanje ukrepov se je sestala 17. 9. 1975 in na javni ustni obravnavi obravnavala pet težjih in lažjih prekrškov.

Pri tem je komisija po temeljiti samoupravni presoji sklenila, da se dvema kršiteljema ne izreče ukrep. Smatrala je, da je že sama ustna obravnavna na kršilce delovne discipline pozitivno vplivala in da z njimi v prihodnje ne bo imela več opravka. Enemu kršilcu so izrekli opomin.

Za dva, ki nista hotela izpolnjevati navodil in opravljati delo, ustrezno njenemu delovnemu mestu, pa je predlagala, da bi DS njima odvzel lastnost delavca v združenem delu; v najboljšem primeru bi naj izrekli to kazen pogojno za dobo treh mesecev, skladno z določili zakona in sporazumom o medsebojnih razmerjih.

Komisija za varnost pri delu je zasedala 18. 9. 1975. Obravnavala je poročilo o varstvu pri delu za prvo polletje 75. To poročilo je izdelala služba za varstvo pri delu v železarni in ga je na zadnji seji nato obravnaval tudi delavski svet TOZD MO.

Poročilo nas seznanja o vzrokih nesreč pri delu, opozarja na preventivo pri varstvenih ukrepih: pregled delovnih naprav in priprav, zdravstveni in psihofizični pregledi delavcev, varstveno izobraževanje ipd.

Delavski svet TOZD MO se je sestel na 17. redni seji 22. 9. 1975. Obravnaval je rezultate poslovanja v prvih sedmih mesecih letošnjega leta, analiziral možnosti za stabiliziranje gospodarskega položaja, pregledal rezultate akcijskega programa, odobril odpis nekaterih osnovnih sredstev, odločil o dopolnitvi sporazuma, o uveljavitvi sindikalne liste. Obravnaval je še gradivo, ki so ga pripravile posamezne komisije.

Na tej seji so sprejeli naslednje sklepe in stališča:

1. Do konca tega leta in tudi v prihodnje je potrebno povečati napore za zmanjšanje vseh vrst stroškov in za povečanje produktivnosti. Vzoredno s tem moramo dodatno zaposlovanje obdržati v začrtanih okvirih. Boriti se moramo za zmanjšanje vseh vrst izostankov z dela. Delovodje v TOZD MO so dolžni za naslednje zasedanje delavskega sveta pripraviti pismena poročila o stanju in ukrepih za izboljšanje delovne discipline v posameznih organizacijskih enotah. Delovodje morajo skrbeti za dosledno izvrševanje tega sklepa.

2. Da bi se v prihodnje zmanjšalo število izostankov z dela, je med drugim potrebno,

da se čimprej uredi interna ambulanta v železarni. V sedanji ambulanti morajo takoj začeti z manjšimi zdravstvenimi uslugami. DS TOZD MO smatra, da bi morali imeti v železarni svojega zdravnika. Med drugim bi bilo nujno potrebno, da bi zdravniki uskladili kriterije pri odobranju bolniških izostankov. Menimo, da bi morali imeti enaka stališča DS podjetja in drugi delavski sveti.

3. Storitvi moramo vse, da bi zmanjšali zalogo. Obrati si morajo prizadevati, da bodo do konca leta dosegli planirano višino izvoza:

Obrat ind. nožev — 80 ton.

Obrat pnevmatskih strojev — 16 ton.

Obrat strojev in delov — 744 ton.

Obrat vzmetarne — 280 ton.

4. V prihodnje moramo odvajati kar največ dohodka za obratna sredstva, kar smo prejšnja leta zanemarjali.

5. Po svojih delegatih v skupščinah SIS in v občinskih skupščinah ter na druge načine moramo vplivati na omejitve skupne porabe ter na ta način zagotoviti, da se bo del sredstev po možnosti vrnil v gospodarstvo, s čimer bo zagotovljena večja akumulativnost.

6. Obdržati moramo cene, kakor smo jih sprejeli z resolucijo o družbenoekonomskem razvoju.

7. Prodajna služba mora izterjati čim več zaostalih plačil v zakonsko predvidenih rokih, da se nam zaradi tega ne bo zmanjšal dohodek, predvsem pa, da izboljšamo likvidnost.

8. Materialna služba in vsi drugi v TOZD MO morajo kar najtesneje sodelovati v TOZD MP, da zaradi slabe dobave vložka ne bi prihajalo do kopičenja zalog in do zakasnelih ali neustreznih dobav.

9. Ponovno pozivamo, da bi uresničili akcijski program, ki je realna osnova za doseganje planov, sestavljenih v skladu z resolucijo družbeno ekonomskega razvoja.

10. Nosilci nalog iz akcijskega programa morajo v poročilih novembra podrobneje navesti, kaj je bilo storjenega in kakšni so konkretni rezultati stabilizacijske akcije. Direktor TOZD pa mora takrat podati podrobno pismeno poročilo o rezultatu prizadevanj za stabilizacijo v TOZD MO.

Nosilci nalog iz akcijskega programa morajo naloge sproti reševati in kadar naletijo na težje probleme, pismeno poročati direktorju TOZD, da te probleme s skupnimi močmi prej rešijo.

11. Da bi v prihodnje organizirali uspešnejšo reklamo za izdelke 117. panoge, je potrebno po zaključnem računu zagotoviti posebna namenska sredstva — potrebno bi bilo okrog 300 starih milijonov.

Da bomo bolje obveščali naše kupce in ponudili zlasti naše finalne izdelke je potrebno, da imamo stalno v zalogi posamezne kvalitetne primerke strojev, naprav, in druge izdelke. Te izdelke bi morali izdelati iz obratnih sredstev in jih na vsake 2 leti prodati ter tako sproti obnavljati.

Poleg vsega tega bi bilo nujno potrebno posneti več propagandnih filmov, organizirati pa tudi druge oblike propagande, ki smo jo do sedaj v naši delovni skupnosti zanemarjali.

12. Dovolimo prodajo oziroma odpis določenih amortiziranih osnovnih sredstev po posebnem seznamu. Vse stroje oziroma druga osnovna sredstva smo že zamenjali z novimi.

13. Odobri se bonifikacija romunski firmi Forexim, v višini 213,10 US \$, zaradi zakasnelih dobav določene količine ind. nožev.

14. Odobrili smo uvoz 80 ton votlega paličastega jekla za proizvodnjo monoblok svedrov, s tem, da se selekcionira izdelava svedrov.

15. Odobrili smo nakup brusilnega stroja v Uljaniku, Pula. Prav tako je potrebno čim prej nabaviti dodatno kopirno strožnico.

16. Pooblaščamo direktorja TOZD MO, da razišče možnost kooperacije z Romuni na področju izdelave pnevmatskih kladiv in stikalnic.

17. Sprejemajo se predlagane spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o uveljavitvi sindikalne liste v Železarni Ravne.

18. Sprejemo se sklepi javne tribune o družbeni prehrani v Železarni Ravne, s tem, da pristojni dejavniki takoj pristopijo k njihovi izvedbi.

Skupne strokovne službe morajo do konca letošnjega leta dostaviti samoupravnim organom v TOZD predlog uresničitve sklepov javne tribune. V predlogu morajo biti nakazane realne možnosti za ureditev družbene prehrane v železarni v l. 1976.

Predlog mora vsebovati:

— načrt gradenj in ureditve objektov družbene prehrane — naloga službe za razvoj v železarni Ravne,

— zagotovitev virov sredstev, v predlogu zaključnega računa — naloga finančno računovodskega sektorja,

— ukrepe za izboljšanje organizacije in kvalitete družbene prehrane, zlasti še ureditev dietne prehrane — naloga kadrovskega sektorja.

19. Delavcu Ljubu Odru, zaposlenem v oddelku materialnega gospodarstva, so na predlog komisije za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti, izrekli ukrep, s katerim mu

preneha lastnost delavca v združenem delu TOZD MO. Ukrep se izreka pogojno, za dobo 6 mesecev.

20. Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti mora ponovno pretresti kršitve delovne obveznosti Jožeta Trunka iz obrata strojev in delov in po končanem pretresu mora o rezultatih poročati delavskemu svetu.

21. Zahtevamo, da stanovanjska komisija pri DS TOZD MO ponovno preveri stanovanjske razmere prosilca Jožeta Kovačiča iz obrata strojev in delov. V kolikor pri prvi delitvi ne dobi stanovanja, naj mu to dodelijo na naslednji seji, saj je posebno izrazit socialni problem.

22. Zahtevamo, da pristojne službe KSS pospešijo priprave za izdelavo predloga dopolnitve samoupravnega sporazuma o stanovanjskih razmerjih. Z dopolnitvami moramo popraviti vse slabosti dosedanjega načina.

Janko Dežman

Predelovalci so proizvedli za okoli 11 % več blaga, kot meseca julija, vendar kumulativno zaostajajo za načrtom za 2 %.

Skupno Slovenske železarnе izvršujemo načrt blagovne proizvodnje 102%. Za prodajo je bilo doslej izdelano okoli 9.000 ton več blaga kot znaša načrt. Manjša proizvodnja jekla v avgustu bi morala imeti za posledico manjšo blagovno proizvodnjo v septembru, kar pa lahko nadoknadi pospešena proizvodnja jekla po izvršenih popravilih in ob redni oskrbi s surovinami ter energijo.

Da bi dosegli letni načrt, bi morali mesečno proizvesti po 58.200 ton blaga. Da bi obdržali dosedanje poprečje, bi morali še preostale štiri mesece dati po okoli 61.500 ton proizvodov za prodajo.

Lani je bil mesec september prvi znanilec boljših rezultatov, ki so se oktobra, novembra in decembra kar stopnjevali. Letos so tudi za nami letni in kolektivni dopusti. Prav je, da so v obratih letne mesece porabili tudi za načrtovana glavna popravila. Res je, da je popravil več, zaradi slabe kvalitete ognjaodpornega materiala, kar povzroča letos nekaj več težav kot lani. Nekaj težav je več kot lani, nekaj pogojev je boljših, vendar bi morali objektivno doseči boljše proizvodne rezultate, kot smo jih v zadnjih štirih mesecih preteklega leta. Če bo tako, bomo letošnji proizvodni načrt lahko dosegli, presegli in izpolnili osnovno nalogo v našem akcijskem programu za stabilizacijo gospodarstva.

Proizvodnja Slovenskih železarn v avgustu

Dopustniški meseci in visoko poletje je za nami. Avgust je, vsaj tako upamo, zadnji izmed mesecev, ki zaostajajo za dosežki prvega polletja. Splošna ocena proizvodnih uspehov kaže glede na mesec julij rahlo izboljšanje. Najslabši rezultati so bili v jeklarnah, saj smo mesečni načrt dosegli le 89%. Proizvedli smo 7.618 ton jekla manj, kot smo predvidevali v mesečnem načrtu. Razumljivo, proizvodnja jekla je tudi izdatno nižja, kot je bila julija in je najnižja v letošnjem letu. Proizvodnja surovega železa je bila večja kot lani meseca avgusta in tudi večja, kot je bila letošnja v juliju.

Blagovna proizvodnja je bila dobra v vseh treh železarnah. Načrt sta presegli tudi Tovil in Žična. Skupno so načrt blagovne proizvodnje prekoračili za 4%. Izvozili smo manj, kot smo predvidevali. Če upoštevamo, da pomeni vsaka tona blagovne proizvodnje, ki jo damo na domače tržišče zmanjšanje potrebe uvoza, smo z dosežkom v mesecu avgustu vseeno zadovoljni.

Po količini je namreč zaostanek dobav za izvoz v avgustu 1.319 ton, domačemu trgu pa smo dobavili 2.764 ton več, kot znaša linearni mesečni načrt. Na Jesenicah so presegli proizvodnjo surovega železa za 5%, v Štorah 4%. Skupno so slovenske železarnе ustvarile 105% mesečnega načrta. Da bi dosegli letošnji letni načrt, bi morala biti v naslednjih štirih mesecih proizvodnja surovega železa precej boljša, kot je bila v avgustu.

S prodajo surovega železa so pretekli mesec v Železarni Štore odpravili ves zaostanek in znaša v kumulativni 103% načrtovane količine.

Letošnja proizvodnja jekla je za okoli 600 ton nižja, kot je bila v istem mesecu lani.

Največji zaostanek za načrtovano proizvodnjo surovega jekla so imeli meseca avgusta v železarni Ravne. Okvara transformatorja na 25-tonski peči in načrtovano popravilo so vzroki, da so proizvedli samo 65,4% mesečnega načrta. Zastoje so izkoristili za letne dopuste jeklarjev in obstaja upanje, da bodo zopet kmalu nad zbirno

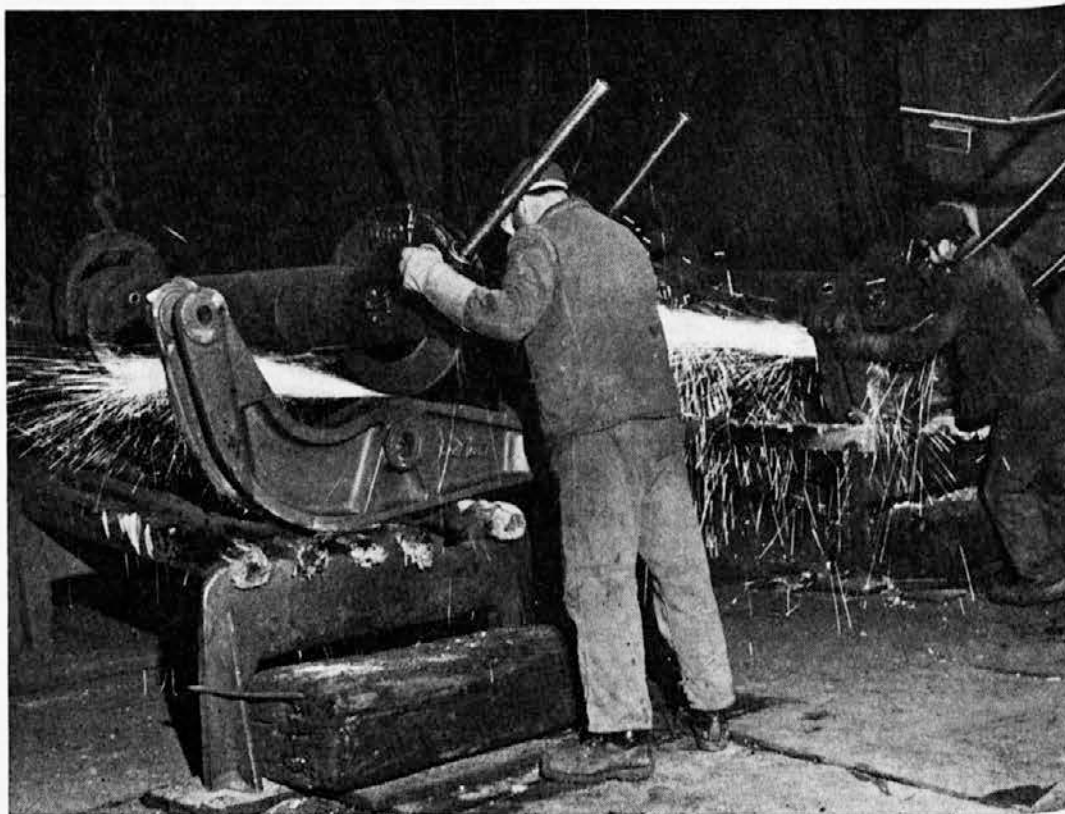
načrtovano količino, saj kumulativni načrt izpolnjujejo še vedno 99%.

Načrtovano 20-dnevno popravilo so imeli tudi na SM peči v Železarni Štore, zato so uresničili le 49% linearnega mesečnega načrta.

Zaostanek v avgustu nas je postavil pred zelo zahtevno nalogo. Izpolniti bi morali akcijski program 800.000 ton jekla v letošnjem letu. Mesečna proizvodnja v vseh preostalih štirih mesecih bi morala znašati približno 69.000 t jekla. To ni mogoče. Meseca marca in aprila je bila proizvodnja za okoli 5% večja kot decembra.

Blagovno proizvodnjo so izvršili na Jesenicah z 100%, na Ravnah z 107% in v Štorah z 114%, skupno 105%. V železarnah so izdelali zopet približno 60.000 ton blaga za prodajo in to je skoraj 5.000 ton več, kot v istem mesecu lani in 10.000 ton več, kot pretekli mesec.

Dopisujte
v
Informativni
fužinar

Čiščenje ulitkov

O DELAVSKI KONTROLI

Samoupravna delavska kontrola je še vedno potisnjena na stranski tir

Samoupravna delavska kontrola se, ne glede na to, da je njen problem aktualen že več kot dve leti, ni uveljavila v takšni meri kot bi želeli, in ni našla svojega mesta, ki ji gre v organizaciji združenega dela. Čeprav je povsem avtonomen organ, je še vedno potisnjena na stranski tir in se v odnosu do drugih samoupravnih organov nahaja v inferiornem položaju.

Ta ugotovitev je rezultat raziskave, ki je bila narejena v občini Ravne na Koroškem, in je zajemala vprašanja uveljavljanja ter delovanja samoupravne delavske kontrole v tridesetih organizacijah združenega dela. Vzrokov za neuveljavitev in neučinkovitost samoupravne delavske kontrole je več, v tem članku bi navedel predvsem najpomembnejše in najpogostejše.

Prvi vzrok je pomanjkljiva opredelitev samoupravne delavske kontrole v statutih in drugih samoupravnih aktih organizacij združenega dela. Raziskava je pokazala, da je le-ta v večini primerov opredeljena, da pa je ta opredelitev pomanjkljiva in premalo precizirana, da niso določene vse njene funkcije, naloge, ki jih ima na področju samoupravljanja. Bil je tudi primer, ko samoupravna delavska kontrola sploh ni našla svojega mesta v statutu delovne organizacije, ali pa je bila opredeljena samo na nivoju združenega podjetja, ne pa na ravni posameznih temeljnih organizacij združenega dela.

Drugi vzrok za neučinkovitost dela samoupravne delavske kontrole je neustrezna sestava njenih organov. Odbor samoupravne delavske kontrole je v večini primerov sestavljen iz treh do sedmih članov. Njegova sestava bi morala biti prilagojena vrsti in velikosti delovne organizacije, kar pa največkrat ni. V njem niso upoštevani vsi deli proizvodnega procesa, prav tako pa tudi ne vse socialne strukture, kar povsem jasno kaže na to, da so odbori s tremi ali štirimi člani premaloštevilni. Za uspešno delo samoupravne delavske kontrole je tako nujna ustrezna sestava njenega organa, prav tako pa tudi strokovna usposobljenost vsakega njegovega člana, kar se lahko zagotovi samo z dodatnim izobraževanjem in izpopolnjevanjem.

Odsotnost kakršnihkoli programov dela, s katerimi bi bila opredeljena dejavnost samoupravne delavske kontrole v določenem časovnem obdobju, predstavlja nadaljnji pomemben zaviralni dejavnik v njenem delovanju. S tem, da polovica samoupravnih delavskih kontrol, zajetih v raziskavi, nima nobenega programa dela

ali pa so ti programi pomanjkljivi, je njihovo normalno delo močno prizadeto in čestokrat prepuščeno zgolj improvizaciji. To tudi nedvomno vpliva na rednost njenega delovanja, saj so se odbori samoupravne delavske kontrole v vsem tem času sestali v povprečju le štiri- do petkrat, je pa tudi nekaj primerov, ko se odbor še sploh ni sestal ali pa se je sestel enkrat ali dvakrat v dobrih dveh letih, kar je na vsak način premalo. Zaradi tega je nujno, da vsak odbor sprejme program dela, v katerem bodo točno konkretizirane njegove naloge in funkcije, hkrati pa mu bo s tem tudi omogočeno koordinirano delovanje z drugimi samoupravnimi organi.

Nadaljnji vzrok, zaradi katerega samoupravna delavska kontrola ne opravlja svoje funkcije v takšni meri, kot bi želeli, je v tem, da iniciativa za njeno delo ne prihaja s strani delavcev, ampak predvsem s strani vodilnih oseb in organov v organizaciji združenega dela. Kakor je pokazala raziskava, so seje odbora samoupravne delavske kontrole največkrat bile sklicane na iniciativo predsednika tega organa in drugih vodilnih oseb (v dveh tretjinah primerov), zelo malokrat pa na iniciativo delavcev in družbenopolitičnih organizacij (samo v eni tretjini primerov). To jasno kaže na dejstvo, da širša delovna skupnost ni dovolj seznanjena s pomenom, ki ga ima samoupravna delavska kontrola v organizaciji združenega dela, prav tako pa tudi ne z vlogo, ki jo ima pri tem delovna skup-

Štefan Bobek,
Tihožitje

nost sama — to je, da opozarja njene organe na probleme, ki se pojavljajo, in jih skuša z njihovo pomočjo reševati.

Delo samoupravne delavske kontrole je nadalje odvisno od njenega sodelovanja z ostalimi samoupravnimi organi in službami v organizaciji združenega dela, pri čemer mislimo predvsem na delavski svet in druge kolektivne ter individualne poslovodne organe. To sodelovanje se je izkazalo največkrat za nezadovoljivo, so pa tudi primeri, ko do njega sploh ni prišlo. Poseben primer manipuliranja s samoupravno delavsko kontrolo je zavlačevanje, ko skušajo različni organi ter službe znotraj podjetja vplivati na njeno delo na ta način, da ji ne dostavljajo pravočasno informacij in podatkov, ki so potrebni za njeno nemoteno delovanje. Prav tako je nezadovoljivo tudi sodelovanje s službami zunaj podjetja. Tu mislimo predvsem na službo družbenega knjigovodstva, s pomočjo katere bi lahko samoupravna delavska kontrola izvajala učinkovitejši nadzor nad poslovnim uspehom organizacije združenega dela in nad morebitnimi prekrški, do katerih čestokrat prihaja. Vse to zahteva, da se sodelovanje med odborom samoupravne delavske kontrole in drugimi samoupravnimi organi ter službami poglobi in se zagotovi obojestransko informiranje, s čimer se lahko izboljša delo enih in drugih.

Kot nezadovoljivo pa lahko štejemo tudi sodelovanje med samoupravno delavsko kontrolo in družbenopolitičnimi organizacijami. Osnovna organizacija ZK in sindikalna organizacija sta namreč tisti, ki lahko s svojo neposredno podporo največ vplivata na delo samoupravne delavske kontrole v organizaciji združenega dela, žal pa velikokrat ni tako. Raziskava je pokazala, da je ta podpora mnogokrat premajhna ali pa je sploh ni, ni pa je čestokrat tudi zato ne, ker se delavske kontrole ne obračajo na organizacijo ZK in sindikalno organizacijo, čeprav so se vse v raziskavo izrekle za to, da bi si želele več sodelovanja z družbenopolitičnimi organizacijami, saj samo takšno sodelovanje lahko rodi uspeh ter zagotovi, da bo delavski razred resnično upravljal s proizvodi svojega ustvarjenega dela.

Na koncu naj še kot zanimivost navedem problematiko, s katero so se največkrat ukvarjali organi samoupravne delavske kontrole. Na prvem mestu je področje delitve osebnih dohodkov. To je vsekakor področje, ki najneposredneje zadeva vsakega člana delovne skupnosti, zaradi česar je povsem razumljivo, da je bilo največkrat predmet obravnavanja. Druga stvar, ki je najbolj pritegnila pozornost delavske kontrole, je vprašanje poslovne uspešnosti organizacije združenega dela, na tretjem mestu pa je vprašanje delovne discipline in storilnosti. Najmanj se je obravnavala problematika uresničevanja samoupravnih aktov in sporazumov, le-ta se je znašla na dnevnem redu samo v eni desetini primerov, zelo poredko pa so zašla na tapeto tudi takšna vprašanja, kot je vprašanje investicijskih programov, uporaba in kontrola družbenih sredstev in podobno.

Danilo Slivnik

Jesen kot politična vigred

Izteka se leto pokongresne aktivnosti, leto prerajevanja — to je obdobje, ko ZSM dobiva v naši družbi nov pomen. Za nami je letno obdobje, čas počitnic, dopustov. Kljub temu pa je bilo delo v mladinski organizaciji dokaj razgibano, posebej še v OO ZSM v TOZD in OO ZSM v KS. Predvsem smo in moramo še v ospredje naše aktivnosti postavljati akcijo za stabilizacijo ter jačanje mladinske organizacije. Največje rezultate lahko dosežemo prav v združenem delu, predvsem v povečanju produktivnosti dela, z usklajevanjem vseh oblik porabe, z možnostmi povečanja izvoza, z nasprotovanjem neupravičenemu večanju cen. To je akcija, ki ima dolgoročen pomen, voditi pa jo moramo na vseh področjih združevanja mladih skupno z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami. Le na ta način bo ta akcija rodila tudi sadove.

Da pa bi lahko v kar največji meri prispevali delež mladih v akciji za stabilizacijo gospodarstva, smo se odločili, da to lahko storimo z mladinskimi delovnimi akcijami. Začeli smo s takim delom v KS v TOZD pa v Suhu Krajini in na Kozjanskem. S to obliko dela imamo namen nadaljevati, in za to dejavnost zainteresirati čim večji krog mladih. Prav s tem namenom smo ustanovili pri predsedstvu OK ZSM komisijo za mladinske delovne akcije, pripravili smo program za letošnje leto v sodelovanju s krajevnimi skupnostmi. Vse te akcije bomo organizirali tako, da bosta zajeti obe področji, to je delo in vzgoja. Le tako bo delovna akcija poleg šole, dela in tovarštva tudi šola samoupravljanja, družbenega angažiranja, tako bo akcija tudi kadrovska.

Jesensko obdobje je obdobje preverjanja uspehov in neuspehov dela in sprejemanja

programov. Če ugotovljamo dejavnost posameznih OO ZSM, ne moremo biti zadovoljni, posebej ne, če znova in znova ugotovljamo pomanjkljivo udeležbo posameznikov na sestankih, ki jih sklicujejo predsedstva konference OK ZSM ali OO. Zelo neodgovorno se pri svojem delu obnašajo nekateri posamezniki v OO ZSM in OK ZSM, ne izpolnjujejo niti najnujnejših obveznosti, ki jih statut in pravilnik nalagata. Prav tako lahko kritično ocenimo nedejavnost mladih članov ZK. Zelo majhen odstotek članov Zveze komunistov se aktivno vključuje v dejavnost ZSM; to ugotovljamo v šolah, KS ali v TOZD. Prav mladi komunisti bi morali imeti vodilno vlogo pri vodenju mladih in to v vseh sredinah delovanja.

Čeprav letos ni čas volilnih konferenc, bomo morali kljub temu ostro poseči v sredine mladih in spremeniti vodstva posameznih OO ZSM.

Z namenom, da popravimo stanje in ugotovimo vzroke za neaktivnost mladih v KS, v šolah in delovnih organizacijah, smo se odločili, da bomo sklicali posamezne osnovne organizacije, z vsemi mladimi komunisti in družbenopolitičnimi organizacijami, ki delujejo na področju posamezne KS.

Mogoče je eden izmed vzrokov za nedejavnost nezadovoljiva usposobljenost mladih. Odločili smo se, da v jeseni organiziramo politično šolo, kar bi dvignilo nivo znanja, ki je potrebno vsakemu aktivistu. Vsekakor pa se bo moral ob tem dograjevati še vsak posameznik ob svojem konkretnem delu v svoji OO ZSM. To pomeni, da za nas mlade ne sme biti oddiha, ampak delo in akcije, da slabosti čimprej odpravimo in pogumneje stopimo naprej.

Milan Klemenc

Šport in rekreacija pri mladih

Komisija za šport in rekreacijo pri koordinacijskem svetu osnovnih organizacij ZSM Železarne Ravne je ugotovila, da je za to področje zelo malo zanimanja pri mladih delavcih in delavkah. Menimo, da je za to nekoliko kriva tudi slaba obveščenaost ne samo po TOZD, ampak tudi po obratih.

Veliko je takih, ki mislijo, da jim razvedrilo ni potrebno in namesto, da bi šli na rekreacijo, grede rajši v gostilno in tam zapravljajo čas ob pijači. To so ljudje, ki se ne zavedajo, da je oddih v naravi zelo potreben organizmu. Vemo pa, da je najhujši nasprotnik športnika alkohol. Prav zaradi tega se trudimo na vse načine, da bi vsaj tisti, ki čuti potrebo po rekreiranju, imel na razpolago športne objekte in ustrezne priprave. Na Ravnah smo z vsem tem dobro preskrbljeni, saj imamo telo-

vadnico, bazen, dve nogometni igrišči, rokometno igrišče, strelišče in TRIM stezo. Vendar vse to zelo malo izkoriščamo.

Pri komisiji za šport smo pripravili program, ki ustreza vsakemu mlademu delavcu. Ne pozabimo — čim več se giblješ, tem bolj zdravo in odporno je tvoje telo.

Oto Kričej

OO ZSM ČEČOVJE

Osnovna organizacija zveze socialistične mladine Čečovje je bila ustanovljena letos konec marca. Večina njenih članov obiskuje poklicno, srednjo ali osnovno šolo.

Takoj po ustanovitvi so se začeli vključevati v družbenopolitično življenje v krajevni skupnosti.

Organizirali so razne akcije — prva je bila čiščenje Čečovja. Vključujejo se tudi v praznovanje 30-letnice osvoboditve Jugoslavije.

Pri svojem delu se srečujejo z različnimi problemi, ki pa jih poskušajo reševati s skupnimi močmi.

M. Kovačec

IZREK

Cerkve v ZDA so neke vrste kozmetični saloni za duše.

Nierreuther

ščanjem že obstoječih proizvodnih kapacitet in vključitvijo novih.

4. Napore moramo usmeriti v to, da z načrtovano rekonstrukcijo proizvodnih naprav dosežemo v vseh obratih maksimalno možno uskladitev kapacitet, olajšamo fizično delo, dosežemo višjo produktivnost, uvedemo sodobno tehnologijo ter izboljšamo delovno okolje.

5. Do leta 1980 moramo izdelati ca. 240.000 ton jekla in ga od tega predelati v končne izdelke toliko, da bo znašala realizacija končnih izdelkov ca. 50 %.

6. Pospeševali bomo proizvodnjo takih izdelkov, ki bodo zaradi svoje specialnosti, kvalitete ter produktivnosti izdelave dovolj konkurenčni na domačem in zunanjem trgu, ne glede na to, iz katere faze se bodo prodali.

7. Pospeševati moramo proizvodnjo takih izdelkov, ki bodo z direktno ali indirektno prodajo omogočili proti dobavo potrebnih surovin in energije iz uvoza. Predvsem moramo izvažati izdelke, katerih proizvodnja je rentabilna.

8. Vodili bomo tako prodajno in proizvodno politiko, ki bo zagotovila doseganje načrtovane rasti družbenega proizvoda.

9. Posodobiti moramo organizacijo poslovanja z uvajanjem novih informacijskih sistemov, novih tehnik itd.

10. Politiko zaposlovanja bomo prilagodili razvojnemu programu železarne. Rast naj ostane v okvirih, ki jih postavljajo globalni okviri in možnosti razvoja regije in SR Slovenije v letih 1976—1980.

11. Politiko štipendiranja, strokovnega in dopolnilnega izobraževanja moramo prilagoditi strukturnim spremembam, ki bodo nastopile.

12. Voditi moramo tako politiko nagrajevanja, ki bo čim bolj povečevala produktivnost in upoštevala tudi socialne elemente.

13. Povečati je treba učinkovitost novih investicij. Prirastek družbenega proizvoda na enoto investicijskih sredstev se mora izboljšati v primerjavi z vlaganji v preteklosti.

14. Krepiti moramo družbeno samozagotovitost in v okviru te še posebej ljudsko obrambo.

15. Naložbe v gradnjo stanovanj bodo morale biti tolikšne, da bo zagotovljeno reševanje glavnih stanovanjskih problemov.

16. Pri poslovnih odločitvah se morajo upoštevati izhodišča in smernice SOZD SŽ, Občinske skupščine Ravne in širše družbene skupnosti.

Posebna priloga

V celotni naši družbi potekajo priprave za sprejem srednjeročnih programov razvoja. Tudi strokovne službe železarne so pripravile predlog razvojnega načrta za vse temeljne organizacije in skupaj za delovno organizacijo. Pri sestavljanju načrta so bila poleg ostalih upoštevana izhodišča srednjeročnega razvojnega programa naše delovne organizacije.

V tej prilogi objavljamo ta izhodišča ter izvlečke iz srednjeročnega programa razvoja, ki je v razpravi.

IZHODIŠČA SREDNJEROČNEGA RAZVOJNEGA NAČRTA ŽELEZARNE RAVNE OD LETA 1976—1980

V dosedanjem razvoju je železarna dosegla visoko raven specializacije proizvodnje, povečala je opremljenost, zboljšala strukturo kadrov in organizacijo dela ter dvignila raven znanja. To daje dobre osnove za pospešen razvoj v naslednjem obdobju.

Osnovni cilji, ki si jih postavlja s srednjeročnim programom razvoja, so strnjeni v naslednjih izhodiščih:

1. Polno moramo uveljaviti samoupravne socialistične odnose med TOZD v delovni organizaciji, SOZD in v samoupravnih interesnih skupnostih, kar bo omogočilo skladen in dinamičen razvoj delovne organizacije in posameznih delov.

2. Pospešiti moramo povezovanje TOZD v medsebojno odvisne produkcijske celote, uveljaviti usklajeno družbeno in gospodarsko planiranje in prenesti odločitve o vseh bistvenih vprašanjih družbenopolitičnega življenja, družbene reprodukcije in celotnega razvoja na delovnega človeka. To bo omogočilo uresničitev skupnih programov ter delovnih in razvojnih načrtov.

3. Zagotoviti moramo dinamično gospodarsko rast proizvodnje z boljšim izkori-

fužinarji
preberite!

SREDNJEROČNI PROGRAM RAZVOJA

TOZD METALURŠKE PROIZVODNJE, TOZD MEHANSKE OBDELAVE, TOZD TRO PREVALJE IN DELOVNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE RAVNE

za obdobje 1976—1980

Ravne na Koroškem, julij 1975

(Izvleček)

Letos se zaključuje srednjeročno obdobje 1970—1975, zato je Zvezna skupščina lani sprejela zakon, ki obvezuje vse nosilce planiranja, da v letu 1975 izdelajo svoje razvojne programe za naslednje petletno obdobje.

Razvojna služba podjetja je že v letu 1974 skupaj s strokovnimi službami TOZD, obratov in sektorjev pričela intenzivneje pripravljati zasnove razvoja posameznih TOZD in obratov. Prve projekcije so bile aprila posredovane občinskimi in republiškim organom ter sestavljeni organizaciji slovenskih železarn. V času od izdelave prve projekcije pa do sestave tega predloga se je pokazala potreba po spremembah pri dinamiki in vrstah investicij in to je povzročilo tudi spremembe vseh ostalih kazalcev razvoja. Predlog načrta je izdelan na podlagi zadnjih podatkov, ki jih je načrtovala razvojna služba.

Pri zasnovi plana smo izhajali iz ustavne koncepcije samoupravnega planiranja, ki terja od vseh nosilcev planiranja, da pri oblikovanju temeljnih ciljev svojega razvoja upoštevajo razvojne možnosti in ekonomske zakonitosti svojih organizacij in skupnosti ter da te plane usklajujejo med seboj in s plani družbenopolitičnih skupnosti.

Zato smo pri sestavljanju planov TOZD upoštevali objavljene programe razvoja in izhodišča, ki za obdobje 1976—1980 opredeljujejo politiko razvoja celotnega jugoslovanskega prostora, republike, občine, črne metalurgije, slovenskih železarn in naše delovne organizacije kot celote.

Srednjeročni načrt je pripravljen za vse TOZD tj.:

TOZD metalurške proizvodnje,
TOZD mehanske obdelave in
TOZD TRO Prevalje
ter za celotno delovno organizacijo.

Za načrtovani razvoj celotne delovne organizacije je predvsem značilno, da naložbe v osnovna sredstva v tem času še niso zaključene, zato bodo polni učinki predvidenih naložb doseženi šele po letu 1980 tj. leta 1982, ko bodo investicije zakrožene.

Pri izbiri predlaganih naložb je dan podarek mehanizaciji naprav, ki bodo ob manjšem zaposlovanju novih delavcev omogočale večjo proizvodnjo. Takšno usmeritev je narekovalo predvsem delo v težkih obratih, ki ga je treba olajšati in za katerega primanjkuje delavcev. Drugi cilj, ki ga z naložbami želimo doseči, pa je čim

večja finalizacija izdelkov iz doma izdelanega jekla.

Bilanca stanja

V srednjeročnem obdobju (tj. od leta 1976—1980) se bo celotno premoženje delovne organizacije povečalo od 1683 na 2898 milijonov dinarjev. Od tega se bodo lastna sredstva povečala od 886 na 1242 milijonov dinarjev, ostali del premoženja pa bodo tuja sredstva tj. krediti in druge obveznosti. Razmerje med lastnimi in tujimi sredstvi se bo izboljšalo šele po letu 1980, ko se bodo investicije zmanjšale, rezultati, ki jih bodo dale nove naložbe, pa znatno izboljšali.

Dohodek in njegova delitev

Celotni dohodek delovne organizacije bo porasel od 2,1 milijarde dinarjev leta 1976

na 3,2 milijarde dinarjev leta 1980. Amortizacija se bo povečala od 165 milijonov na 338 milijonov dinarjev, pogodbene obveznosti od 46 na 129 milijonov, zakonske obveznosti od 71 na 96 milijonov, sredstva za osebne dohodke od 303 milijone na 383 milijonov dinarjev, ostanek dohodka (dobiček) pa od 114 na 182 milijonov dinarjev.

Viri in poraba sredstev

Vse naštete rezultate bomo lahko dosegli le, če bomo od ustvarjene amortizacije v tem obdobju tj. od 1141 milijonov dinarjev namenili 998 milijonov dinarjev za nove naložbe in odplačilo kreditov in 143 milijonov dinarjev za nadomestitve osnovnih sredstev. Poleg tega bomo porabili za nove naložbe 274 milijonov dinarjev ostanek dohodka in drugih lastnih sredstev ter 1248 milijonov dinarjev dolgoročnih in kratkoročnih posojil.

Posamezne TOZD bodo morale zagotoviti naslednja sredstva:

(v 000 din)

	TOZD metalurške proizvodnje	TOZD mehanske obdelave	TOZD TRO Prevalje	Delovna org. ŽR
— Amortizacija	867.705	236.481	37.154	1.141.340
— Ostanek dohodka in ostala lastna sredstva	206.535	48.441	19.422	274.398
— Dolgoročni krediti	779.000	307.836	12.500	1.099.336
— Povečanje kratkoročnih kreditov	98.935	43.356	6.620	148.911
Skupaj	1.952.175	636.114	75.696	2.663.985

Porabljena pa bodo ta sredstva za:

— nove investicije v osnovna sredstva in energ. prisp.	1.289.936	363.764	30.000	1.683.700
— redno zamenjavo starih osn. sred.	108.713	29.626	4.655	142.994
— povečanje obratnih sredstev	268.044	128.836	21.040	417.920
— odplačilo kreditov	277.927	112.312	19.842	410.081
Skupaj	1.944.620	634.538	75.537	2.654.695
Presežek sredstev	+ 7.555	+ 1.576	+ 159	+ 9.290*

* Presežek sredstev nastaja predvsem v zadnjem letu in bo porabljen v letu 1981.

V celoti bomo torej rabili v tem obdobju 2,655 milijona dinarjev sredstev, od katerih jih bomo porabili 1684 milijonov za naložbe v nova osnovna sredstva, 143 milijonov za nadomestitve osnovnih sredstev, 418 milijonov za povečanje obratnih sred-

stev in 410 milijonov za odplačilo obstoječih in novih kreditov.

Kazalci učinkovitosti

Rentabilnost računana na vložena sredstva se bo izboljšala od 12,58 leta 1976 na 15,11 leta 1980, računana na celotni doho-

dek od 8,34 na 9,62, rentabilnost na vloženo delo pa od 58,78 na 81,16. Ti kazalci povedo, da bodo naložbe prinašale večji do-

biček, da bo poprečna stopnja dobička od prodaje večja in da se bo poprečna akumulacija na enega zaposlenega povečala.

v kalilnici: izpopolnitev opreme za plinsko cementacijo in nitriranje ter ureditev naprav za toplotno obdelavo v varovalni atmosferi,

v TRO Prevalje: povečanje in modernizacijo proizvodnih kapacitet zlasti za rezalno orodje.

Vsa našeta investicijska dela se bodo začela v naslednjem srednjeročnem obdobju, v posameznih obratih pa se bodo podaljšala še v čas po letu 1980.

Nova osnovna sredstva bodo omogočila večjo proizvodnjo in vrednost prodanih izdelkov, ta pa bo zahtevala več obratnih sredstev. V celi delovni organizaciji se bodo obratna sredstva povečala v naslednjih petih letih za 418 milijonov dinarjev, od tega v TOZD metalurške proizvodnje za 268 milijonov dinarjev, v TOZD mehanske obdelave za 129 milijonov dinarjev in v TOZD TRO Prevalje za 21 milijonov dinarjev.

Načrtovane naložbe niso majhne, zato se bomo morali zanje precej zadolžiti (krediti) in posojila tudi vračati. Del kreditov nam bodo dali dobavitelji opreme, ostale kredite pa pričakujemo od tujih in domačih bank. Kreditni pogoji sedaj niso najbolj ugodni, zato smo za vsa posojila računali 8-letni vračilni rok. Krediti, ki so predvideni v prvih letih naslednjega petletnega obdobja, se bodo v tem času že tudi začeli odplačevati, zato obveznosti (obresti in glavnica) od leta 1976—1980 močno naraščajo.

Proizvodnja

Če bodo vse naložbe realizirane v načrtovanih rokih, se bo obseg skupne proizvodnje povečal od 471.200 ton leta 1976 na 581.000 ton leta 1980 ali za 23,3 %, blagovna proizvodnja pa od 134.400 t na 166.850 ton ali za 24,1 %.

Nove naložbe bodo omogočile predvideno povečanje proizvodnje šele po končanih investicijah, vendar bo že do leta 1980 skupna proizvodnja v posameznih obratih znatno večja kot leta 1976:

	1976	1980	Po končani investiciji
Jeklarna	195.500	240.000	255.000
Valjarna — gredice	125.000	142.000	150.000
— paličasto jeklo	92.000	118.000	130.000
Kovačnica	25.500	34.000	38.000
Jeklovlek	6.500	9.000	15.000
Jeklolivarna	10.500	14.000	15.000
Skupaj TOZD met. proizv.	455.000	557.000	603.000
Obrat strojev in delov	6.800	8.850	10.500
Obrat pnevmatičnih strojev	500	600	650
Obrat industrijskih nožev			
— noži	840	1.100	1.230
— gredice comp.	700	1.100	1.100
Vzmetarna	7.000	12.000	12.000
Skupaj TOZD mehan. obd.	15.840	23.550	25.480
TOZD TRO Prevalje	360	450	520
Skupaj delovna organizacija	471.200	581.000	629.000

Vrednost prodanih izdelkov

Vrednost prodanih izdelkov se bo povečala od 1915 milijonov leta 1976 na 2940 milijonov ali na ca. 3 milijarde dinarjev leta 1980. Večji del izdelkov bomo prodali doma, povečali pa bomo tudi količino in

vrednost izdelkov prodanih v tujino, saj predvidevamo, da bo izvoz znašal leta 1980 že 23 milijonov dolarjev, tj. 9 milijonov dolarjev več kot letos. Vrednost prodanih izdelkov se bo povečala bolj kot količina izdelkov, saj se bo spremenil asortiment

Rentabilnost bo v posameznih TOZD različna:

	TOZD metalurške proizvodnje	TOZD mehanske obdelave	TOZD TRO Prevalje	Delovna org. ZR
Rentabilnost				
— na sredstva				
1976	13,91	8,06	18,93	12,58
1980	16,51	9,63	24,12	15,11
— na celotni dohodek				
1976	7,41	6,62	12,94	8,34
1980	8,46	8,03	14,86	9,62
— na vloženo delo				
1976	64,53	46,82	49,32	58,78
1980	89,22	66,29	64,61	81,16

Naložbe v osnovna in obratna sredstva

Od skupnih novih naložb v osnovna sredstva predvideva načrt 1157 milijonov dinarjev v TOZD metalurške proizvodnje, 347 milijonov dinarjev v TOZD mehanske obdelave, 30 milijonov dinarjev v TOZD TRO Prevalje in 150 milijonov dinarjev v obrate tehničnih služb in ostale skupne službe podjetja. Investicije v tehničnem sektorju so namenjene predvsem zagotovitvi opreme in pogojev za koriščenje dodatnih energetskih virov, pa tudi dopolnitvi opreme v vzdrževalnih obratih, transportu in v sektorjih. V prikazu virov in porabe sredstev so razdeljene na TOZD.

Investicije so v obdobju 1976—1980 predvidene v naslednjih obratih:

	(v 000 din)
— jeklarni	200.000
— valjarni	340.000
— jeklovleku	60.000
— kovačnici	446.500
— jeklolivarni	110.000
— vzmetarni	15.000
— obratu industrijskih nožev	60.000
— obratu pnevmatskih strojev	50.000
— obratu strojev in delov	210.000
— kalilnici	12.000
— TRO Prevalje	30.000
— tehničnih in ostalih skupnih službah	150.200
	1.683.700

Te naložbe bodo omogočile:

v jeklarni: nabavo vakuumskih ponovčnih peči, ki bodo povečale osnovne kapacitete talilnih obločnih peči in tako omogočile povečanje proizvodnje jekla za 25 do 30 %, vzporedno modernizacijo obstoječih elektro peči, povečanje livnega prostora, zmanjšanje fizičnega dela in izboljšanje delovnega okolja, avtomatizacijo s procesnimi računalniki in drugo,

v valjarni: ločitev srednje in lahke proge, povečanje kapacitet za ogrevanje in toplotno obdelavo, nabavo naprav za odpravljanje škaje pod pritiskom ter mehanizacijo raznih agregatov v valjarni,

v kovačnici: nabavo avtomatskih kovaških strojev s pripadajočimi pečmi za ogrevanje in toplotno obdelavo,

v jeklovleku: izgradnjo nove hale in nabavo opreme in naprav,

izdelkov, in sicer zaradi večje finalizacije in zahtevnejših vrst jekla.

Za delovno organizacijo predstavlja vrednost prodanih izdelkov izkupiček, ki ga dobimo od prodaje izdelkov izven podjetja, za TOZD pa vsa prodaja iz TOZD tj. prodaja drugim TOZD v delovni orga-

nizaciji in prodaja drugim delovnim organizacijam. V naslednjem pregledu je prikazana vrednost prodaje po obratih v okviru TOZD in za delovno organizacijo kot celoto.

Zaradi medsebojnih dobav seštevke realizacije TOZD ne predstavlja realizacije delovne organizacije.

Opombe:

(v 000 din)

	Realizacija TOZD		Realizacija delovne organizacije	
	1976	1980	1976	1980
Valjarna	806.750	1.155.000	695.500	1.008.500
Kovačnica	407.650	612.000	297.400	432.000
Jeklovlek	122.100	208.000	121.100	206.500
Jeklolivarna	253.500	440.000	195.000	360.000
Skupaj TOZD metalne proizvodnje	1.590.000	2.415.000		
Obrat strojev in delov	280.320	427.000	265.820	411.500
Obrat pnevmatičnih strojev	67.700	82.850	67.700	82.850
Obrat industrijskih nožev	96.980	145.150	89.980	135.150
Vzmetarna	105.000	180.000	105.000	180.000
Kalilnica in skupne službe	4.000	5.000	4.000	7.500
Skupaj TOZD mehanske obdelave	554.000	840.000		
TOZD TRO Prevalje	73.500	116.000	73.500	116.000
Skupaj delovna organizacija			1.915.000	2.940.000

Pri izvozu izdelkov načrtujemo tudi v naslednjem obdobju večje povečanje izvoza končnih izdelkov in nekoliko manjšo rast izvoza izdelkov 114. veje dejavnosti.

(izvoz v 000 \$)

	1976	1980
Valjarna	3.531,5	4.385
Kovačnica	1.560	2.580
Jeklovlek	705	1.328,5
Jeklolivarna	1.623,5	2.031,5
Skupaj TOZD metal. proizvodnje	7.420	10.325
Obrat strojev in delov	4.753,5	7.760,5
Obrat pnevm. strojev	658	745,5
Obrat industrij. nožev	1.444	1.944
Vzmetarna	549,5	1.390
Skupaj TOZD mehanska obdelava	7.405	11.840
TOZD TRO Prevalje	675	1.035
Skupaj delovna organizacija	15.500	23.200

Zaposlenost, produktivnost ter osebni in družbeni standard

Za izdelavo planirane količine izdelkov bo potrebnih nekaj več ljudi. Število zaposlenih se sme povečati od 4533 v letu 1976 na 4870 v letu 1980, in to predvsem v proizvodnih obratih, v katerih bodo aktivirani novi agregati. Manjša rast števila zaposlenih je rezultat naložb, ki omogočajo produktivnosti (izračunane na skupno proizvodnjo na zaposlenega letno) od 103,9 t v letu 1976 na 119,3 t v letu 1980.

Načrte pa bomo lahko uresničili le, če bomo imeli kadre, ki bodo strokovno spo-

sobni upravljati z napravami in organizirati delo. Za to bo potrebno dopolnilno izobraževanje že zaposlenih delavcev in štipendiranje učencev in študentov, ki bodo študirali redno ali pa izredno poleg dela.

Za uresničitev teh ciljev načrtujemo v naslednjem srednjeročnem obdobju 33 milijonov dinarjev.

Srednjeročni načrt v skladu z navodili pri izračunih ne upošteva inflacije, zato so vse vrednosti izračunane na osnovi sedanjih cen. Tudi osebni dohodki so izračunani na osnovi letošnjega načrta, za naslednjih pet let pa predvidevamo, skladno z večjo produktivnostjo, rast realnih osebnih dohodkov po stopnji 4,2 % letno. Korekture, ki bodo nastale zaradi inflacije, bodo upoštevali letni gospodarski načrti.

Poleg modernizacije naprav in strokovnosti pa je treba za povečanje produktivnosti zagotoviti ustrezen družbeni in osebni standard zaposlenim. Zato predlog načrta predvideva tudi v naslednjih letih sredstva za izgradnjo 100 stanovanj letno, poleg tega pa so pri delitvi ostanka dohodka sredi naslednjega petletnega obdobja predvidena sredstva za izgradnjo potrebne družbenega standarda (družbena prehrana, počitniški objekti, toplovod in drugo).

Plan je napet, vendar realen s pogojem, da si bomo uspeli zagotoviti soudeležbo tujih sredstev za naložbe, da bo dinamika naložb takšna, kot jo načrtujemo, da bomo s sredstvi dobro gospodarili in uspeli prodati svoje izdelke kupcem, ki jih bodo v predvidenih rokih plačevali. Osnovni pogoj za realizacijo plana je tudi zagotovljena preskrba potrebnih osnovnih surovin in energije.

Priprave na jesenske konference

Zopet je pred nami čas jesenskih konferenc, kar pomeni povečano aktivnost mladine na vseh področjih njenega delovanja. Če bi primerjali to leto z letom poprej, bi moral vsakdo priznati, da se je stanje kljub mnogim prizadevanjem poslabšalo in mnogo truda nas bo veljalo, da odpravimo to mrtvilo, ki je zajelo osnovne organizacije, tako v krajevni skupnosti kot po TOZD. Pa bo morda kdo dejal, da se mi s težavami spopadamo samo na papirju. Nekaj resnice je že v tem, kajti težko je poznati razmere povsod. V vsakem kraju se namreč srečujejo z drugimi problemi, zato tudi ni mogoče izdelati nekega kalupa po katerem bi jih reševali. Nerazumljiv je včasih odnos drugih DPO, premnogokrat se nam dogaja, da nalletimo prav pri ljudeh, ki bi morali skrbeti in pomagati mladini, na nezainteresiranost, podcenjevanje in podobne reči. Seveda ne smemo posploševati in trditi, da je čisto povsod tako, so tudi primeri, ko nam krajevne skupnosti nudijo dovolj dobre pogoje za delovanje kake osnovne organizacije, pa te kljub temu ne delujejo, tu pa moramo iskati vzroke v sami mladinski organizaciji. Upam pa si trditi, da je mrtvilo kriva slaba kadrovska politika, saj nam na čelu nekaterih osnovnih organizacij delujejo ljudje, ki imajo za tako delo premalo strokovne podlage. Priznati bo treba, da sama volja ne zadošča za tako delo, saj je znano, da se pri mladinskih organizacijah potrebuje že kar precej znanja, ustreznih seminarjev pa pri nas nimamo in tudi v prihodnje ni videti, da bi jih imeli. Medtem ko najvišji mladinski funkcionarji še nekako lahko izpopolnjujejo svoje znanje na različnih seminarjih in političnih šolah, včasih prav radi pozabljamo na bazo in nalagamo naloge, ki jih ni sposobna reševati. Prav tako smo včasih začuda nemočni pri najrazličnejših nalogah, ki jih pred nas postavlja delo in naj se še tako trudimo s svojimi programi in akcijami, ne moremo prodreti nikamor, če ne uspemo za to zainteresirati tudi drugih DPO. Lep primer je bil pri akciji za stabilizacijo; čeprav smo omenjali napake v naših podjetjih, nismo s tem dosegli prav ničesar, ker smo se pač v akcijo podali sami brez podpore sindikata in zveze komunistov. V bodoče se sploh nima smisla spuščati v take akcije, saj vidimo, kako hudo neučinkoviti smo in bi resnično bil čas, da enkrat že postanemo enakovredna politična organizacija tudi dejansko in ne samo na papirju. Četudi zvenijo te besede malo ostro, vendar popolnoma ustrezajo trenutnemu stanju, ki vlada v delu mladine. Mi ne bomo nikoli uspeli organizirati osnovnih organizacij v podjetjih, kjer je miselnost nekaterih ljudi proti temu, da bi nam pri organizaciji ustanavljanja OO pomagali. Imamo kup manjših podjetij po dolini, vendar smo brez moči, ker preprosto ne uspemo prepričati tovarišev iz sindikata in zveze komunistov, da je ena izmed njihovih nalog tudi pomoč pri ustanavljanju njihovih mladinskih organizacij.

Če pa kje že dobimo malo pomoči, je treba vedeti, da se to zgodi samo na pritisk občinske konference ZSMS. Lastne

iniciative pri tem delu še nismo videli in ravno to je bistveno. Saj vendar ni samo v našem interesu, da imamo organizirano mladino in bi resnično bil čas, da dobi mladinska organizacija mesto, ki ji po statutu pripada. Zavedamo se, da tudi sami še daleč nismo storili dovolj, da bi se stanje bistveno popravilo, toda mi se tega zavedamo, medtem, ko za marsikoga, ki je zadolžen, da nam pomaga, tega ne bi mogel trditi. Že dolgo je, kar so sindikati ustanovili aktivne mladih delavcev po večini naših podjetij in s tem izpopolnili svojo obveznost, ki so jo po statutu imeli do mladine. Danes razen redkih izjem ni ostalo od tega ničesar, nihče ne bdi in nadzira več teh aktivov, ko pa vendar vsi vemo, da se njihova naloga ne izteče že ob ustanovitvi. Redka izjema so nekatere osnovne organizacije sindikata v železarni, ki resnično spremljajo in nadzirajo delo aktivov mladih delavcev in ne samo to, bile so tudi v veliko pomoč pri ustanavljanju OO ZSM.

Obdobje jesenskih konferenc, analize, ki bodo narejene pri tem, nam bodo najbrž že dale jasnejšo sliko o stanju in povezavi mladine z drugimi družbenopolitičnimi or-

ganizacijami. Tudi akcija občinske konference, ki je bila in še teče ob ustanavljanju OO bo nedvomno pokazala za koliko se je spremenila miselnost nekaterih. Upamo, da se bo vsa stvar končno le premaknila z mrtvega tira.

Pri vsem tem pa smo pozabili na nekaj, na tiste člane mladine, ki so v zvezi komunistov — prav oni bi morali biti jedro vsake osnovne organizacije, kar pa niso, saj po hitri oceni deluje komaj dvajset odstotkov vseh mladih komunistov v naših mladinskih vrstah. Vsak mlad komunist pa je dolžan delati v mladinski organizaciji iz katere izhaja. To načelo bomo morali začeti dosledno izvajati, kdor pa se s tem ne bo strinjal ga ne potrebujemo. Pred to stvarnost bomo morali postaviti vse tiste, ki smatrajo, da so samo s poravnavo članarine že izpolnili svoje obveznosti.

Če za konec omenim samo željo po obojestranskem plodnejšem sodelovanju, potem sem osebno prepričan, da vse le ni črno in neuresničljivo. Dosledno moramo izpolnjevati ustavo na vseh področjih, to naj bo vodilo vseh naših skupnih akcij in sodelovanja in malo več poslušanja za mladinske probleme ne bo nikomur škodovalo.

Rudi Mlinar

Štefan Bobek,
Stara ulica

IZGUBLJENA SREČA

Cigaretetni dim se je lahko vleklo vzdolž sobe, se ustavilo pred prazno steklenico in jo obšel, dokler se zopet ni vrnil tja, od koder je prišel — iz njenih ust. Cigareteti, steklenica so bili družba, ki so ji polnili vsakdan.

Slepo so ji begale oči po mrtvih predmetih, dokler se nazadnje ni živo zazrla v sliko, ki je prikazovala njo nekako pred dvema ali tremi leti. Zazdelo se ji je, da to ne more biti ona, da je taka, kakršna je zdaj, že vse življenje. V resnici pa je bila prej urejena, privlačna najstnica. Zdaj pa: lasje so ji v mastnih pramenih padali prek obraza, njena obleka je bila na gosto posejana z madeži. Pozabila je bila, kdaj je nazadnje obiskala frizerja, kdaj je nazadnje oblekla kaj lepega. In minila so šele tri leta!

Takrat, tiste pomladi pred tremi leti, sta se spoznala. Najprej je mislila le na avanturo, kot že tolikokrat poprej, a polagoma je med njima zrastle nežna vez ljubezni, ki se je potem skoraj mimo njiju utrjevala. Bila sta tako neizmerno srečna, kakor so pač vsi mladi pri njunih letih, če le niso preobremenjeni s težko mladostjo. In sanjala sta čisto resno o življenjski zvezi, o kričavih otrocih, ki sta jih želela imeti cel kup. Naenkrat pa se je tok njegovih misli preusmeril na nekaj manj lepega, a zato potrebnega. Denar, denar, to so bile poslej vse njegove misli. Jokala je, prosila, ugovarjala, nič ni pomagalo. Poslovala sta se s tisoč lepimi obljubami in vlak je odstopihal nekam daleč od nje in iz domovine z njim vred. Živela je le še za besede na papirju, ki jih ji je pošiljal iz nje neznan dežele. Opisoval je življenje polno samoodrekanja, njegovo ljubezen in hrepenenje po njenih poljubih in nežnostih. Pa se je zgodilo, česar jo je bilo na tistem zmeraj strah, pisma so presahnila. Našel je drugo in sklenil ostati v tujini, je zvedela od njegovih. Ni se hotela poniževati s prošnjami in obtožbami, njeno življenje pa se je vseeno sprevrglo v životarjenje. V životarjenje z nerojenim otrokom! Pismo o tem je ležalo v predalu — neodposlano. »Mama!«

Zdrznila se je in z drsajočimi koraki šla proti mali sobi, medtem ko je spomin bledele, izrinile so ga misli na otroka. Dvignila ga je iz postelje in ga nežno poljubila. V tem hipu njen pogled ni bil zamegljen, bil je svetel in topel, še odtenek nečesa trdnega je bilo opaziti v njem. Trdna pa je morala biti, saj je bilo pred njo majhno bitje in njeno življenje, tega se je zdaj ovedla.

Tanja

MISLI

Religija je poezija nepoetičnih ljudi.

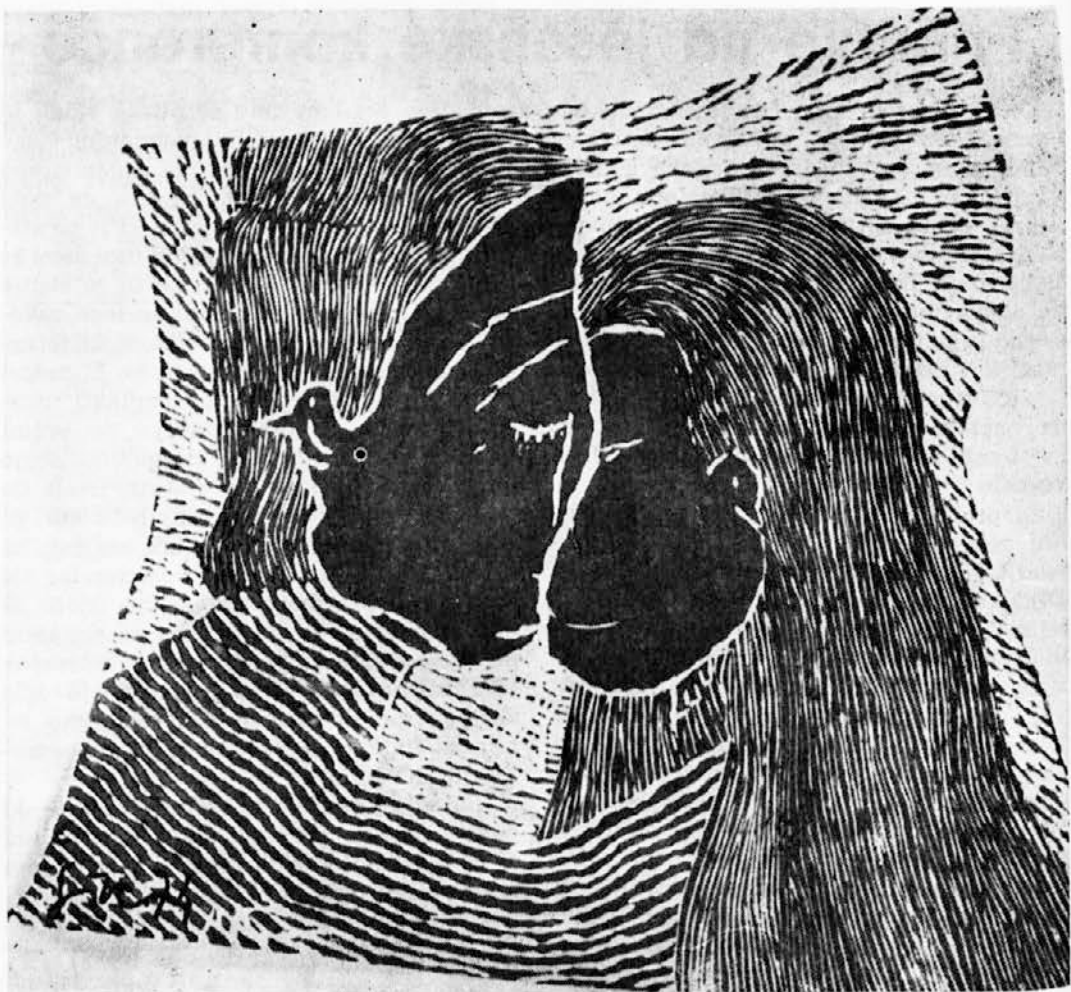
Grillparzer

Kaj je religiozno? Misel na smrt.

Th. Mann

Revolucija ni barikada, temveč stanje duha.

Ortega y Gasset

Silvo Kresnik, Poljub, linorez

IZ OTROKA V NEČUTNOST

Rodil se je otrok.
Rasel je,
rasel.
Postal je največji,
najmočnejši.
Hudoba.
Poosebljena hudoba je zdaj.
Ugaša sonce na nebu,
tepta zvezde v prah.
Skriva srečo na dnu pekla,
na dnu pekla.
Jo bo kdo našel?
Jo bo še kdaj kdo našel?
Morda,
morda bo kdaj zrasel kdo,
da ga bo strl.
Morda ...?

Angelika

MLADI NA LEŠAH

Leše! To je kraj, kjer so se v premogovniku potili naši dedje, babice, očetje, takratni mladinci. To je kraj, kjer so se ljudje borili za pravico s štrajkom — za boljše delovne pogoje, za lepši vsakdan.

Poleg vsega dela so našli čas tudi za druge dejavnosti: za šport, kulturo, saj je bila leška dramska skupina precej znana.

Po drugi svetovni vojni so z vsemi močmi pohiteli z izgradnjo naše porušene domovine. Mladi so delali. Sami so si uredili kulturni dom. Ti naši predniki so vcepili v nas svoje prepričanje, voljo do dela in tudi vero v obstoječi družbeni red.

Na Lešah je močna in delovna osnovna organizacija ZSM, pri kateri pa ima naj-

več zaslug Rudi Mlinar. Tesno sodelujejo tudi z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami.

Izvedli so precej akcij. Naštudirali so tudi igro, ki so jo uprizorili še na drugih odrih. Pripravili so mnogo športnih tekmovanj, sodelujejo z vojaki z bližnjih karavil.

Da delajo, dokazuje doseženo prvo mesto v tekmovanju med OO v OK ZSM.

Velika spodbuda za leško mladino je v tem, da jim je KS priskrbela prostor, ki si ga bodo sami uredili v nekdanji šolski kuhinji.

A. L.

MODROSTI

Privatna lastnina nas je tako poneumila in naredila tako enostranske, da je nekateri predmet naš šole tedaj, ko ga imamo, ko torej biva kot kapital za nas, ali ko ga neposredno posedujemo, jemo, pijemo, nosimo na sebi, v njem prebivamo itd., skratka, ko ga uporabljamo.

Marx

Filozofija brez prakse zelo lahko razvojeni in izpuhti ali pa se skrči v dogmatsko veroizpoved: praksa brez filozofije postane kratkoviden in brezdušen praktičizem.

Marx

»Mladi fužinar« izhaja kot občasna priloga »Informativnega fužinarja«.

Ureja ga uredniški odbor: Rudi Mlinar, Nada Ortan, Robert Robnik in Zlatka Strgar, ki je odgovorna tudi za vsebino.

Avtomatizacija proizvodnje v Železarni Ravne z numerično krmiljenimi obdelovalnimi stroji

V železarni Ravne so v preteklem letu 1974 začeli obratovati trije numerično krmiljeni obdelovalni stroji, in sicer:

— koordinatni vrtalni stroj, tip LB 40-RS-KOLB z numeričnim krmiljem »FANUC 10«,

— vertikalni rezkalni stroj, tip FC-63V-TOS z numeričnim krmiljem »PPS 40«,

— revolverška stružnica, tip FNC 251-GILDEMEISTER z numeričnim krmiljem »MARK CENTURY 7542«.

Ker numerična tehnologija ne pomeni samo možnost avtomatizirane proizvodnje, temveč tudi informacijsko revolucijo, je namen tega članka seznanitev s teoretičnimi osnovami numeričnega krmiljenja in programiranja nasploh, kakor tudi s praktičnimi izkušnjami pri uvajanju numerično krmiljenih strojev v železarni Ravne.

Avtomatizacija:

Pod pojmom avtomatizacija tehničnih naprav razumemo taka dela, katera ne zahtevajo stalno niti človeka niti ne zahtevajo od njega točno določen ritem dela. To pa pomeni osvoboditev človeka pri izvajanju vedno ponavljajočih se istovrstnih psihičnih in fizičnih opravil. Kot cilj avtomatizacije želimo doseči neznatno psihično in fizično obremenitev človeka, zmanjšano vložitev človeške delovne moči, kakor tudi dvig produktivnosti po obsegu in kvaliteti pri zmanjšanih stroških.

V velikoserijski in množinski proizvodnji je omogočena avtomatizacija z uporabo avtomatov in namenskih strojev, ki so povezani med seboj v relativno toge proizvodne linije. V posamični, malo- in srednjoserijski proizvodnji — kakršna je v železarni — pa se prav tako postavljajo težnje po avtomatizirani obdelavi.

Pri klasični proizvodnji se morajo sproti nastavljanju na stroju dimenzije in drugi obdelovalni podatki. Delavec pri stroju nemalokrat sam nastavlja tehnološke režime obdelave, za kar potrebuje precej izkušenj. Pri tem pa so vsa potrebna ročna dela (nastavitve, vpetje orodij, vklapljanje vrtljajev in pomikov, merjenje dimenzij, itd.) zamudna in draga in je tudi več možnosti, da pride do napak. Delavca želimo razbremeniti rutinskega dela, zmanjšati želimo tudi vpliv delavca na kvaliteto njegovega dela glede na njegovo psihično in fizično stanje (utrujenost, razpoloženje, itd.). Da bi lahko vse to uresničili, so bile dane možnosti, da del delovnih informacij shranimo neodvisno od delavca ter jih podamo v stroj kot ukaze za njihovo izvršitev. Z avtomatizacijo obdelovalnih strojev torej povezujemo posamezne delovne korake ene delovne operacije v avtomatski potek. To pa je možno z avtomatsko predelavo in shranjevanjem informacij, ki krmilijo tok energije.

Krmiljenje obdelovalnih strojev:

Glede na sredstvo, ki prenaša krmilne signale in energijo, razlikujemo pri obdelovalnih strojih naslednja krmilja:

- mehanično,
- električno in elektronsko (numerično),
- hidravlično in pnevmatsko in
- kombinirano.

V osnovi pa ločimo funkcijsko in programsko krmiljenje. *Funkcijsko* krmiljenje je enostavna operacija, kjer izključno delavec ročno vklopi potrebne funkcije stroja (vklopitev smeri vrtenja s pritiskom na tipko, ročno fiksiranje delovne mize, itd.). *Programsko* krmiljenje pa je taka vrsta krmiljenja, kjer sledi obdelava na stroju po vnaprej določenem programu. To pomeni, da si več različnih delovnih korakov sledi avtomatsko v zaporedju drug za drugim, potem ko je delavec sprožil tipko za start. Kot nosilec informacij so lahko krivuljne plošče in bobni (mehanično krmiljenje), končna stikala z mejniki (električno krmiljenje), šablone (kopirno krmiljenje) itd. Posebna vrsta programskega krmiljenja je tudi *numerično krmiljenje*, kjer je lahko nosilec informacij dekadno stikalo, pritisne tipke, luknjasta kartica ter luknjasti in magnetni trak.

Numerično krmiljenje:

Elektronika prodira vse bolj tudi v področje obdelovalnih strojev in vpliva na bistvene spremembe v tehnologiji, pripravi dokumentacije in pospešuje avtomatizacijo posamične, malo in srednjoserijske proizvodnje. Taki so numerično krmiljeni obdelovalni stroji ali na kratko NC-stroji (NC je kratica angleškega pojma »NUMERICAL CONTROL« — »NUMERIČNO KRMILJENJE«).

Dobesedni prevod pojma »numerično krmiljenje« pomeni »krmiljenje s številkami«. To pa pomeni, da vse delovne informacije (informacije o poteh-dimenzijah, informacije vklapljanja in pomožne funkcije) — podane v številkah — prečitajo in predelajo v elektronski krmilni napravi (to je numerično krmilje s čitalcem traku) brez vmesnega posega delavca ali mehaničnih nosilcev oblik in dimenzij. Številčni podatki za matematični opis oblik in dimenzij (geometrični podatki), ki jih dobimo iz načrtov, ter tehnološki številčni podatki lahko direktno služijo krmilni napravi. Vse delovne informacije, ki so potrebne za obdelavo, označimo s številkami, črkami in predznaki (+, —), katere v šifrirani obliki prenesemo na nosilec informacij. Z vložitvijo števil dobijo NC-stroji vse informacije, potrebne za avtomatsko obdelavo obdelovanca.

Bistvo povezave obdelovalnega stroja in numeričnega krmilja je torej v naslednjem:

— vsak delovni korak NC-stroja se predhodno v podrobnosti planira in napiše v obliki števil. Rezultat tega je program.

— program se shrani na nosilec informacij (običajno je to luknjasti trak), ki ni sestavni del stroja,

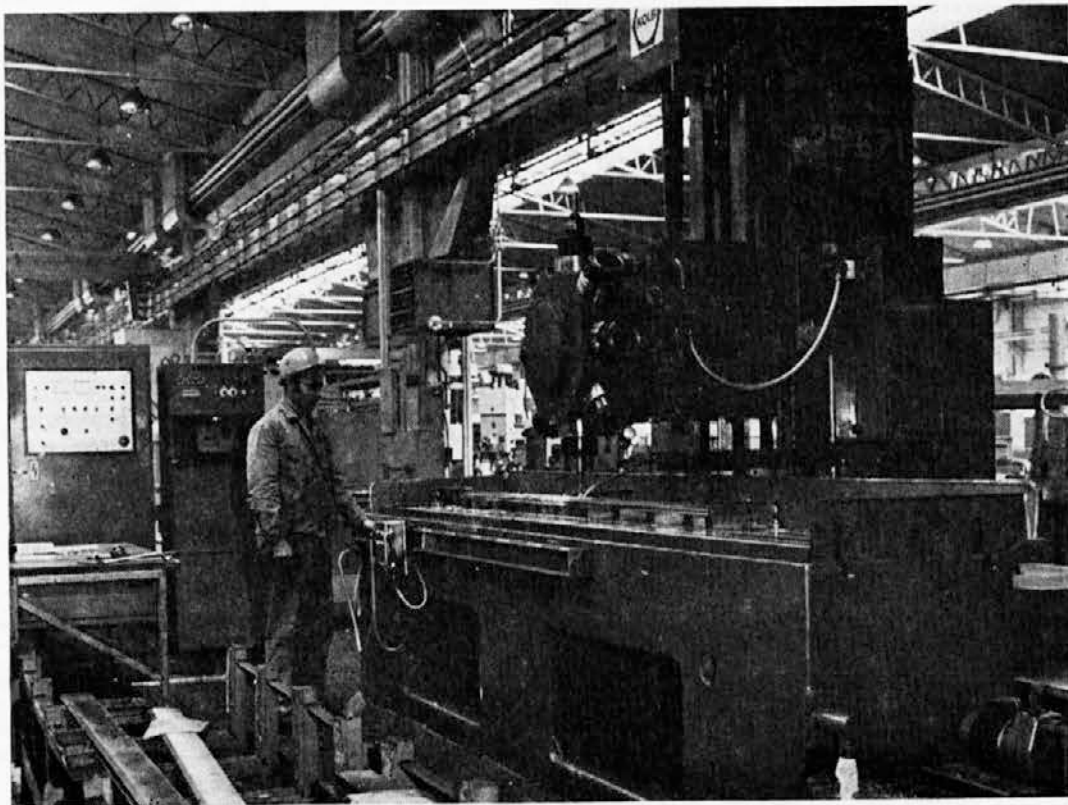
— čitalec krmilja avtomatsko prečita številčne podatke iz nosilca informacij (fotoelektrični čitalec čita s hitrostjo čitanja do 300 znakov/sek),

— numerično krmilje pretvarja prečitane podatke v krmilne ukaze za določen NC-stroj, ter nadzoruje izvajanje teh ukazov na stroju in

— merilni sistem pri tem neprenehoma ugotavlja dejansko položaj gibajočih se delov stroja, vse dotlej, dokler ni točno dosežen želeni položaj (velika natančnost).

Prednosti in slabosti NC-strojev:

Uvajanje NC-strojev v proizvodnjo ima svoj vpliv na več področij v podjetju. Tu

Numerika pri izdelavi nožev

gre predvsem za pripravo dela, pripravo stroja in orodij ter proizvodnjo. Prav tako numerika vpliva na konstrukcijo, saj mora konstruktor izdelati načrt funkcijsko in tehnološko pravilno in najustreznejše za programiranje. Numerično krmiljena proizvodnja nudi naslednje prednosti, katere pa je možno doseči le z dobro organizacijo v pripravi dela pri programiranju, kakor tudi v delavnici (priprava stroja, priprava in prednastavitev orodij, itd.):

— možnost avtomatizirane obdelave tudi pri manjših serijah,

— večja sposobnost prilagajanja menjajočim se serijam, zaradi hitre preusmeritve iz ene serije v drugo (luknj. trak se hitro izdela, spremeni in zamenja),

— višja stopnja izkoriščenosti stroja, ker lahko potekajo vsi delovni hodi z optimalno hitrostjo, ne glede na delavčevu zmožnost reakcije (pozicioniranje v hitrem hodu),

— konstantnejša stopnja izkoriščenosti stroja, ker delo stroja ni odvisno od utrujenosti delavca,

— odpade operacija zarisovanja,

— odpadejo drage vrtalne priprave, šablone, krivulje, itd.,

— odstranitev pomožnih časov zaradi redkejših nastavitvev, merjenj, itd.

— bistveno višja natančnost, ker stroj izvrši vse delovne hode z isto, stroju prirejeno natančnostjo,

— držanje mer in kvalitete proizvodov je neodvisno od vsakokratnega fizičnega in psihičnega stanja delavca,

— bistveno zmanjšani izmeček, ker je izločena možnost napak, katere bi sicer povzročil delavec pri vložitvi informacij,

— zmanjšani stroški za kontrolo obdelovancev, zaradi konstantne, samo od časovnega stanja orodja odvisne kvalitete obdelovancev,

— proizvodnja natančnih in kompliciranih oblik z enostavnimi orodji,

— krajši čas obdelave z nižjimi pomožnimi časi in višjimi režimi dela,

— krajši pretočni-naročilni časi, ker odpade vmesni transport in čakanja, če na enem stroju (obdelovalnem centru) izvršimo več delovnih operacij,

— povečanje proizvodnega programa,

— možna je strežba več strojem hkrati, itd.

Slabosti NC-obdelave pa so naslednje:

— visoki stroški za numerično krmilje in s tem dražja ura stroja,

— skrbna izdelava koncepta obdelave ter vseh potrebnih podatkov za vsak delovni korak operacije (programiranje), kar pa je potrebno sicer pri vsaki avtomatizirani proizvodnji,

— povišane zahteve glede preciznosti vpenjalnih orodij in enotnega sistema prednastavljenih orodij,

— vzdrževanje numeričnega krmilja, če je v pogonu več strojev z različnimi tipi krmilja itd.

Vrste numeričnih krmilij:

Posamezni tehnološki postopki se med seboj razlikujejo med drugim tudi po načinu gibanja premikajočih se delov stroja. Vrtalni stroj na primer opravlja gibanje-pozicioniranje od izvrtine do izvrtine (od točke do točke), kjer pa je lahko pot od ene

izvrtine do druge poljubna. Stručnica in rezkalni stroj pa opravljata ravna in poševna gibanja (linijsko gibanje), ali pa tudi po določeni krivulji pri kopirnem postopku (krivuljno gibanje). Izhajajoč iz tega, dobimo tri osnovne oblike numerično krmiljenega gibanja stroja:

— točkovno krmiljenje (od točke do točke),

— linijsko krmiljenje (ravno ali poševno gibanje),

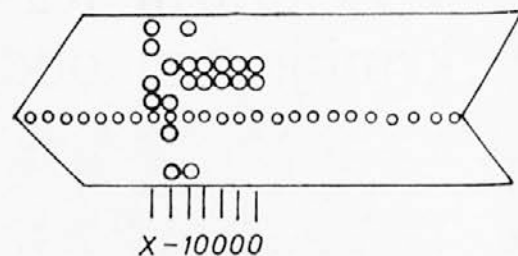
— krivuljno krmiljenje (gibanje po krivulji).

Zaradi tega ima vsak NC-stroj določen tip in vrsto numeričnega krmilja, katero določa območje uporabe stroja!

Programiranje — delo NC-programerja:

Programiranje NC-obdelovalnih strojev pomeni na splošno prenos informacij, ki so potrebne za avtomatski potek obdelave določenega obdelovanca na nosilec informacij. Ta nosilec informacij numerično krmilje avtomatsko prečita, stroj pa se giblje po programu. Povelja, kako naj stroj dela, prenesemo na nosilec informacij v stroju oz. krmilju »razumljivi pisavi«, to je v obliki šifriranih numeričnih (številčnih) podatkov. Te podatke vložimo v numerično krmilje stroja ali ročno s pomočjo dekadnih stikal in pritisknih tipk, ali avtomatsko z luknjastim trakom, kartico, magnetnim trakom, ali direktno preko procesnega računalnika. Program obdelave je shranjen najobičajne na luknj. traku v obliki kom-

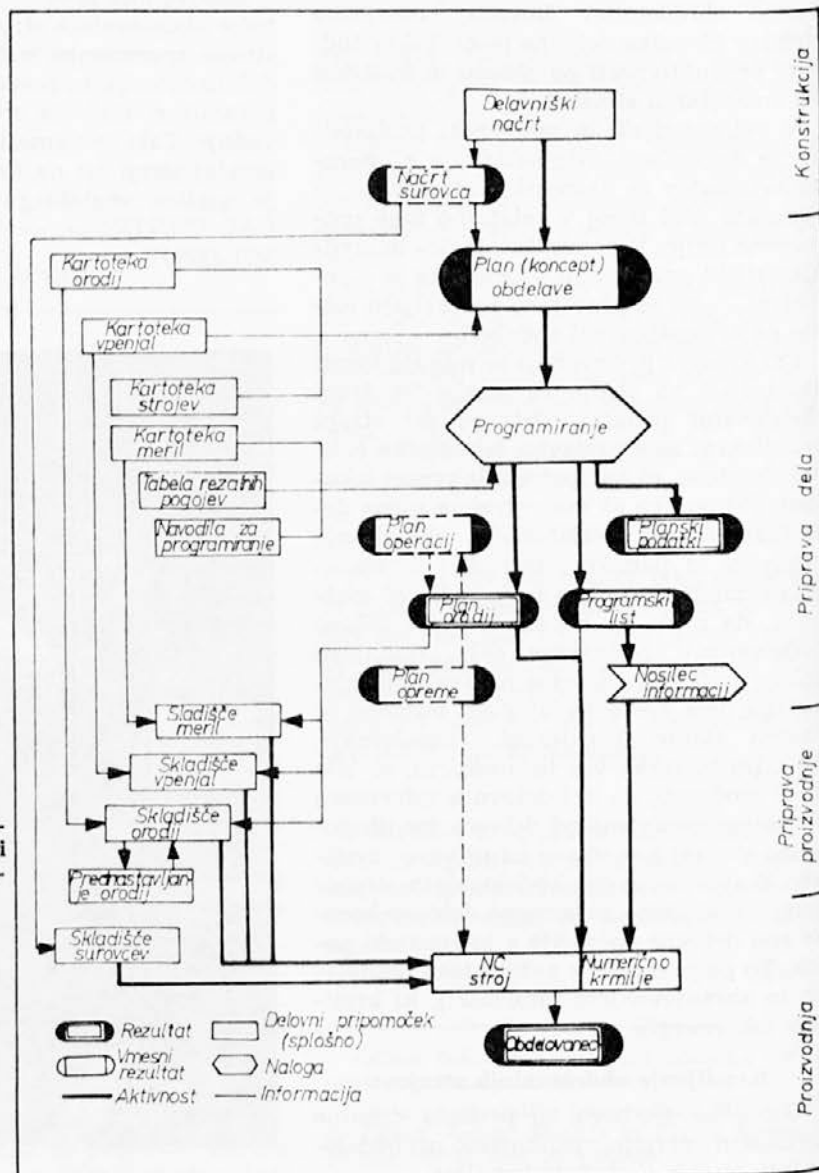
binacij določenega števila luknjic. Slika 1 prikazuje primer ukaza za vzdolžno gibanje v —X smeri za dolžino 100,00 mm!

Slika 1

Programer se izšola za programiranje na seminarju, ki ga organizira proizvajalec stroja ali krmilja. Programiranje NC-strojev naj bo zaupano le spretnemu tehnologu, ker je njegovo tehnološko znanje zelo velikega pomena za uspešno obratovanje NC-stroja. Programer pri svojem delu analizira potek obdelave, optimira zaporedje delovnih korakov, izbira in določa ustrezna orodja ter obdelovalne režime (rezalne pogoje). Ker mora programer odvzeti delavcu pri stroju vsa mogoča razmišljanja o poteku obdelave, je dejavnost programerja daljnosežnejša od dejavnosti dosedanjega tehnologa! Programer mora torej misliti tudi za delavca. Iz tega izhaja dejstvo, da NC-stroj obratuje tako dobro, kakršen je program. Program pa je tako dober, kakršen je programer! Programerjevo delovno mesto je v pripravi dela, kjer se običajno

Slika 2 — potek informacij pri uporabi NC strojev v proizvodnji

ustanovi oddelek, NC-center. Strokovno delo programerja sega na navodila o programiranju za določen stroj, kakor tudi na izračune, ki se pojavijo pri programiranju. Pri obdelavi kontur je potrebno znanje analitične geometrije. Zato mora imeti programer na razpolago ustrezne pripomočke za programiranje, od zanesljive in hitre naprave za programiranje (električni pisalni stroj z luknjačem in čitalcem traku) do namiznega računalnika. Ker programer planira potek NC-obdelave do podrobnosti, mora imeti pri roki različne podatke v obliki tabel, katalogov, kartotek, navodil za programiranje ter izkušenj. Slika 2 prikazuje potek dela pri ročnem programiranju:

Delavec na NC-stroju: Na NC-strojih lahko zaposlimo tudi priučeno delovno silo. Nekoliko strokovnega znanja je potrebno takrat, kadar gre za višjo stopnjo avtomatizacije stroja, za dobro organizacijo priprave stroja, vpenj. orodij, ostrenja in prednastavitve orodij ter za zanesljive in v praksi že preizkušene programe. Višjo strokovno znanje pa se zahteva pri posamični in maloserijski proizvodnji, kjer je otežkočeno programiranje geometrijsko brez napak in tehnološko optimalno, pa tudi takrat, kadar mora delavec ročno izvrševati važne operacije ali korekcije zaradi nehomogenosti materiala ter pri slabi organizaciji v obratu. V vsakem primeru pa mora imeti delavec zadostno mero inteligence in zanesljivosti!

Razlika med običajno in NC-obdelavo:

Pri klasični obdelavi dobi delavec pri stroju vse potrebne podatke za izdelavo obdelovanca iz delavniškega načrta in tehnološkega lista. Ti podatki predstavljajo zahtevane vrednosti. *Dejanske* vrednosti pa mora delavec običajno sam izmeriti s pomočjo merilnih pripomočkov na obdelovancu. Prav tako delavec sam vrši primerjavo med zahtevano in dejansko vrednostjo. Razliko med obema vrednostima mora delavec zopet sam odpraviti s premikanjem ustreznih vzvodov in vrtenjem ročnih koles.

Pri NC-obdelavi so zahtevane vrednosti podane na krmilnem luknj. traku. Merilni sistem stroja avtomatično ugotavlja dejanske vrednosti. Primerjava med zahtevano in dejansko vrednostjo se vrši prav tako avtomatično znotraj numeričnega krmilja vse dotelej, dokler ni dosežena zahtevana vrednost. Delavec izda v glavnem samo ukaz za start in opravlja opazovalno funkcijo, ker on ni več glavni člen v sistemu stroj »obdelovanec: orodje«.

Koordinatni vrtalni stroj, tip LB 40-RS-KOLB z numeričnim krmiljem »FANUC 10«:

To je prvi numerično krmiljen obdelovalni stroj v železarni in predstavlja pravzaprav obdelovalni center. Ta stroj je montiran v obratu industrijskih nožev in uspešno obratuje že leto in pol. Pod pojmom »NC-obdelovalni center« razumemo poseben NC-stroj, kateri lahko v enem vpetju obdelovanca izvrši več delovnih operacij različnih vrst (na primer: vrtenje, grezenje, povrtavanje, rezanje navojev, izstruženje, rezkanje, itd.). Menjava orodij

je pri tem avtomatska in numerično krmiljena s pomočjo revolverске glave z 8 orodji. Prav tako je lahko avtomatska tudi menjava obdelovancev z več fiksnimi vpenjalnimi mesti na 4 metre dolgi delovni mizi pri premikajočem se stožalu stroja. Med obdelavo enega obdelovanca se mora vpeti že naslednji obdelovanec.

Na ta način je čas mirovanja stroja med menjavanjem obdelovancev čim krajši. Uporaba obdelovalnih centrov je koristna, če gre za obdelavo težjih obdelovancev z več delovnimi operacijami in z večjim številom orodij.

Ker je numerično krmilje »FANUC 10« opremljeno s točkovnim in linijskim krmiljenjem, se ta stroj uporablja za operacije vrtenja in rezkanja. Stroj je zelo natančen in zanesljiv, zato se na njem obdelujejo skoraj izključno samo noži za zahtevno ameriško tržišče! Omeniti je treba, da odpade operacija zarisovanja pri NC-obdelavi, ki večkrat zahteva več časa od same obdelave!

Vertikalni rezkalni stroj, tip FC-63V-TOS z numeričnim krmiljem »PPS40«:

Ta stroj je prav tako montiran v obratu industr. nožev. Napravljen je iz dosedanjega rezkalnega stroja, ki so ga ustrezno spremenili (kroglična vretena, avtomatsko mazanje vodil, priprava za avtomatsko vpetje orodja, itd.), da ustreza zahtevam numeričnega krmiljenja. Numerično krmilje »PPS40« je prirejeno operaciji rezkanja (linijsko krmiljenje), omogoča pa tudi postopke vrtenja (točkovno krmiljenje). Možna je tudi ročna strežba kot na klasičnem stroju, vendar s to prednostjo, da lahko delavec opazuje na števcu krmilja trenutne številčne vrednosti dimenzij. Ta stroj prav tako odlikuje visoka natančnost. Ker je menjava orodij ročna, je stroj primeren za delovne operacije z manjšim številom orodij. Delovna miza je krajša (1,6 m), zato je stroj primeren za rezkanje dolžin, nasedov in utorov kot tudi za vrtenje krajših natančnih nožev.

Revolverška stružnica, tip FNC 251-GILDEMEISTER z numeričnim krmiljem »MARK CENTURY 7542«:

Ta stružnica je montirana v obratu pnevmatskega orodja. Namenjena je za obdelavo krajših obdelovancev, vpetih med čeljusti vpenj. glave. Največji premer struženja je 420 mm. Stroj je zelo produktiven, saj ima pogonsko moč 30 kW, hitri hod sani z revolversko glavo pa je največji 8 m/min. Numerično krmilje »MARK CENTURY 7542« omogoča linijsko in krivoljno krmiljenje, tako da se lahko stružijo poljubni konusi in komplicirane oblike. Pri tem niso potrebne šablone kot pri kopirnem struženju! Stroj odlikuje visoka natančnost in kvalitetna površina obdelave. Revolverška glava omogoča vpetje večjega števila orodij, tako da je stroj primeren za operacije struženja, ki zahtevajo večje število orodij pri enem vpetju obdelovanca.

Zaključek:

Stroški za opremo avtomatizacije morajo vedno opravičiti dosežene rezultate pri uvajanju avtomatizacije. Področje gospo-

darne uporabe NC-strojov izhaja iz prednosti in slabosti teh glede na dosedanje stroje ter stopnjo avtomatizacije. Stopnja avtomatizacije stroja namreč opisuje delež avtomatično potekajočih funkcij v razmerju do celote vseh funkcij stroja. Več stopenj obdelave se izvrši brez delavčevega posega, višja je stopnja avtomatizacije.

Dosedanje izkušnje in doseženi rezultati pri uvajanju NC-proizvodnje kažejo, da so časi pri NC-obdelavi v poprečju za 10—60 % nižji od klasične obdelave. Z upoštevanjem dejstva, da odpade pri NC-obdelavi operacija zarisovanja, pa je skupni čas za 20—80 % nižji!

Kot kriterij za gospodarno uporabo NC-obdelave je treba upoštevati velikost serije, stopnjo kompliciranosti in natančnosti obdelave. Za NC-proizvodnjo bo primerno že število obdelovancev med 5—1000 komadov v posameznih ali ponavljajočih se serijah. Bolj komplicirana je obdelava, tem večje prihranke nudi NC-obdelava. Primer: pri rezkanju profila zagozde in vodilne letve za stiskalnico je bil čas pri NC-obdelavi za 60 %, z upoštevanjem zarisovanja pa za 80 % nižji od klasične obdelave!

NC-stroja v obratu indust. nožev sta namenjena za najnatančnejše operacije vrtenja in rezkanja pri ind. nožih, ki so namenjeni za izvoz na ameriško tržišče. Brez vrtalnega stroja »KOLB« marsikatero naročilo ne bi mogli realizirati!

Železarna Ravne je v Sloveniji prva začela z uvajanjem NC-obdelovalnih strojev v proizvodnjo. Število teh strojev v svetu in pri nas vedno bolj narašča. Danes imamo v železarni tri NC-stroje, pri čemer pa ima vsak stroj drug tip elektronskega numeričnega krmilja. To povzroča velike težave predvsem pri vzdrževanju krmilja (velike zaloge rezervnih delov, šolanje kadrov, itd.). Ker gre razvoj avtomatizacije obdelovalnih strojev v smeri numerične tehnologije, je treba misliti na enoten sistem NC-strojov oz. numeričnih krmilij vsaj v železarni Ravne, če ne že na širšem slovenskem področju! Proizvajalci NC-strojov dajejo namreč v večini primerov kupcu možnost izbire numeričnega krmilja. Enoten sistem ne bi olajšal in pocenil samo vzdrževanja, temveč bi tudi olajšal programiranje!

Na koncu pa še to! Konkurenca na tržišču nenehno sili vsako podjetje, da razmišlja o dvigu stopnje avtomatizacije, kajti če podjetje ne razmišlja o svoji prihodnosti, je tudi imeti ne more!

Ivan Globočnik, dipl. inž.

MISLI

Logika je prisilni jopič fantazije.

Nahr

Sir je mleko na poti v nesmrtnost.

Fadiman

Top je instrument za popravljanje državnih meja.

Bierce

Karikatura je groba resnica.

Meredith

Aplavz je babica vsake umetnosti.

Iz »Letečih listov«

Ni denarja za hitro izgraditev toplovoda

Želje so vedno večje kot možnosti, kar je seveda normalen človeški pojav. Pa tudi želja nimamo vsi enakih. Zato je večkrat sporno, katerim željam je treba dati prednost pri razdeljevanju sredstev.

Kaj smo do sedaj zgradili?

Tretje leto gre h kraju, odkar gradimo in širimo toplovodno omrežje po Ravnah. V teh letih smo zgradili omrežje: v letu 1973:

1. glavni cevovod vzhodne veje iz železarne do zdravstvenega doma in do odcepa na Čečovje;

2. sedem priključnih postaj, in sicer:

	Kcal/h
— v avtobusni postaji	150.000
— v trgovini Merx, Elektrotehna, Banka	300.000
— za Trg svobode (gramoznico)	1.500.000
— v zdravstvenem domu	580.000
— v domu železarjev	1.010.000
— v stolpnici Čečovje 1	250.000
— v stolpnici Čečovje 3 (za 3)	750.000
skupno:	4.540.000

v letu 1974:

1. glavni cevovod vzhodne veje je bil podaljšan na Javornik (do priključne postaje v stanovanjskem bloku Javornik 45);

2. odcep na Čečovje je bil podaljšan in razpreden po vsem Čečovju do kotlovnice tistih zgradb, ki že imajo toplovodno instalacijo;

3. zgrajena je bila južna veja iz železarne do gimnazije z odcepom v grad (študijsko knjižnico);

4. zgrajeno je bilo devet priključnih postaj:

	Kcal/h
— v samskem domu (občina, internat, samski dom)	500.000
— v stolpnici Čečovje 7	250.000
— v polstolpnici Čečovje 31 (za 6 blokov)	1.000.000
— v polstolpnici Čečovje 55 (za 3 bloke)	450.000
— v vrstni hiši Čečovje 43 (3 bloki)	300.000
— v vrstni hiši Čečovje 45 (2 bloka)	200.000
— v gimnaziji (tudi za DTK)	988.600
— v gradu (za študijsko knjižnico in likovni salon)	317.000
— v gradu (za tehn. muzej)	84.130
— v bloku Javornik 45	1.452.000
skupno	5.541.730

v letu 1975:

1. na Javorniku smo zgradili odcep skozi bloka 3 in 3 a;

2. zgrajen je bil prvi del zapadne veje, in sicer iz železarne skozi Janeče do postaja, ki razmejuje Janeče od Dobje vasi;

3. zgrajeno je bilo 11 priključnih postaj:

	Kcal/h
— v polstolpnici Čečovje 55 (za Naverški vrh oz. »Ob Suhi«)	1.200.000

	Kcal/h
— v bloku 3 na Javorniku	700.000
— v bloku 3 a na Javorniku	528.140
— v trgovini Nama	660.000
— v naselju Janeče skupno 6 p. postaj	1.290.000
— v bloku Ob Suhi	225.280
skupno	4.663.420

V treh letih smo torej zgradili omrežje in priključne postaje za stanovanjske in poslovne zgradbe v skupni kapaciteti 14.745.150 Kcal/h. Približno toliko pa je porabnikov tudi v železarni sami (13.406.000 Kcal/h). Vsega skupaj je zdaj torej približno 28.000.000 Kcal/h (28 Gcal/h).

S to izgradnjo smo teoretično že presegle zmogljivosti vročevodnih kotlov v železarni Ravne. Imamo namreč dva vročevodna kotla po 12 Gcal/h maksimalne trajne kapacitete, skupno torej 24 Gcal/h. Lepo bi bilo, ko bi sedaj že imeli povečano kotlarstvo in v njej postavljen nov kotel nekoliko večje kapacitete. Toda, kot vse kaže novega kotla še prihodnje leto ne bo. Kako pokriti primanjkljaj?

Ko smo načrtovali sedanjo kotlarstvo, sta bila že na pohodu mazut in tekoči naftni plin in izpodrivala premog in generatorski plin. Predvidevali smo že takrat, da bomo v doglednem času tudi pri nas ustavili plinske generatorje (sedaj so že izven obratovanja nekaj let). Z ustavitvijo plinskih generatorjev se sprostijo del kapacitete parnih kotlov. Naročili smo toplotni izmenjevalec s potrebnimi pritiskinami in tako lahko sedaj izkoriščamo tudi enega od parnih kotlov za ogrevanje vode z maksimalno oddajo toplote ca. 6 Gcal/h. Tako se nam poveča skupna kapaciteta na 30 Gcal/h. To pa je že več, kot so instalirane kapacitete vseh porabnikov.

Kako bo naprej, naslednja leta?

Večini od tistih porabnikov, ki so že priključeni, je vseeno ali se omrežje še širi ali ne. Takšni smo pač.

Če smo se lotili tega dela, ga je treba pošteno in v polni meri tudi dokončati. Zaradi tega se trudijo tako na komunalnem skladu občine, kot v železarni, da bi se delo nadaljevalo vsaj z dosedanjo hitrostjo tudi v naslednjih letih. Po treh letih izkušenj moremo trditi, da bi lahko imelo celotno mesto toplovod v naslednjih štirih letih. Res je to dolga doba za čakajoče (posebno za tiste s kurjavo na olje), toda v sedanjem času stabilizacijskih ukrepov in prizadevanj je težko povečati tempo takih investicij.

Do sedaj smo se držali že na začetku dogovorjenega vrstnega reda. Predvidoma bi gradnjo nadaljevali:

1976. leta Dobja vas in osnovna šola Prežihov Voranc,

1977. leta Šance in povečanje kotlarne,

1978. leta Čečovje — osrednji del in

1979. leta Trg.

Na Javorniku poteka toplovod vzporedno z izgradnjo objektov. Za toplovod do

Dobje vasi so dela že v teku: glavni deli priključnih postaj so tu, izolacijski material je ves naročen in prihaja, cevi za glavni razvod so rezervirane in delno naročene.

Zgrajene in priključene pa bodo predvidoma sledeče priključne postaje tekom prihodnjega leta:

	Kcal/h
— p. post. Dobja vas — sp. naselje	1.725.800
— p. post. Dobja vas — zg. naselje	1.560.000
— p. post. Polajner (za 4 hiše in trgovino)	300.000
— p. post. Golob (za 6 hiš)	176.000
— p. post. Kotnik (za 7 hiš)	195.000
— p. post. Gradis	550.000
— p. post. AMD Ravne	200.000
— p. post. osnovna šola Prežihov Voranc	400.000
— p. post. telovadnica Prežihov Voranc	363.200
— p. post. SDK Ravne	300.000
— p. post. Javornik blok 4	382.000
— p. post. Milica in Merx	200.000
— p. post. Javornik blok 10	380.000
skupno	6.732.000

Ako to prištejemo že priključenim kapacitetam, dobimo 33,3 Gcal/h. In zopet nam primanjkujejo kotlovske kapacitete. Vendar nam izkušnje kažejo, da je zaradi zaokroževanja pri transmisijjskih računih ter zaradi manjših dodatkov, ki so potrebni pri neprekinjenem obratovanju, dejanska potrebna toplota le 85 % toplote, ki je določena s transmisijjskim računom. Dejanska potrebna toplota za železarno in mesto bo torej znašala 85 % od 33 Gcal, kar je 28 Gcal/h.

Za Šance bo potrebno blizu 3 Gcal/h, za Čečovje — osrednji del okrog 4 Gcal/h, za Trg je pa težko napovedati, ker je še malo zgradb z instalacijo centralnega ogrevanja in večina hiš je privatnih. Niso nam še znani nameni in želje večine stanovalcev v starem delu trga. Vsi tisti, ki že imajo interno instalacijo, so izrazili željo za priklop na toplovod. Marsikdo bi se lotil interne instalacije, ko bi točno vedel, kdaj se lahko priključi na omrežje. So pa tudi takšni, ki se ne nameravajo priključiti. Trg je v tem smislu še neobdelan. Morda bi bilo za Trg potrebnih 5 do 6 Gcal/h. Sedaj so v izdelavi izvedbeni projekti za Šance in Čečovje, za Trg bi pa bilo dobro izvesti neke vrste anketo in se nato konkretno dogovoriti o akciji. Za Javornik bo tudi potrebnih še 3 do 4 Gcal/h do končne zazidave.

Če upoštevamo finančni položaj, je vredno razmisliti in se pogovoriti o večji angažiranosti interesentov pri gradnji. S Šanc in Dobje vasi prihajajo ideje, da bi bodoči porabniki sami izvedli gradbeno dela — vsak na svojem zemljišču. Na Čečovju se oglašajo stanovalci v družbenih stanovanjih s predlogom o sofinanciranju interne instalacije (v vrstnih hišah so si jo nekateri že sami financirali). Predlagajo tudi, da bi vnaprej plačevali prispevek za priklop (na primer v Velenju in Ljubljani morajo vnaprej plačati 80 % prispevka za priklop in prispevki so precej višji kot pri nas oz. so vsako leto večji). Verjetno so še kakšne druge ideje in predlogi, o katerih bi se splačalo razpravljati.

A. V.

Čimbolj učinkovito glasilo

Obveščenost delavcev v združenem delu je eden temeljnih pogojev samoupravnega odločanja. Stara resnica, na katero pa vendarle preradi pozabljamo. Oblike obveščanja so seveda različne, bolj ali manj učinkovite. Ena, verjetno še najbolj učinkovita, je pisana beseda v glasilu delovne skupnosti, ki ga vsak član dobiva redno in brezplačno. Nič novega ne bomo ugotovili, če rečemo, da samo dejstvo, da imamo v delovni organizaciji informativno glasilo ali bilten, še ni zagotovilo, da smo že dobro obveščeni. Verjetno ni koga med nami, ki ne bi našega Fužinarja sproti ali vsaj občasno ocenil z vseh strani: vsebinske in oblikovne. Vsekakor bi bilo nujno potrebno z anketo ali na drug način ugotoviti mnenje delavcev o glasilu, analizirati in uskladiti posebne in skupne želje ter potrebe. Po taki akciji bi oblikovali podobo našega glasila. To pa naj bi nas sproti seznanjalo z vsemi aktualnimi dogodki v delovni organizaciji, z rezultati skupnega dela, uspehi in težavami, nam kompleksno in pošteno predložilo delo in probleme posameznih delavcev in delovne skupnosti, bilo realna podlaga družbenopolitičnemu delovanju, samoupravnemu odločanju in še mnogo čemu. Iz njega bi moral veti duh fužinarjev in kraja, oblikovno pa bi moral biti naš tovarniški časopis tak, da bi nas v vseh okoljih kar najdostojneje predstavljal. To pa ne pomeni, da mora biti nespametno ekskluziven, in kot tak pretirano drag.

Današnji Fužinar ni tak, kot bi moral biti. Ima kup slabosti:

— je mesečno glasilo in izključuje objavljane aktualnih informacij;

— je preobširen, predrag, na neustreznem oziroma nepriljubljenem papirju;

— je blede glasilo, neatraktivnega izgleda in železarno Ravne, tovarno plemenitih jekel, neučinkovito reprezentira itd.

No, ima seveda tudi dobre lastnosti, o katerih ne bi govorili, kajti dobro se samo hvali. Ničesar pa ni tako dobrega, da ne bi moglo postati še boljše.

Kar se tiče našega informativnega lista, lahko z gotovostjo rečemo tole:

Najmanj kar je, moramo takoj, ali pa vsaj čimprej, preiti na štirinajstdnevnik. Mesečnik je v današnjem položaju, ko se v vseh okoljih in na vseh nivojih borimo za uveljavljanje delavskega in družbenega upravljanja na osnovi delegatskega sistema, popoln absurd. Človeka zaboli, ko nas na tem področju kritizirajo od zunaj; notranjo kritiko še nekako prenesemo.

Menimo, da bi morali čimprej poiskati najbolj ustrezne rešitve s predhodno analizo današnjega stanja. Seveda nima smisla, da bi ugotavljali, kdo je odgovoren za sedanje stanje. Da smo na področju informiranja precej za drugimi, so krivi vsi (eni bolj drugi manj). Zahteve po štirinajstdnevniku so sicer stare že leta, še zmeraj pa so le oddaljene zahteve.

Smo na pragu reorganizacije združenega dela v železarni. Primarni cilj, ki ga želimo z njo doseči, je izdelava podlage za učinkovito samoupravno odločanje. S takimi

viri in oblikami informiranja, kot ga imamo sedaj, tega cilja tudi v novih pogojih ne bomo mogli dokončno in dosledno uresničiti.

Janko Dežman

ODGOVOR NA KRITIKO

Tov. Dežman si je izbral neprimeren čas za svojo kritiko Informativnega fužinarja, saj ni glavnega urednika, ki je brez dvoma najbolj odgovorna oseba, da na njegovo kritiko odgovori.

Kljub temu nekaj v razmišljanje.

Ideja, da bi pri nas začeli s štirinajstdnevnikom ni nova, porodila se je že leta 1970 (glej IF št. 9 — letnik VII, stran 6). O informiranju nasploh v železarni smo že večkrat pisali, o tem je pisal tudi urednik M. Kolar (glej IF št. 4 — letnik IX, stran 8), ki je pod naslovom »Koliko smo informirani« med drugim ugotovil, da bi bil štirinajstdnevnik boljši, vendar pa mora biti dotok informacij veliko bolj zanesljiv in reden kot sedaj. Tudi anketa o informiranju in obenem o našem glasilu je bila izvedena in rezultati objavljeni (glej IF št. 2 — letnik X, stran 4). Med drugim se je takrat, leta 1973, 372 anketirancev z večino glasov odločilo, da naj Informativni fužinar ostane mesečnik, obvestila delovne skupnosti pa naj bi izhajala bolj pogosto.

Vsaj naštetih tri prispevke bi moral pisec kritike prebrati, pa bi mu bilo verjetno marsikaj bolj jasno.

Kljub vsemu bo seveda zelo prav, če bodo vsi, ki so kakorkoli odgovorni za informiranje v naši železarni, ustvarili pogoje, da bi res čimprej dobili štirinajstdnevnik.

Štirinajstdnevnik torej da, vendar kdaj in kako?

Če uporabim Dežmanovo pisanje, potem lahko ponovim njegovo trditev, da ne bom

ugotovil nič novega, če rečem, da samo dejstvo, da imamo v delovni organizaciji informativno glasilo ali bilten, še ni zagotovilo, da smo že dobro obveščeni. Torej tudi, če bomo imeli štirinajstdnevnik, še ni nujno, da bomo dobro obveščeni, če ne bo dotok najbolj aktualnih informacij zanesljiv, reden, pravočasen, vsestranski itd., če bomo še naprej odvisni od peščice sodelavcev, ki dopisujejo v naše glasilo, in še tistih je nekaj takih, ki veliko raje pišejo o vsem mogočem, ne pa o tistem, o čemer bi morali. Pa verjemite, da je še več če-jev!

In še nekaj, kar se mi zdi za odgovor kritiku najbolj važno! Če si želimo štirinajstdnevnik, če ga hočemo imeti, pa nikakor ni nujno, da damo zato popolnoma v nič mesečnik, ki nas že več kot 10 let obvešča o dogodkih v železarni in kraju, ki je v tem obdobju postal naš prijatelj in ki se ga, prepričan sem, nobenemu železarju ni treba sramovati, pa tudi železarni kot delovni skupnosti ne!

Če bi si že dovolil ocenjevati naše glasilo kot mesečnik (in pri tem bi že vnaprej bil pripravljen na tisto »le čevlje sodi naj kopitar«) bi si že zaradi vseh dosedanjih avtorjev in nešteti prispevkov nikakor ne upal trditi, da je naš Informativni fužinar blede glasilo ali da našo železarno neprimerno zastopa, (tudi meni so možne in tudi znane primerjave z drugimi tovarniškimi glasili), sicer pa je iz meseca v mesec dan v oceno širokemu krogu bralcev naše delovne skupnosti in nič ne bi bilo narobe, če bi se z oceno in kritiko glasila oglasil še kdo, saj bi potem videli, da je Dežmanova ocena (pa čeprav piše v množini) pravilna ali ne.

Jože Šater

ČESTITKA

Jožetu Žuncu sicer bolj pozno, vendar zato še toliko bolj iskreno čestitam ko opravljenemu magisteriju.

Prijatelji

Pravijo, da je korenje bolj zdravo

Za prostor pod soncem ali človek iz votline

Za uvod najprej nekaj zgodovine. Ne bojte se, ne bo nič dolgega, saj naša zgodovina tudi ni tako dolga, kot si včasih domišljamo. Vsaj zgodovina človeka ne. Nekaj daljšo zgodovino imajo kamen pa drevo pa legvani z otoka Galapagos. Za zgodovinski uvod sem se odločil najbolj zategadelj, ker pravijo, da iz zgodovine spoznavamo našo sedanost. Spomnil bi vas rad na trenutek v zgodovini človeka, ko je nekega jutra lepo pospravil svojo votlino, nato pa še enkrat pogledal, če je zaprl vse izhode, če je postavil meso na hladno, nato pa votlino skrbno zapahnil za sabo in se odpravil z družino na nedeljski lov. A ko se je vrnil z lova, je našel v svoji votlini drugega poglavarja s svojo družino in takrat se je kajpada vnel hud boj za votlino, kar je pomenilo, da je že začelo primanjkovati votlin... In če se tako odpravimo po zgodovini proti današnjemu času, bomo ugotavljali, kako je potem začelo primanjkovati travnikov, polj, prostorov na rekah, za utrjenim obzidjem, pa ob cestah, ob bogatih rudnikih, in ga je bilo vse manj na morjih, v zraku...

Tako hitro se je vrtelo kolo zgodovine, da se je človek namesto v votlini kar enkrat znašel v prenaseljenih mestih... Zato se še zmerom obnaša kot tisti dan, ko se je vrnil z nedeljskega lova in je našel svojo votlino zasedeno. Ne more do-

umeti, da je dandanes v resnici vse manj prostora in da je v tem trenutku sedanosti (še bolj — bližnje bodočnosti) mogoče živeti (in preživeti) le, ČE BOMO SOČLOVEKU PRIZNALI VSAJ TOLIKO PROSTORA, KOT SI GA ŽELIMO (IN ZMORIMO IMETI) ZASE... In sploh, ko smo izumili avto...

Pred dnevi sem po napornem iskanju po mestu zagledal prazen prostorček, kjer bi lahko parkiral avto. Nenadoma pa zaslišim, kako mi nekdo glasno hupa. Najprej sem pomislil na milico, potem pa sem spoznal, da še nekdo računa z istim prostorom... Čeprav sem bil nekoliko pred njim pred praznim prostorom (in najbrž bi bilo celo prostora za dva!), sem vseeno sklenil, da se pač umaknem in si poiščem kak drug prostor pod soncem. Toda preden sem odpeljal dalje, je človek tega stoletja (ali človek iz votline) že planil iz svojega avta in se pripodil do mojega. Kot obseden je s pestmi tolkel po mojem avtu (lahko rečem, da ni bil pijan!) in je kričal kot kapo v taborišču (navajam dobesedno!): »Prekleta podgana! Ubil te bom! Ubil! To je moj prostor! Si razumel, ti baraba!« Zaprlo mi je sapo. Še danes ne vem, kako sem speljal dalje. In še danes mi zvenijo v ušesih njegove besede. In vse bolj sem prepričan, da je mislil zares.

Leopold Suhodolčan

Še bo otrok

34 jezikov in ni le izvrstno napisana, temveč tudi napotilo za življenje.

Edna O'Brien, Dekleta z dežele, roman.

Mlada irska pisateljica je v tej knjigi opisala svojo mladost v zakotnem irskem mestecu, ki mu vladajo predsodki, revščina in zaostalost. Z značilno irsko šegavostjo premagujejo junakinje romana s čarom, s katerim si je tudi pisateljica pridobila nagrado leta. Prikupne ljubezenske zgodbe bodo tudi pri nas gotovo očarale predvsem bralke.

Koršunov, Drevored v dežju, roman

Ruski avtor iskreno in zanimivo prikazuje življenje sovjetske mladine v našem času. Čeprav se usoda ruske mladine ne razlikuje mnogo od mladih ljudi pri nas, pa ta mladina živi v razmerah, ki slovenskemu bralcu niso znane. Vsekakor je knjiga pisana v najboljši tradiciji velikih ruskih pisateljev, le da s posebnim odnosom do sedanosti. Takšnega branja velikokrat pogrešamo v sodobni literaturi.

Sadeg Hedajad, Hajdi Aga, roman

Roman je realistična satira iz nam doslej neznanе perzijske literature. Med napetimi dogodki se vrstijo podobe gmotnega in kulturnega življenja takratne perzijske družbe z nenavadno psihološko pronicljivostjo pisatelja, ki brani pravice izkoriščenega ljudstva.

Roger Vailland, Igra življenja, roman

Rodrigue, uradnik na ministrstvu, se mora poročiti s študentko farmacije, s katero se je po naključju srečal in preživel noč z njo. Zanosila je, rodila otroka pa pustila v neki mlekarji. Zato so jo zaprli. Rodrigue zaprejo zaradi komunizma. Roman francoskega pisatelja je poln dogajanja, ki s svojo napetostjo pritegne bralca.

Letna naročnina znaša 120 din za broširane knjige, za vezane v celo platno in tiskane na brezlesnem papirju pa 200 din.

S knjižne police

Predstavljamo vam knjižno bero Prešernove družbe, ki že dolga leta dviga splošno kulturno raven delovnih ljudi s širjenjem dobrih knjig. V letu 1975 bo Prešernova družba izdala za svoje naročnike naslednje knjige:

Prešernov koledar 1976

Letošnji letnik koledarja je bil posvečen trideseti obletnici osvoboditve, letnik za 1976 pa bo posvečen vsakovrstnim razpravam iz problematike našega življenja in svetovne politike. V njem pa ne bo manjkalo leposlovja, in kakor vedno bo okrašen s slikami.

Beno Zupančič, Plat zvona, roman.

Knjiga je pred leti izšla pri Cankarjevi založbi, vendar je bila zaradi visoke cene in nizke naklade naročnikom nedosegljiva. Avtor opisuje mladega človeka tik pred drugo svetovno vojno v krajih dveh svetov: Hrvaške in Slovenije. Delo je zares napisano odlično in tudi ponatisnjeno zaradi vsebine.

Fran Milčinski, Ptički brez gnezda, mladinska povest.

Milčinskemu se je rodila nekoliko hudomušna povest o družini, kjer so otroci prepuščeni sami sebi. To klasično povest imajo v šolah za obvezno čtivo, pri nas pa tako ali tako manjka dobre mladinske literature, zato bo s tem delom ustrezno mlademu rodu in tistim, ki si želijo tudi domačo klasiko.

Higiena in kozmetika

Živeti zdravo, urejeno in lepo je cilj vsakega posameznika in vse družbe, kar pa ni lahko, saj človeka in njegovo okolje ogrožajo nove nevarnosti, ki jih prinaša sodobni način življenja. Priročnik bo gotovo dobrodošel v vsaki hiši, napotki v njem pa koristni vsak dan.

To zbirko bodo naročniki prejeli v novembru 1975 za 70 din broširano, v platno vezana pa bo veljala 100 din.

Tisti, ki bodo plačali naročnino do 30. junija, bodo prejeli še knjigo:

Miško Kranjec, Povest o dobrih ljudeh.

Po tej knjigi je narejen barvni film, ki si ga bodo lahko naročniki medtem že ogledali. Poveh vsega pa bo knjiga bogato ilustrirana s filmskimi posnetki.

Zbirko lahko naročite pri naših poverjenikih:

Peter Jamer TOZD I,
Slavko Strmčnik TOZD II.,
Blaž Mak DSSS.

Prešernova družba izdaja tudi zbirko romanov z naslovom »Ljudska knjiga«.

Priljubljena knjižna zbirka vsebuje letos:

Milena Mohorčič, Hiša umirajočih, roman.

Pisateljica je četrto stoletje preživela med zidovi bolnišnice. Po vojni je skoraj popolnoma utihnila. Sele po njeni smrti smo dobili roman, ki ga je napisala v bolnišnici. Hiša umirajočih je njeno najboljšo delo. Prikazuje nam okoliščine konec preteklega stoletja s primesjo političnih bojov med rodoljubi in nemčurji na Štajerskem. Njeno delo je neponarejen umetniški svet, tak pač, da bralca pritegne.

Helen Keller, Zgodba mojega življenja (čarodejka)

Kellerjeva predstavlja zelo značilno osebnost v kulturni zgodovini našega stoletja. Po svetu jo občudujejo, ker je v življenju uresničila tisto, kar je skoraj nemogoče doseči. V otroški dobi je prebolela meningitis, po katerem je postala slepa in gluha. Kljub temu je končala univerzo in dobila doktorat iz književnosti. Zgodba je bila prevedena v

Dopisujte

V

Informativni
fužinar

LETOVANJE 75

Letošnje organizirano letovanje naših delavcev je temeljilo na treh podlagah:

1. letovanje v našem počitniškem domu v Portorožu,

2. letovanje v počitniškem naselju železarne Jesenice v Biogradu, ki je temeljilo na izmenjavi,

3. letovanje v počitniškem naselju ZB Valovine, ki je temeljilo na podlagi upravičenosti članov ZB — naših sodelavcev.

Vsem upravičencem je naše podjetje dalo tudi regres kakor v lastnem počitniškem domu.

Z Jeseničani smo se dogovorili za izmenjavo letovanja, ki je vsaj po prvih vtisih enih in drugih uspela. Ker so se Jeseničani predstavili z razumno ekonomsko ceno polnega penziona 100 din, tega ne moremo trditi za Štorjane, ki so s svojimi 140 din že presegli celo hotelsko ponudbo na Rabu. Ob taki ceni se res nismo mogli vplesti v izmenjavo, saj bi ob regresiranju 32,00 din še vedno moral naš delavec plačati 108 din za enodnevno letovanje na Rabu, obenem pa bi izgubil prednost za letovanje v našem domu v prihodnji sezoni. To pa ne bi bilo pošteno. Verjetno bi bilo prav, da bi se na tem področju takoj na začetku prihodnjega leta slovenski železarji le dogovorili za enotne pogoje letovanja. Idealno bi bilo: **enake penzijske cene** (se tudi dajo določiti) in **enaka višina regresa**. Običajno pa smo za take pogovore premalo zainteresirani, obenem pa tudi vedno prepozni za enakovredno in stvarno dogovarjanje.

Komisija za letovanje 75 je precej pozno pričela z delom, ker so bili prepozno dani pogoji za njeno delo. Kljub vsemu lahko trdimo, da je bilo timsko delo v pripravi letovanja dokaj sinhronizirano. Temu so veliko pripomogle tudi komisije v naših organizacijskih enotah odnosno njihovi predsedniki. Lahko trdimo, da tako enakomerne zasedbe kapacitet v Portorožu še ni bilo, saj so bile postelje razdeljene z ozirom na število zaposlenih v posameznih TOZD in DSSS, pri čemer je bila tudi TOZD TRO enakopravno obravnavana.

Letošnje izkušnje so pokazale, da je predvsem pri izbiri kandidatov za brezplačno letovanje treba v prihodnje pohiteti. V letošnjem letu smo za brezplačno letovanje izbirali kandidate med socialno ogroženimi delavci in njihovimi družinami, delavci, ki delajo v težkih pogojih dela in prizadevnimi delavci ter najpožrtvovalnejšimi krvodajalci.

Na podlagi letošnjih izkušenj je treba prav tem kategorijam v bodoče pristopiti bolj sistematično, predvsem pa prej. Mislim, da ne bi bilo nič narobe, če bi za brezplačno letovanje pričeli zbirati kandidate že februarja. Ta problem nam je pa res tako blizu, odnosno nam bi vsaj moral biti, da njegovo reševanje v zadnjem hipu lahko povzroča le težave in na koncu tudi nezasedene postelje, kot se nam je to primerilo letos v I. (35). in II. izmeni (14).

Letos smo tudi prvič vključili postelje pri zasebnikih kot enakovredno letovanje v Portorožu. Razen manjših zapetljajev na začetku sezone ni bilo bistvenih pripomb

na ta aranžma. Razen zaradi zmanjšanja komodnosti (ker je pač treba do ležišča pri zasebnikih ca. 5 minut hoje v hrib) ni bilo kritike, nasprotno, celo pohvale smo slišali za lepo urejene sobe pri zasebnikih. Družin z otroki do 4. leta starosti pa praviloma nismo usmerjali k zasebnikom, predvsem zaradi opoldanskega počitka.

Ena izmed novosti pri letovanju je bilo angažiranje organizatorja rekreacije. To sta bila 2 študenta in 1 študentka 3. letnika Visoke šole za telesno kulturo v Ljubljani. Pri samem organiziranju rekreacije na letovanju je bilo nekaj pomanjkljivosti, ki se jim bo treba v bodoče izogniti. Ne smemo si več dovoliti, da bi katera izmena ostala brez organizatorja rekreacije. To povzroča negotovanje, predvsem pa neenakopravnost pri pestrosti letovanja. O samih rezultatih rekreacije, odnosno o smotrnosti nadaljevanja začete prakse pa bo na osnovi poročila VŠTK treba bolj podrobneje spregovoriti ob drugi priliki. Splošno mnenje, ki smo ga na hitro izluščili iz anketnih odgovorov, govori za nadaljevanje in konkretiziranje začete prakse na področju rekreacije, obenem pa je najnujnejša ureditev odbojarskega igrišča.

Če hočemo imeti realnejšo predstavo o letošnjem letovanju, moramo nekatere trditve podkrepiti s številkami:

Jože Šater

Osnovne smernice in cilji razvoja telesne kulture v občini Ravne na Koroškem za leto 1976

A) SAMOUPRAVLJANJE

Krepili bomo samoupravljanje v vseh osnovnih celicah telesne kulture, njihovi asociaciji na občinskem nivoju in v sami telesnokulturni skupnosti, poglobljali delegatski sistem in se zavzemali za vsestransko vzgojo delegatov in delegacij v različnih sredinah telesne kulture, KS in TOZD. Zagotavljali bomo take odnose, da bo resnično prišlo do temeljnih razprav med delovnimi ljudmi, aktivnimi športniki in telesnokulturnimi funkcionarji o vseh važnejših vprašanjih, ki zadevajo načrtovanje in delo ter cilje telesne kulture.

Zato bomo v vseh osnovnih telesnokulturnih organizacijah na eni strani in KS in TOZD na drugi strani vzpodbujali resnična delegatska razmerja in poglobljene samoupravne odnose znotraj članstva in delegacij in tako pripomogli k temu, da bodo v skupščini telesnokulturne skupnosti prišla do izraza res avtentična mišljenja delovnih ljudi in nosilcev telesnokulturne dejavnosti.

B) MNOŽIČNOST

Posebno pozornost bomo posvetili vključevanju delovnih ljudi in občanov, zlasti otrok in mladine ter aktivnega prebivalstva v različne oblike telesne vzgoje, športne rekreacije in pa tudi vrhunškega športa v vzgojno-izobraževalnih ustanovah in

Letovalo je v

	Portorožu	Puli	Biogradu	Skupaj
članov kolektiva	418	52	13	483
nezaposlen zakonec	85	22	1	108
izven zaposlen zakonec	87	8	4	99
otroci do 10 let	180	21	10	211
otroci do 14 let	96	3	3	102
dijaki in študentje	40	7	—	47
upokojenci	11	—	—	11
tuji gostje	28	—	—	28
Skupaj:	945	113	31	1089

Iz številk je razvidno, da je v letošnji letni sezoni **organizirano** regresirano letovalo 483 članov kolektiva, kar je 10,7% vseh zaposlenih, odnosno napram letu 1974, ko je letovalo 252 naših sodelavcev, za ca. 97% več. To povečanje gre v veliki meri na račun povečanega posteljnega fonda v Portorožu in aranžmaja s počitniškimi naseljem ZB v Puli.

Na koncu naj povemo še to, da je za regresiranje letošnjega letovanja potrošenih ca. 337.500,00 din, kar navsezadnje niti ni veliko v primerjavi z drugima dvema železarnama sploh, če upoštevamo, da je v tej številki zajeto tudi regresiranje otrok in nezaposlenih zakoncev.

če

šolskih športnih društvih, TOZD, sindikalnih športnih aktivih ter v telesnokulturnih organizacijah in krajevnih skupnostih. Poleg organiziranih oblik udejstvovanja bomo naše napore posvetili ustvarjanju pogojev in osveščanja delovnih ljudi in občanov za redno telesnokulturno udejstvovanje v najrazličnejših spontanah oblikah. Tako se bo telesna kultura uveljavila kot nepogrešljiva sestavina celovitih pojavov življenja in dela delovnega človeka. Na osnovi take dejavnosti bomo v letu 1976 dosegli, da bo od celotnega prebivalstva aktivnih v telesni kulturi 25% ALI 6400 OBČANOV.

Pri tem moramo poudariti, da aktivnost v telesni kulturi ne pomeni zgolj članstvo v kakršnikoli telesnokulturni organizaciji, ampak resnično aktivnost, ki je pogojena z redno večkrattedensko vadbo skozi vse leto.

Za uspešno vadbo bo treba ustanavljati v skladu s potrebami v različnih sredinah rekreacijske skupine, kot so npr.: prijatelji smučarskega teka, sekcije, klubi ali društva, itd., ki se bodo ukvarjali zgolj z rekreacijsko dejavnostjo, samostojno ali v okviru že obstoječih ali na novo ustanovljenih društev TVD Partizan, ki bodo morala skupaj s krajevnimi komisijami in odobrom za rekreacijo pri Zvezi telesnokulturnih organizacij v največji možni meri

približati rekreacijsko dejavnost delovnemu človeku in vsem občanom.

Računamo, da bomo v letu 1976 ustanovili novi organizaciji na Lešah in v Kotljah in tako imeli skupaj 41 TELESNOKULTURNIH ORGANIZACIJ.

C) KADRI

Eden bistvenih dejavnikov za doseg množičnosti, znotraj nje pa tudi za uspešen razvoj vrhunškega športa, je usposabljanje novih in sprotno izobraževanje obstoječih že aktivnih strokovnih kadrov. Povečati moramo število amaterskih kadrov v telesnokulturnih organizacijah in v delovnih organizacijah in v krajevnih skupnostih, na vsak način pa za zadovoljitev vseh potreb pri množični telesni kulturi in pri razvoju vrhunškega športa povečati tudi profesionalne strokovne kadre. Obenem moramo urediti tudi status profesionalnih in amaterskih strokovnjakov.

D) OBJEKTI

Pomanjkanje objektov in nujno potrebnih urejenih športnih površin, postavlja objektivne omejitve razvoju množične telesne kulture, zato bomo morali največje napore usmeriti v še intenzivnejše združevanje sredstev za te namene. Zlasti bomo morali pri reševanju tega problema tesno sodelovati tudi s samoupravnimi nosilci na drugih področjih družbenoekonomskega življenja. Predvsem bomo morali pri gradnji večjih objektov upoštevati potrebe namembnosti objekta za vzgojo in izobraževanje, športno rekreativno dejavnost in razvoj tekmovalnega oz. predvsem vrhunškega športa. Realno načrtovanje takih objektov je možno le na osnovi združevanja sredstev TOZD, krajevnega samopriskpevka in zainteresiranih samoupravnih interesnih skupnosti. Pri manjših objektih pa bomo morali v veliko večji meri kot do sedaj vključiti udarniško delo športnikov in skupine občanov, katerim so ti objekti v prvi vrsti namenjeni.

E) SODELOVANJE Z ZAMEJSKIMI SLOVENCMI, REGIJO, DRUGIMI OBČINAMI IN REPUBLIKAMI, ZDOMCI IN SOSEDNJIMI DEŽELAMI

S sosednjimi občinami bomo sodelovali pri uveljavljanju najekonomičnejših tek-

movalnih sistemov, skupnih akcijah in telesnokulturnih manifestacijah ter pri racionalni delitvi tekmovalnega oz. vrhunškega športa. Tudi v bodoče bomo sodelovali z zamejskimi Slovenci, zlasti s slovensko gimnazijo v Celovcu, z Železno županijo na Madžarskem in drugimi deželami. Kot do sedaj bomo tudi v bodoče široko odprti v naši republiki z vrhunskimi športniki ter kvalitetnejšimi ekipami tudi v državi in mednarodnem merilu.

Moralnopolitično vlogo telesne kulture bomo uveljavili v celotnem slovenskem in jugoslovanskem telesnokulturnem prostoru in s tem tudi prispevali h krepitvi narodne zavesti zamejskih Slovencev in razvijanju bratstva in enotnosti narodov in narodnosti SFR Jugoslavije.

FINANČNI NAČRT TELESNOKULTURNE SKUPNOSTI RAVNE NA KOROŠKEM ZA LETO 1976

I. DOHODKI

— prispevek iz OD iz družbenega sektorja	4,718.912,00
— prispevek iz OD od gospodarstva	4,055.110,00
— prispevek iz OD od negospodarstva	663.802,00
— prispevek iz OD od občanov in civilno-pravnih oseb	
— prispevek iz OD zaposlenih pri zasebnih delodajalcih	42.462,00
— ostali prispevki	
— dohodki iz gospodarskih in negospodarskih OZD	804.000,00
— ostali dohodki	
DOHODKI SKUPAJ:	5,565.374,00
— ocenjena vrednost objektov	10,380.000,00
SKUPAJ:	15,945.374,00

II. IZDATKI:

1. Izdatki iz razvoja množične telesnokulturne dejavnosti skupaj:	940.000,00
od tega:	
— šolska tekmovanja	150.000,00

— druga tekmovanja	600.000,00
— tekmovalni rekviziti	190.000,00
2. Stroški vaditeljskega, organizacijskega in administrativno-tehničnega kadra skupaj:	1,535.000,00
od tega:	
— osebni dohodki zaposlenih	230.000,00
— nagrade za amaterske delavce	1,200.000,00
— strokovno izpopolnjevanje kadrov	85.000,00
— štipendije	20.000,00
3. Investicije v	
a) športne objekte	10,380.000,00
b) opremo	312.374,00
4. Izdatki za	
a) tekmovanja	580.000,00
b) vrhunski šport	540.000,00
5. Izdatki za delo strok. služb in organov skupnosti	338.000,00
6. Izdatki za:	
— vzdrževanje športnih objektov in opreme	700.000,00
— propagandno dejavnost	30.000,00
— izdvajanje v obvezno rezervo	80.000,00
7. Združ. sred. za potrebe telesnokulturne dejavnosti rep. TKS	400.000,00
8. Ostali izdatki	
IZDATKI SKUPAJ	15,945.374,00
IZDATKI SKUPAJ (brez objektov)	5,565.374,00

III. NATURALNI IN RELATIVNI PODATKI:

1. Izdatki TKS za razvoj množične telesnokulturne dejavnosti na prebivalca	37,90
2. Izdatki v investicije v:	
a) športne objekte na prebivalca	418,5
b) opremo na prebivalca	12,70
3. Izdatki za	
a) tekmovanja na prebivalca	21,77
b) vrhunski šport na prebivalca	21,77
4. Število osnovnih organizacij za TK	41
5. Število aktivnih članov osn. org. za TK	6400
6. Število	
a) tekmovanj	970
b) udeležencev	7400
7. Udel. sred. TKS po prisp. iz družb. sektorja v DP (brez objektov)	0,0040
8. Udel. obj. v sredstvih DP	0,0080
9. Število	
a) amaterskih kadrov	200
b) profesionalni kadri	6

V trenerkah je ekipa ravenske železarne, ki je v TRIM štafeti na metalurških igrah v Slovenski Bistrici osvojila prvo mesto

ŠPORTNE VESTI

NAMIZNI TENIS

Po za NTK Fužinar zelo uspešni pretečeni sezoni se je z mednarodnim mladinskim prvenstvom Kranja 31. 7. in 1. 8., pričel nov namiznoteniški cikel tekmovalnj, ki bo trajal do 6. junija prihodnjega leta.

Nekaj teh tekmovalnj je že bilo in še bo tudi na Ravnah in bomo o njih sproti obveščali naše bralce. Predvsem opozarjamo na to, da bo moška ekipa Fužinarja nastopala v I. slovenski ligi. (Tekme bodo ob petkih ob 18. uri).

Nekateri že doseženi uspehi na tekmovalnjih prireditvah kažejo, da bodo igralci Fužinarja zelo resno branili 2. mesto v republiki. Oglejmo si nekatere pomembnejše rezultate in uvrstitve.

I. republiški pozivni turnir za mladinke:

1. Darja Černovšek (Fu), 2. Miša Čadež, 3. Dora Jeler (obe Ol), 4. Jana Ačko (Fu), 5. Zdenka Zorž (Ol), 6. Barbika Logar (Fu).

Černovškova si je šele po ponovljenem troboju s Čadežovo in Jelerjevo priborila zmagovalno lovoriko. Ravno tako kot je bila zmaga Darje presenečenje, lahko to trdimo tudi za 4. mesto Jane in 6. mesto Barbike.

Istočasno, to je 30. 8. je bil v Kranju pozivni turnir za mladinke II. skupine, kjer sta se dobro odrezala Bojan Pavič (6.) in Iztok Janežič (8.). Posebno 6. mesto Paviča med 18. igralci je pohvale vredno, če pomislimo, da sta tako Pavič kot Janežič še 2 sezoni pionirja.

I. republiški pozivni turnir za članice I. skupine.

Namesto 12 upravičenih in nato 10 klicanih igralcev se je tekmovalna udeležila le 5 tekmovalk: Nišavič (Il), Zakožič (Tr), Štruc, Režonja in Ačko (Fu). Tak je bil na koncu tudi vrstni red, pri čemer so v ponovljenih medsebojnih srečanjih tri prvoplasirane igralce takole: Nišavič: Zakožič 2:3, Nišavič: Štruc 3:1 in Štruc: Zakožič 3:2.

Neopravičeno se tekmovalnja niso udeležile Eva Jeler, Verstovšek, Langerholc (Ol) in Zerovnik (Tr).

6. in 7. septembra je bil v Zagrebu I. zvezni pozivni turnir za mladinke II. skupine. Na turnirju je sodelovala tudi Černovškova in osvojila odlično 3. mesto in se uvrstila med 12 najboljših mladink v državi, ki so svoje moči pomerile 20. in 21. septembra v najbolj namiznoteniškem mestu Jugoslavije v Čoki (Banat).

Ze uvrstitev med najboljšie pomeni veliko, zato tudi uvrstitev na predzadnje mesto najkvalitetnejše skupine ne pomeni neuspeha.

Na I. odprtem republiškem pionirskem turnirju, ki je bil 13. in 14. septembra v Murski Soboti so pionirke in pionirji Fužinarja poleg Sobotčanov pokazali največ.

Pionirke (Ačko, Logar) so osvojile 1. mesto med ekipami, dočim sta Šavcova in Horvatova kot ekipa 3. 4. Med posameznicami pa je Ačkova v finalu tesno z 2:1 podlegla favoritinji Čadežovi, tretje mesto pa sta si razdelili naši Šavcova in Logarjeva. Tudi Horvatova in Trbižanova sta za uvrstitev med 8 pionirk bili uspešni.

Tudi pionirji so zaropotali. Prva (Pavič, Janežič) in druga ekipa (Leš, Ginter) sta uspeli priti do polfinala, kjer pa sta morali priznati premoč Sobotčanov, ki so tako osvojili prvo in drugo mesto.

Med posamezniki sta se Pavič in Janežič uvrstila med 8 najboljših, kjer pa sta morala priznati premoč kasnejših finalistov Verena in Kovača (oba Sobotič). To tekmovalje je pokazalo, da bodo med pionirkami tako kot prejšnjo sezono prevladovala Ravenčanke, kar bo veljalo za Sobotičane med pionirji. Pionirji Fužinarja pa bodo najresnejši konkurenti svojim vrstnikom Murske Sobote le, če bodo budno »pazili« na Lendavčane in Mariborčane. Med pionirji pa je razveseljivo dejstvo, da je na Muti vzgojen mladi rod že pričel dosežati vidne rezultate. Med mladimi na Muti pa je predvsem mladi Likar talent, ki bo še marsikomu prekrizal račune.

če

ROKOMET

Tudi rokometiški Fužinarja so pričeli svoje tekmovalje. Po dokaj uspešni pretekli sezoni, ko so člani, mladinci in pionirji osvojili druga mesta v Podravski ligi v svojih kategorijah so s tekmovaljem pričeli le člani.

V tekmovalnem sistemu vzhodne rokometne cone je prišlo do reorganizacije tekmovalnega sistema: namesto drugega tekmovalja v enotni ligi je VRC razdeljena na prekmurško-štajersko in savinjsko-koroško ligo v kateri igrajo tudi naši rokometiški članski in dvema mladinskima ekipama. Zaenkrat lahko vpišemo le rezultate članske ekipe, ki je v prvem kolu doma izgubila z ekipo Tehnomerkatorja (Celje) z 33:23, v drugem kolu so naši gostovali v Laškem in zmagali z 27:26. V tretjem kolu so Ravenčani gostili ekipo Petrovč in zmagali s 26:22. Lahko rečemo, da so Fužinarji do sedaj pokazali borbeno in hitro igranje, v kateri ni manjkalo lepih akcij in kombinacij, ki so navdušile tudi gledalce. Razveseljivo pa je to, da tudi v prvi tekmi, ki so jo izgubili z visokim rezultatom niso pozabili na borbenost, ki je že od nekdanj odlika ravnskih rokometišev. Le tako naprej!

če

ŠAH

Na rednem mesečnem brzopoteznem turnirju za klubsko prvenstvo Fužinarja je v septembru sodelovalo 11 šahistov. Tekmovalje je bilo dvokrožno. Vrstni red je bil naslednji: Erjavc, Žunec in J. Jesenek 16, Ristič 13, Kolar 12, Zadravec in Tušek 10, Pesjak 9 točk in tako dalje.

jo

ODOBJKARJI FUŽINARJA V TEKMOVALNI SEZONI 1975/76

Smotrna poraba finančnih sredstev, manj odsotnosti pri delu in pouku in končno tudi manjši napora na potovanjih je narekovalo delitev dosedanje II. zvezne lige na dva dela: na zahodni in centralni del. V vsaki ligi bo tekmovalo po 10 ekip, ki se bodo pomerile med seboj po ligaškem sistemu. V zahodni ligi tekmuje šest slovenskih (Fužinar, Salonit, Maribor, Sava, Bled in Izola) ter štirje hrvaški klubi (Metalac iz Siska, Zamet iz Reke, Sloga iz Zagreba in Bagat iz Zadra). Prvaka zahodne in centralne lige bosta igrala na nevtralnem terenu odločilno tekmo za vstop v prvo zvezno ligo. Ze po tradiciji se bodo naši odbojkarji potegovali za prvo mesto. Najresnejši kandidat oziroma nasprotnik bo verjetno ekipa Metalca iz Siska. V centralni ligi pa konkurirata za vrh Željezničar iz Osijeka in Interplet iz Brčkega.

Ekipa Fužinarja bo igrala v prvem delu tekmovalja po naslednjem razporedu:

2. 11. Zamet: Fužinar
9. 11. Izola: Fužinar
16. 11. Sava: Fužinar
23. 11. Bagat: Fužinar
7. 12. Fužinar: Salonit
14. 12. Sloga: Fužinar
21. 12. Fužinar: Bled
28. 12. Metalac: Fužinar
2. 1. Fužinar: Maribor.

Iz razporeda je razvidno, da je bil žreb muhast in neprijeten za našo ekipo. V prvem delu igrajo naši fantje le štiri tekme in to samo s slovenskimi klubi.

In še osebna izkaznika igralcev članske ekipe Fužinarja. Ekipo vodi in trenira najstarejši igralec in dolgoletni kapetan prof. Josip Košuta. Spretnostne in kondicijske treninge pa je prevzel prof. Esad Hadžiagič.

Igralec	starost	višina	doba igranja	poklic
Marjan Ban	20	198	5	v JLA
Miloš Dretnik	18	185	4	tehnik
Igor Filipančič	18	190	5	študent
Franč Golob	27	187	12	komercialist
Josip Košuta	28	188	12	profesor
Ivan Lipovšek	17	189	2	dijak
Jože Pečnik	25	190	10	absolvent

Leopold Ranc	19	184	5	tehnik
Milan Slatinšek	23	190	9	elektrikar
Alojz Španžel	23	185	10	elektrikar
Marjan Štehanarik	28	187	12	uslužbenec
Jože Stres	24	179	10	absolvent
Daniilo Tušek	19	190	5	študent
Borut Urnaut	16	180	3	dijak

Če upoštevamo ožji izbor igralcev (samo osem) dobimo primerno starost (22 in pol let) in višino (188,2 cm), ki nam potrjuje, da je ekipa perspektivna in po višini sposobna za sodelovanje v prvi zvezni ligi. Starost in višina sta le ena od osnovnih pogojev. Rezultati in uvrstitve pa so odvisni od števila treningov in predvsem prizadevnosti, sodelovanja ter zavesti igralcev.

S. F.

PRVENSTVO OSNOVNIH ORGANIZACIJ SINDIKATA ŽELEZARNE RAVNE

Komisija za rekreacijo je ob 25. obletnici delavske samouprave organizirala prvenstva železarne v malem nogometu, odbojki in rokometu. Odziv je bil velik, večje osnovne organizacije so nastopale samostojno, manjše pa so se po dogovoru združevale. Na predlog športnih referentov osnovnih organizacij je bilo tekmovalje izvedeno po ligaškem sistemu.

NOGOMET

Vodji nogometa v železarni Ravne tovarišu Tasiču se je prijaviilo 19 ekip. Po žrebu je moralo 6 ekip nastopiti v predtekmovalju.

Rezultati:

Kalilnica: Transport 7:1, Kovačnica: Industrijski noži 5:2, Uprava TRO: ŽR 4:0.

1. kolo izločilnega tekmovalja

Jeklovlek: Vzmertarna 8:0, Stroji in deli: Energetske službe 5:2, Skupne službe TOZD I: skupne službe TOZD II 3:2, Elektrotehnične službe: Pnevmatiskim strojem 2:0, Kovačnica: Uprava TRO 3:0, Valjarna: Kalilnica 3:1, Strojno gradbene službe: Topilnici 4:1, Livarna: Mehanski obdelavi TRO 4:1,

2. kolo — četrtfinale

Elektrotehniške službe: Valjarna 6:1, Livarna: Skupne službe TOZD I 3:1, Strojno gradbene službe: Kovačnica 1:0, Stroji in deli: Jeklovlek 6:0,

3. kolo — polfinale

Stroji in deli: Elektrotehniške službe 1:0, Strojno gradbene službe: Livarna 3:2,

Za tretje mesto

Elektrotehniške službe: Livarna 3:2. Tekma se je v rednem igralnem času končala neodločeno 2:2. Pri izvajanju kazenskih strelav so bili uspešnejši elektrikarji.

Finalna tekma

Stroji in deli: Strojno gradbene službe 1:0. Največ tekem je na splošno zadovoljstvo sodil Trbovčev Nestl.

ODOBJKA

Za tekmovalje se je tovarišu Podpečanu prijaviilo 16 ekip.

Rezultati prvega kola

Elektrotehnične službe: Pnevmatiski stroji službe TOZD I: Kalilnica 2:0, Uprava: Transport 2:0, Strojno gradbene službe: Industrijski noži 2:0, Livarna: Energetske službe 2:0, Valjarna: TRO 2:0, Skupne službe TOZD II: Topilnica 2:0,

2. kolo — četrtfinale

Elektrotehniške službe: Livarna 2:0, Strojno gradbene službe: Uprava 2:0, Valjarna: Skupne službe TOZD II 2:0, Stroji in deli: Skupne službe TOZD I 2:0,

3. kolo — polfinale

Stroji in deli: Elektro tehniške službe 2:0, Strojno gradbene službe: Valjarna 2:1,

Tekma za tretje mesto

Elektrotehniške službe: Valjarna 2:0,

Finalna tekma

Stroji in deli — Strojno gradbene službe 2 : 1.

Tekma za prvo mesto je dokazala, da imamo na Ravnah zares množično in kvalitetno odbojko. Obe ekipi — Stroji in deli kot Strojno gradbene službe — sta igrali na nivoju republiške lige.

Za žensko prvenstvo sta se prijavili le dve ekipi. Boljše so bile igralke Uprave, ki so premagale ekipo Mehanske obdelave z 2 : 1.

ROKOMET

Odziv osmih ekip, ki so se prijavile vodji rokometu tovarišu Frajzmanu, je navidezno majhen. V primerjavi z nogometom in odbojko je neprimerno bolj naporen, ker zahteva poleg dinamičnosti in hitrosti tudi polno mero kondicije.

Rezultati četrtfinala

Livarna : Industrijski noži 9 : 8, Uprava : Skupne službe TOZD I 15 : 10, Energetske službe : Stroji in deli 10 : 0, Elektrotehniške službe : Valjarna 19 : 15.

Polfinale

Uprava : Energetske službe 19 : 17, Elektrotehniške službe : Livarna 13 : 1.

Za tretje mesto

Energetske službe : Livarna 15 : 14.

Finalna tekma

Uprava : Elektrotehniške službe 19 : 12.

Vsi vodje — Tasič, Frajzman in Podpečan so se potrudili, da je bilo tekmovanje izvedeno po določenem urniku in brez prepirov oz. pritožb. Nastopajoči so igrali zelo »fer« in tako ni bilo resnejših poškodb. Tehnični vodje in trenerji Fužinarjevih klubov pa so videli, da imamo dovolj skritih rezerv ali prav tako dobrih igralcev, ki bi lahko oblekli dres članskih ekip.

SAH

Na republiškem prvenstvu za članice, ki je bilo v juliju 1975 v Murski Soboti, je tekmovalo 20 udeleženk. Po skrajšanem sistemu tekmovanja je članica Fužinarja Ivanka Valtl zasedla s 5 točkami 4.—9. mesto, Zdenka Planinšek pa je s 4 točkami zasedla 13.—14. mesto.

Letošnje občinsko sindikalno prvenstvo posameznikov je bilo v Mežici. Čas razmišljanja je bil 20 minut za igralca. Prvenstvo, pokal in praktično nagrado si je priboril Teržan z Raven.

Po propozicijah niso imeli pravice nastopati člani sindikata, ki imajo prvo in drugo šahovsko kategorijo. Vemo, da je lahko dober nekategoriziran močnejši igralec kot slab prvokategoriziran. Ker je v naši občini prvo in drugo kategoriziranih igralcev zelo malo, so takšne propozicije neumestne. Težko je razumljivo, da se delavci, katerim je priznana II. kategorija, ne smejo udeležiti sindikalnega prvenstva. To je huda kazen za rekreacije željnega proizvodnega delavca. Z druge strani pa na republiških sindikalnih tekmovanjih lahko tekmujejo znani šahovski mojstri, kot so: Puc, Musil, Bajec, Lešnik in drugi. Celo velemojster Vasja Pirc je že nastopal za ekipo »veteranov«.

Sodim, da se sindikalnih tekmovanj v delovnih kolektivih in v občinskem merilu lahko udeleže vsi člani sindikata, saj imajo takšne prireditve rekreativni namen. Pokal in priznanja pa naj dobi več boljše uvrščenih tekmovalcev. Propozicije za pravico udeležbe na teh tekmovanjih ne smejo imeti spekulativnega značaja.

Na rednih mesečnih hitropoteznih turnirjih Fužinarja so bili doseženi naslednji rezultati:

V aprilu sta med 12 udeleženci zmagala Pušnik in Ristič 9, J. Jesenek in Erjavc 8,5, Kolar 7, Erat in Zadravec 6 točk itn.

V maju je bil v dvokrožnem sistemu tekmovanja med 6 udeleženci naslednji vrstni red: Ristič 9, J. Jesenek 7, Kolar 5,5, Zadravec 3,5, Vravnik in Pesjak 2,5 točke.

V juniju je tekmovalo 9 udeležencev. Dosegli so naslednji uspeh: Erjavc in J. Jesenek 7, F. Jesenek in Pušnik 5, Zadravec 4,

Florjančič 3,5, Grzina 2,5, Valtl in Mrdavšič 1 točko.

Ob obletnici smrti slovenjgraškega šahista Jožeta Smona so priredili 10. avgusta v Slovenj Gradcu memorialni hitropotezni turnir dvojic. Sodelovalo je 16 dvojic. Končni vrstni red je bil naslednji: Adi Smon in Roman Stumberger (Slovenj Gradec) 47, Skok in Štoman (Sempeter) 45, Jakopič in Veronik (Slovenj Gradec) 43, Vidmar in Maklin (Mežica) 42,5, Brinovec in Kunst (Zalec) 39 točk itn. Med posamezniki je bil najuspešnejši Brinovec iz Zalca, ki je od 30 možnih zbral 26,5 točk.

Ljubitelji hitropoteznega šaha obveščamo, da je koledar v jesenskem delu tekmovanja za prvenstvo Fužinarja po predvidenem programu naslednji:

- 6. septembra ob 16. uri,
- 4. oktobra ob 16. uri,
- 8. novembra ob 16. uri,
- 6. decembra ob 16. uri.

Tekmovanje bo v šahovski sobi DTK. Morebitne spremembe bodo objavljene na oglasnih deskah v tovarni in v DTK.

jo.

II. POHOD SLOVENSКИH ŽELEZARJEV NA PECO

Nad 300 planincev, domala iz vseh organizacij združenega dela slovenskih železarn, se je prišlo v okviru tradicionalnega srečanja že drugič pokloniti kralju Matjažu. Sprejem, kakršnega smo bili deležni, je bil veličasten, enkratno: Peca je bila tako bela, čista, pravi biser. Že od daleč smo opazili, da se je odela v to praznično oblačilo nam v čast in zahvalo za pozornost, za redke obiske.

Da bi številnim gostom in prijateljem predstavili cel naš del Koroške, Mežiško dolino celo, so organizatorji 2. pohoda slovenskih železarjev na Peco določili pristop iz Črne — zibelke koroškega železarstva.

Udeleženci, pripeljani z avtobusi iz Gorenjske in Štajerske, kakor tudi večina domačinov, ki ni prišla s svojimi vozili, so izstopili na razpotju Helena — Koprivna in nadaljevali pot po klinih, mimo Miheva, pod žičnico, mimo Tomaževe bajte do Doma na Peci (1665 m). Tu so udeležencem ponudili čaj, nakar so po krajšem postanku nadaljevali pot preko Male Pece na Kordeževo glavo, najvišji vrh Pece (2126 m).

Pogled na vzhodno pobočje Pece, obrasle z nizkimi borovci, cvetjem in vmes položeno preprogo rododendrona in natečaja, je bil enkratno: živopisane pretrgane kolone ljubiteljev narave so se stekale proti vrhu, podobno kot lava iz bruhajočega vulkana — le v nasprotni smeri.

Na srečo so nekatere skupine zaradi daljšega postanka pri koči nekoliko kasnile in je zato »promet« v poznejših popoldanskih urah potekal v obeh smereh. Pa še prav je bilo tako; pri tolikšnem številu udeležencev ni dosti manjkalo pa bi lahko zapisali, da zad-

nja skupina ni mogla na vrh, ker je bil trenutno zaseden.

In ker smo se tako menjavali na vrhu, naj udeleženci, ki niso ovekovčeni na posnetku, ne zamerijo, če smo predstavili le del udeležencev, ki so med zadnjimi zapuščali našo Peco — gostiteljico 2. pohoda slovenskih železarjev, to lepico naše Koroške.

Manjšo skupino desetih udeležencev je vodil Grega kar po gamsji stezi naravnost z vrha Kordeževe glave do Končnika, kjer je bil predviden miting vseh udeležencev pohoda. Vsi drugi pa so z vrha sestopali nazaj proti Domu na Peci, si v njegovi bližini ogledali votlino kralja Matjaža, od tod pa nadaljevali pod južnimi stenami Pece pot proti zbirališču pri nekdanji karavli nad Končnikom.

Organizator — Svet sindikata železarne Ravne — je res vzorno poskrbel za ta pohod, zlasti pa za sam zaključek: udeležence je čakal prvovrstni »srpski pasulj« s pivom in sokovi za žejne. Na mitingu je igral celo zabavni instrumentalni ansambel domačinov, vmes pa so razdeljevali vsem udeležencem srečanja nadvse okusne prospekte — vizitke, ki jih je nalašč za to srečanje izdal Svet sindikata železarne Ravne, uredil pa tov. Telcer z enkratnim tekstom v lepem planinskem žargonu in opremljene z grafikami Franca Boštjana (Pri Mihevu) in izvirnimi fotografijami Maksa Dolinška (Topla). Pa še dve okusni znački je dobil vsak udeleženec: prva predstavlja kip kralja Matjaža, druga pa značko TRIM.

Ta kratka reportaža pa bo popolna, če bomo zabeležili še izjavo jeseniškega železarja, ki je dejal, da ... tega, kar je videl in doživel danes na tem srečanju slovenskih železarjev na Peci, že dolgo ni, niti si ni predstavljal, da je v tem kotu Koroške tako lepo, in pristavil, da jih bo prišlo prihodnje leto še več na Peco.

Znani slovenski umetnik alpske fotografije Jaka Čop pa si ni mogel odpustiti, da bo odšel iz Tople brez posnetkov te čudovite gore. Ob slovesu sta udeležence 2. pohoda slovenskih železarjev na Peco pozdravila s krajšima nagovoroma predsednik sindikata železarne Ravne tov. Tone Polanc in generalni direktor združenega podjetja slovenskih železarn tov. Gregor Klančnik.

Ivo

TRIGLAV 1975

Pohod slovenskih železarjev je bil letos že petič zapored. V deževnem sobotnem jutru 13. septembra 1975 se je 72 železarjev z Raven z dvema avtobusoma podalo na pot. Ze kar od začetka vožnje je bilo prijetno razpoloženo. Letošnja ravenska odprava je bila pretežno iz mlajših planincev — železarjev.

Ko smo po dežju potovali proti Gorenjski, so se v obrisih pokazale zasnežene (!) Kamniške planine. Na račun novozapadlega snega so začeli izletniki »zbijati« šale. Niso pač mislili, da nam prav to lahko zagode marsikatero nevšečnost.

Bled nas je sprejel z vztrajnim nalivom. Vožnja prek smučarskega središča Zatrnike je kaj kmalu minila. Prispeli smo na Pokljuko.

Del udeležencev 2. pohoda slovenskih železarjev na Peco

hudo maščevalo. Seveda pa zaradi tega poraza še ni vse izgubljeno. Z rednimi treningi lahko še mnogo naredi in zopet dohiti ter prehititi svoje nasprotnike.

Razveseljivo je, da so se med prvo desetorico uvrstili tudi vsi naši starejši pionirji, ki so okrepili vrsto mladincev. Levar, Mravljak, Rodič in Kos so dokazali, da lahko tudi med mladinci naredijo zmedo med najboljšimi. Frantje so ekipno osvojili drugo mesto, dekleta pa šesto mesto med 24. jugoslovanskimi klubi.

Kljub spodrsrljajem nekaterih posameznikov prvenstvo za naše plavalce le ni bilo tako neuspešno, kot ga nekateri smatrajo. Res, da nekateri posamezniki niso ravno blesteli, toda sploševanje neuspeha na račun drugih ni ravno fer.

V Genovi je bilo 25., 26. in 27. julija mednarodno pionirsko tekmovanje »MEMORIAL MORENA«.

Na tem velikem mednarodnem tekmovanju pionirskih kategorij, ki ga je že sedmič priredil klub Sportiva Sturla iz Genove je nastopilo preko tisoč tekmovalcev iz 7 držav (Bolgarija, Madžarska, Nemčija, Svica, Španija, Italija, Jugoslavija). Poleg slovenskih tekmovalcev (4 pionirji in 5 pionirk) je nastopil tudi PK Partizan iz Beograda z ekipo 8 pionirjev.

Na letošnjem tekmovanju je bilo opaziti izreden kvaliteten napredek, saj so bili izboljšani skoraj vsi dosedanji rekordi tekmovanja.

Ekipe fužinarja se je v tako močni konkurenci povsem nepričakovano odlično uvrstila ekipno z osvojitvijo **9. mesta** v moški konkurenci in **19. mesta** v ženski konkurenci. Za uvrstitev na **17. mesto** v skupni ekipni konkurenci je ekipa naših pionirjev in pionirk dobila lep pokal. Posebno priznanje — plaketo — je naša ekipa prejela za uvrstitev na **2. mesto s 45 točkami med vsemi inozemskimi ekipami**, saj so naše prehiteli samo Švicarji, katerih močna reprezentanca 15 plavalcev in plavalk je zasedla v skupnem 10. mesto z 61,5 točkami. Tretje mesto med inozemskimi ekipami so zavzeli Madžari s 40 točkami.

Partizan iz Beograda je zasedel v skupni uvrstitvi 69. mesto s 3 točkami. Pri tem naj omenimo, da je med 130 klubi kar 50 klubov ostalo v ekipni uvrstitvi brez točk, kar pomeni, da se njihovi tekmovalci niso uspeli uvrstiti med prvo desetorico.

Na tekmovanju so nastopili naslednji:

Rodič Tomaž	62 FUŽINAR
Kos Miran	64 FUŽINAR
Vočko Dimiter	63 FUŽINAR
Novak Boris	63 RUDAR
Rodič Maja	63 FUŽINAR
Kolmančič Meta	63 FUŽINAR
Brumen Andreja	63 FUŽINAR
Pisnik Vlasta	63 FUŽINAR
Kolenc Polona	63 RUDAR

Največji uspeh je dosegel Rodič Tomaž (62), ki je proti močnim konkurentom z borbenim nastopom in vodstvom od starta do cilja zmagal s časom novega republiškega rekorda na 100 m prsno 1:18,13 in osvojil pokal memoriala Morena.

V isti disciplini 100 m prsno je nastopila tudi Maja Rodič (63), ki je z odličnim časom 1:23,66, kar je le 15 stotink slabše od njenega državnega rekorda, zasedla 2. mesto. Pri tem pa moramo posebej poudariti, da je zmagovalka Cuteri Roberta s časom 1:22,68 izboljšala italijanski rekord iz leta 1970 in s tem rezultatom osvojila poseben pokal za absolutno najboljši rezultat tekmovanja.

V disciplini 200 m mešano je s časom 2:47,53 zasedla med 72 tekmovalkami 8. mesto.

Maja Rodič je z odlično bilanco štiriletnega (1972—1975) nastopanja na memorialu Morena v Genovi (2 zmagi, 1 srebrna in 1 bronasta medalja na 100 m prsno, 8. mesto na 200 m mešano in 10. mesto na 100 m delfin) osvojila 42 točk in poseben pokal za 3. mesto v skupni štiriletni uvrstitvi plavalk.

Izredno prijetno je presenetil z osvojitvijo srebrne medalje za 2. mesto med 53 plavalci Miran Kos na 100 m hrbtno s časom 1:17,22.

Meseca julija so fužinarjevi plavalci absolvirali pet velikih tekmovanj dokaj uspešno in pričakujemo lahko, da bodo tako uspešni tudi naprej.

DELOVNE NEZGODE V SEPTEMBRU 1975

Ivan Ošlak, kovačnica — pri dvigovanju avtomatskih klešč so se mu sosednje prevrnile na desno nogo ter mu poškodovale nart.

Radoje Josić, valjarna — pri razstavljanju univerzalne glave na valjarskem ogrodju ga je vijak stisnil za palec desne roke.

Alojz Vauhman, topilnica — pri obračanju zaboja z odpadki ga je ta stisnil za stegno desne noge.

Mirko Laznik, valjarna — pri odpenjanju veza valjanih gredic se mu je ena skotalila na nogo ter mu poškodovala nart.

Ferdo Navotnik, livarna — pri odstranjevanju ulitkov s stresalke ga je ta stisnil za prstane desne roke.

Albin Drug, topilnica — pri zapenjanju ingota z avtomatskimi kleščami mu je spodrsnilo, pri tem se je naslonil na vroč ingot in se opekkel po levi roki.

Milan Polajner, valjarna — pri odstranjevanju valjanca, ki se je navil okrog valja, je stopil v odprtino med ploščami ter si pri tem poškodoval koleno in stegno leve noge.

Franc Jamšek, valjarna — pri adjustiranju valjanih gredic se mu je ena skotalila na roko ter mu poškodovala sredinec.

Štefan Kuserban, kovačnica — pri kovanju profila kvadrat 70×70 na 2000 kp parnem kladivu mu je ročaj nastavnega železa ali pa odkrušek zgornjega jedra kladiva močno poškodoval levo oko.

Jože Krevzelj, jeklovlek — pri pakiranju kolobarjev žice z jeklenim trakom je ta izskočil iz pakirnega stroja ter mu poškodoval desno oko.

Alojz Šemrl, valjarna — pri nakladanju gredic na kamion se mu je ena skotalila na nart leve noge.

Ivan Lampret, mini livarna — pri odstranjevanju strjene žindre z livarske ponve si je poškodoval mezinec desne roke.

Alojz Videršnik, kovačnica — pri kovanju gredice ga je udaril obračalni drog ter mu poškodoval kazalec desne roke.

Albin Česlovnik, mini livarna — pri litju na paleti se je odpel zaporni kavelj, pri čemer mu je iz školjke brizgnilo tekoče jeklo ter ga opeklo po nartu leve noge.

Pečnik Štefan, valjarna — pri razkladanju viličarja se mu je gredica skotalila na levo roko ter mu poškodovala palec.

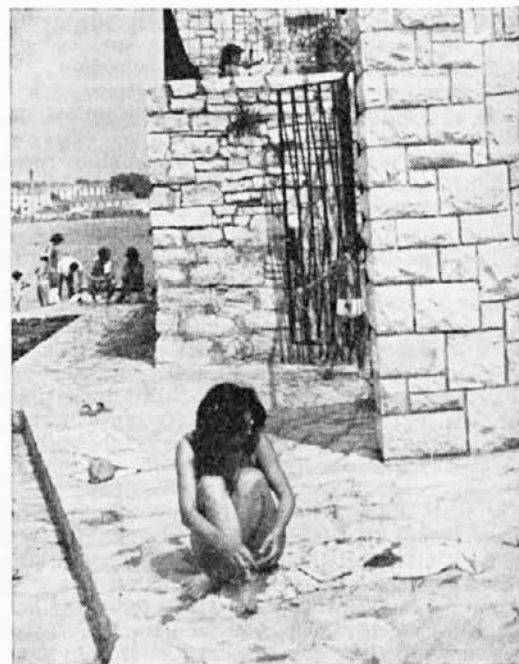
Franc Kocen, kovačnica — pri zbijanju zagozde pri parnem kladivu mu je nastavni del priletel v obraz ter mu poškodoval spodnjo ustnico.

Ivan Čekon, valjarna — pri spravljanju valjanih profilov s hladilne mize ga je drugi valjanec udaril, pri tem je padel in si opekkel dlan leve roke.

Franc Kac I., špedicija — pri zlaganju industrijskih nožev v zaboj mu je nož zdrsnil, pri čemer si je porezal kazalec na desni roki.

Mihael Pesjak, obrat industrijskih nožev — pri odstranjevanju industrijskega noža z brusilnega stroja mu je ta zdrsnil iz rok, pri tem se je vrezal v palec leve roke.

Ivan Zabel, centralna delavnica — pri zamenjavi vpenjalne glave na stružnici mu je pri nameščanju ta zdrsnila iz rok, pri čemer si je poškodoval prstane in sredinec na desni roki.

Za letos je konec

Stanko Guzej, obrat industrijskih nožev — pri nameščanju industrijskih nožev na magnetno ploščo na brusilnem stroju mu je nož zdrsnil, pri čemer se je vrezal v prstane desne roke.

Silvo Klemene, obrat strojev in delov — pri dviganju obdelovanca s pomočjo Demaga mu je ta zdrsnil iz klešč in padel na tla, pri čemer mu je poškodoval nart desne noge.

Jože Čas, centralna delavnica — med pravo obdelovanca na varilni mizi se je spotaknil ob varilni kabel tako, da je padel in si je na betonskih tleh poškodoval koleno leve noge.

Leopold Senica, TRO Prevalje — pri pravilu brusilnega stroja mu je med dviganjem strojnega dela noga zdrsnila, pri tem je z desno nogo udaril po stroju in si jo poškodoval v zapestju.

Ida Zvonar, TRO Prevalje — pri posnemanju robov na pilah ji je priletel tujek v levo oko.

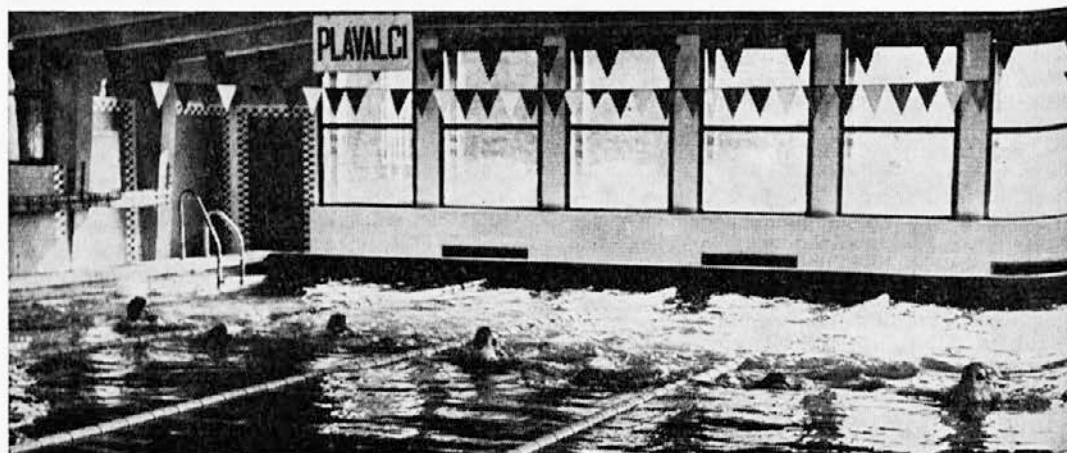
Anton Viltušnik, promet — med vožnjo tovornega kamiona z dvignjeno kripo je zadel v energetske vode, ki v višini prečkajo cesto, tako da je dvignilo sprednji del kamiona v zrak, pri padcu na tla pa si je od udarca na krmilu poškodoval prsni koš.

Marjana Junger, TRO Prevalje — pri gladenju polokroglih pil ji je roka zdrsnila po robu, pri tem se je vrezala v palec leve roke.

Tomislav Kralj, TRO Prevalje — pri vklopu stružnice mu je vpenjalna naprava zdrsnila z gredi, pri tem si je poškodoval zapestje desne roke.

Mirko Slatinek, obrat industrijskih nožev — pri vpenjanju obdelovanca na skobelni stroj s pomočjo strojnega primeža mu je ta zdrsnil z naslona stojala, pri tem si je porezal palec na levi roki.

(Nadaljevanje na 32. strani)

Trening, trening

Gibanje zaposlenih v tovarni

od 21. avgusta 1975 do 20. septembra 1975

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
SPREJETI DELAVCI:					
1.	Belej Davorin	22. 9. 1957	KV ključavničar	centralna delavnica	iz poklicne šole
2.	Burja Ivan	8. 7. 1956	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
3.	Dobrodel Jožef	1. 1. 1940	NK delavec	špedicija	iz druge delovne organizacije
4.	Dobrun Zlatko	11. 6. 1958	KV žarilec o. p.	čistilnica	iz šole za specializirane delavce
5.	Dravčbahar Dušan	3. 7. 1956	SS met. tehnik	topilnica	iz tehnične šole
6.	Dretnik Miloš	26. 3. 1957	SS met. tehnik	valjarna	iz tehnične šole
7.	Felkar Srečko	1. 2. 1958	KV ključavničar	strojni obrat	iz poklicne šole
8.	Fužir Olga	31. 7. 1956	SS met. tehnik	valjarna	iz tehnične šole
9.	Grabner Marjan	19. 6. 1954	SS met. tehnik	topilnica	iz tehnične šole
10.	Godec Veronika	11. 12. 1957	KV brusilec	obrat pnevm. strojev	iz poklicne šole
11.	Hanc Vladimir	8. 7. 1956	SS met. tehnik	jeklovlek	iz tehnične šole
12.	Herman Franc	24. 8. 1956	SS met. tehnik	valjarna	iz poklicne šole
13.	Hudobreznik Jože	24. 2. 1945	NK delavec	jeklovlek	iz poklicne šole
14.	Jurak Mihael	10. 9. 1949	PK strugar	jeklovlek	ponovna zaposlitev v ŽR
15.	Juršnik Zdenka	5. 8. 1957	KV strugar	obrat pnevm. strojev	iz druge delovne organizacije
16.	Kavšak Marjan	13. 9. 1957	KV avtomehanik	strojni obrat	iz poklicne šole
17.	Klančnik Jožef	2. 3. 1945	NK delavec	strojni obrat	iz druge delovne organizacije
18.	Klemenc Vincenc	2. 7. 1955	KV kovač	kovačnica	iz JLA
19.	Konečnik Jožef IV.	16. 2. 1955	KV gozdar	valjarna	iz JLA
20.	Komerički Branko	10. 9. 1956	VK komercialni električar	elektro obrat jaki tok	iz poklicne šole
21.	Krezvelj Jože	5. 1. 1955	PK žarilec	jeklovlek	ponovna zaposlitev v ŽR
22.	Kristan Mirko	7. 1. 1948	VS dipl. inž. el.	AOP	iz JLA
23.	Ledinek Veronika	31. 7. 1957	KV rezkalka	mod. mizarna	iz poklicne šole
24.	Lupša Marjan	29. 9. 1956	SS met. tehnik	topilnica	iz tehnične šole
25.	Makan Gregor	2. 3. 1958	KV štr. ključ.	obrat strojev in delov	iz poklicne šole
26.	Mešnjak Antonija	9. 1. 1940	NK delavka	centralna delavnica	iz druge delovne organizacije
27.	Mihev Frančiška	28. 10. 1956	KV ključavničar	obrat strojev in delov	iz poklicne šole
28.	Mithans Edvard	23. 8. 1955	KV elektroinst.	elektro obrat jaki tok	iz poklicne šole
29.	Mlačnik Ivanka	4. 9. 1956	SS ekonomski tehnik	komercialna služba — TRO	iz ekonomske šole
30.	Mlakar Zdravko	19. 6. 1956	SS met. tehnik	kovačnica	iz tehnične šole
31.	Nabernik Srečko	25. 12. 1956	SS met. tehnik	služba za razvoj v TOZD I.	iz tehnične šole
32.	Orešnik Dušan	31. 8. 1953	SS elektro tehnik	elektro obrat jaki tok	iz tehnične šole
33.	Palko Frančišek	28. 1. 1954	NK delavec	čistilnica	iz druge delovne organizacije
34.	Palko Martin	8. 10. 1953	NK delavec	čistilnica	iz druge delovne organizacije
35.	Pošek Marija	30. 11. 1941	NK delavec	komunalni odd.	iz počitniškega doma ŽR
36.	Praprotnik Marjan	6. 2. 1953	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
37.	Praznik Danilo	16. 2. 1958	KV strugar	obrat strojev in delov	iz poklicne šole
38.	Prednik Vinko	21. 3. 1933	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
39.	Prikeržnik Jožef	10. 2. 1957	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
40.	Primožič Darko	6. 2. 1958	KV RTV mehanik	elektro obrat šibki tok	iz poklicne šole
41.	Ramšak Anton	9. 1. 1950	SS strojni tehnik	prodajna služba — TRO	iz JLA
42.	Ranc Leopold	16. 9. 1956	SS met. tehnik	livarna	iz tehnične šole
43.	Rikič Panto	24. 4. 1953	NK delavec	čistilnica	iz druge delovne organizacije
44.	Rožič Marija	7. 9. 1956	SS met. tehnik	topilnica	iz tehnične šole
45.	Samec Irena	20. 10. 1957	KV strugar	obrat pnevm. strojev	iz poklicne šole
46.	Strgar Marjan	6. 10. 1957	KV ključavničar	obrat strojev in delov	iz poklicne šole
47.	Sterže Peter	23. 8. 1955	SS met. tehnik	topilnica	iz tehnične šole
48.	Strmčnik Pavel	25. 1. 1955	PK kovač	kovačnica	iz JLA
49.	Stubičar Jakob	11. 6. 1952	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
50.	Sušec Marjan	21. 7. 1957	KV strugar	obrat strojev in delov	iz poklicne šole
51.	Šafarič Stanko	13. 11. 1934	KV ključavničar	energ. obrat	iz inozemstva
52.	Škorjanc Jože	5. 5. 1957	KV ključavničar	obrat strojev in delov	iz poklicne šole
53.	Škudnik Jure	18. 8. 1956	SS met. tehnik	kovačnica	iz tehnične šole
54.	Štehnaric Zmagoslav	24. 7. 1954	NK delavec	obrat pnevm. strojev	ponovna zaposlitev v ŽR
55.	Šumah Roman	10. 6. 1958	KV žarilec o. p.	valjarna	iz šole za specializirane delavce
56.	Takač Ferdinand	4. 6. 1956	KV brusilec	obrat ind. nožev	iz poklicne šole
57.	Tomaž Erika	25. 1. 1957	SS met. tehnik	jeklovlek	iz tehnične šole
58.	Valente Jožef	4. 10. 1954	KV topilec	topilnica	iz JLA
59.	Vaukman Marina	17. 12. 1957	KV strugar	obrat pnevm. strojev	iz poklicne šole
60.	Verhnjak Dušan	1. 11. 1956	KV rezkalec	obrat ind. nožev	iz poklicne šole
61.	Vornšek Bernard	29. 10. 1955	PK strugar	obrat strojev in delov	iz JLA
62.	Vučko Irena	1. 10. 1956	SS met. tehnik	kalilnica	iz tehnične šole
63.	Vukovič Julijana	23. 7. 1937	NK delavec	elektro obrat jaki tok	iz druge delovne organizacije
64.	Zalesnik Adrijan	24. 8. 1955	SS met. tehnik	kovačnica	iz tehnične šole
65.	Zamuda Štefan	21. 12. 1953	KV avtomehanik	PD TOZD I.	študent ŽR
66.	Zmrzlak Robert	27. 4. 1955	KV rezkalec	obr. ind. nožev	iz poklicne šole
67.	Kotnik Angela	22. 5. 1956	KV ključavničar	obr. ind. nožev	iz poklicne šole
ODJAVLJENI DELAVCI:					
1.	Bajo Franc	9. 5. 1955	PK žerjavovodja	topilnica	samovoljna zapustitev dela
2.	Batič Leopold	4. 10. 1950	KV ključavničar	centralna delavnica	dana odpoved
3.	Batusha Kadri	9. 8. 1956	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
4.	Breznik Jožef	13. 5. 1958	NK delavec	elektro obrat jaki tok	samovoljna zapustitev dela
5.	Dornik Viktor	14. 4. 1915	KV topilec	topilnica	starostna upokojitev
6.	Dvoršak Božidar	13. 3. 1957	NK delavec	pilarna — TRO	samovoljna zapustitev dela
7.	Gostenčnik Ivanka	23. 10. 1951	SS komerc. tehnik	obr. TOZD I.	dana odpoved
8.	Hovnik Maksimiljan	2. 10. 1957	KV kmetovalec	livarna	dana odpoved
9.	Janžekovič Jožef	29. 8. 1919	PK delavec	gradbeni obrat	invalidska upokojitev
10.	Jug Aleksander	2. 5. 1952	VSS inženir strojništva	TOZD II.	nadaljevanje študija
11.	Kobovec Adolf	7. 4. 1921	PK kovač	kovačnica	starostna upokojitev
12.	Mlatej Avgust	27. 7. 1923	PK žerjavovodja	topilnica	umrl
13.	Pangerc Antonija	3. 4. 1952	SS komerc. tehn.	izvoz	dana odpoved

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
14.	Pangerc Franc	16. 8. 1949	KV avtomehanik	transport	dana odpoved
15.	Počej Milan	2. 2. 1954	NK delavec	špedicija	samovoljna zapustitev dela
16.	Pongrac Ivan	20. 8. 1952	PK rezkalec	meh. del. — TRO	samovoljna zapustitev dela
17.	Razgoršek Stefanija	20. 12. 1951	NS	obračun jeklarne	dana odpoved
18.	Repas Ivan	2. 11. 1950	PK žerjavovodja	topilnica	dana odpoved
19.	Strmčnik Ivan	25. 12. 1929	VK strojni delovodja	komercialna služba — TRO	dana odpoved
20.	Svab Franc	28. 7. 1953	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
21.	Vajde Zvonko	9. 2. 1949	SS komercialni tehnik	energetski obrat	dana odpoved
22.	Vehovec Darko	17. 7. 1957	KV kovač o. p.	kovačnica	samovoljna zapustitev dela
23.	Verhovnik Maksimiljan	15. 10. 1945	KV strugar	centralna delavnica	dana odpoved

Izobrazba — kvalifikacija:

Sprejeti delavci:

- 1 — VS dipl. inž. el.
- 1 — SS el. tehnik
- 16 — SS met. tehnikov
- 1 — SS strojni tehnik
- 1 — SS ekonomski tehnik
- 8 — KV strojnih ključavničarjev
- 2 — KV brusilca
- 5 — KV strugarjev
- 1 — KV RTV mehanik

- 3 — KV rezkalce
- 1 — KV topilec
- 2 — KV avtomehanika
- 1 — KV elektroinstalater
- 1 — KV kovač
- 1 — KV gozdar
- 1 — KV obratovni električar
- 2 — KV žarilca o. p.
- 2 — PK strugarja
- 1 — PK žarilec

Izobrazba — kvalifikacija:

- 1 — PK kovač
- 15 — NK delavcev

Odjavljeni delavci:

- 1 — VSS inženir strojništva
- 3 — SS komercialne tehnike
- 1 — VK strojni delovodja
- 1 — KV topilec
- 1 — KV avtomehanik

- 1 — KV strugar
- 1 — KV ključavničar
- 1 — KV kovač o. p.
- 3 — PK žerjavovodje
- 1 — PK rezkalec
- 1 — KV delavec
- 1 — PK kovač
- 1 — PK delavec
- 1 — NS
- 5 — NK delavcev

Naši upokojenci

Adolf Kobovc, roj. 7. aprila 1921, zaposlen v železarni od 19. avgusta 1946 dalje s prekinitvijo, nazadnje v obratu kovačnice. Starostno upokojen 31. julija 1975

Viktor Dornik, roj. 14. aprila 1915, zaposlen v železarni od 20. septembra 1943 dalje s prekinitvijo v obratu topilnice. Star. upok. 30. avgusta 1975

Jožef Janžekovič, roj. 29. avg. 1919, zaposlen v železarni od 16. oktobra 1947 dalje, nazadnje v gradbenem oddelku. Invalidsko upokojen 30. avgusta 1975

(Nadaljevanje s 30. strani)

Ludvik Strmšek, obrat pnevmatičnih strojev — pri brušenju spiralnega svedra na brusilnem stroju je dobil udarec po palcu desne roke.

Matija Nerad, obrat industrijskih nožev — pri dviganju industrijskega noža iz zaboja mu je ta zdrsnil iz rok in padel na stopalo leve noge.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem službe MR za prijeten poslovljni večer in lepa darila.

Vsem še enkrat iskrena hvala in mnogo delovnih uspehov.

Mirko Vajs

ZAHVALA

Ob bridki in boleči izgubi našega ljubelega moža in očeta **Avgusta Mlateja** izrekamo iskreno zahvalo vsem, ki ste ga z nami pospremili na njegovi poslednji poti, darovali vence in cvetje.

Iskrena hvala vsem njegovim sodelavcem iz EPŽ, ki ste mu izkazali posebno čast. Hvala ravniki godbi, pevskega zboru in govornikom za poslovljne besede. Nepozabna hvala vsem tistim, ki ste nam izrekli sožalje in bili v oporo v najtežjih trenutkih.

Žalujoča žena, sin in hčerke z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža in očeta **Mirka Kristana** se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem za darovano cvetje in vence. Posebna zahvala zdravstvenemu osebju bolnice Slovenj Gradec za vso pomoč. Hvala ravniki godbi, pevcem, ZB ter gospodu župniku za lepe poslovljne besede. Vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti še enkrat iskrena hvala.

Žalujoča žena Ana, hčerka in sinova z družinami

ZAHVALA

Ob izgubi mojega očeta **Franca Petka** — **Mlinarja** se iskreno zahvaljujem kovaški adjustaži, kalilnici in vsem sodelavcem za venci in izraženo sožalje.

Sin Valentin in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Zahvaljujemo se osnovni organizaciji sindikata energetske službe in komisiji za socialna vprašanja za brezplačno letovanje v Portorožu.

Danica in Jože Traven

Avgust Mlatej

Avgust se je rodil 27. julija 1923 na Brdinjah. V družini je bilo osem otrok in težko so se preživljali. Med okupacijo je bila Mlatejeva hiša odprta našim borcem. Tu so partizani dobivali hrano, na domu so se srečevali kurirji in aktivisti OF.

Pa so jih izdali in so Nemci večino družine pozimi 1943. leta zajeli. Avgustovo mater so nacisti ubili v Celovcu, njega, sestro in očeta pa so odpeljali v zloglasno taborišče Dachau. Tam so mu ubili očeta. Kot mlad fant je muke v taborišču Dachau preživel in se je po osvoboditvi vrnil v domovino. Takoj 16. julija 1945 po prihodu domov se je zaposlil v železarni in je delal v valjarni, martinarni in na žerjavih, nazadnje pa v novi EPŽ v jeklarni. Poročil se je 1946 in v svoji družini je imel štiri otroke, za katere je z vso vnemo delal in jih preživljal.

Bil je tih, vase zaprt delavec, nikomur ni kaj potožil. Vsa njegova mladost je bila trnova pot preprostega človeka.

Ko smo slišali za njegovo smrt, nismo mogli verjeti, da Mlateja ni več med nami. S hvaležnostjo in boljše se poslavljamo vsi njegovi sodelavci in njegovi soborci iz NOV.

Njegovi družini izrekamo naše globoko sožalje. Tebi, dragi naš Mlatej, pa naj bo lahka koroška gruda!

F. B.

V času odsotnosti nadomestuje glavne- ga urednika član uredniškega odbora **Jože Šater**.